

Ansökan enligt 9 kap miljöbalken för ny bergtäkt i Överkalix

Fastigheten Törefors 3:3 Överkalix kommun

Januari 2025

Innehåll

1. Ansökan enligt miljöbalken 9 kapitlet
2. Miljökonsekvensbeskrivning enligt miljöbalken 6 kapitlet
3. Täktplan
4. Översiktskarta
5. Fastighetskarta
6. Utskickat samråd
7. Samrådssvar
8. Naturvärdesinventering
9. Sevesohandlingsplan
10. Ansökan om dispens från Artskyddsförordningen

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. ANSÖKAN.....	4
1.1. Administrativa uppgifter.....	4
1.2. Vad ansökan avser.....	4
1.2.1. Bakgrund.....	4
1.2.2. Motiv.....	4
1.3. Yrkande.....	5
Förslag till villkor.....	5
1.4. Motiv till villkoren.....	7
1.5. Ekonomisk säkerhet.....	8
1.6. Skyddsåtgärder samt hänsynsreglerna i miljöbalken 2 kap.....	8
1.6.1. Åtgärder.....	8
1.6.2. Kontroll och uppföljning.....	9
1.6.3. Hänsynsreglerna.....	9
1.7. Bedömning om verksamheten kommer att omfattas av Lag (1999:381).....	11
1.8. Aktförvarare.....	11
1.9. Icke teknisk sammanfattning inklusive skadeförebyggande åtgärder enligt miljöbalken 22 kap 1 §, punkterna 1-6.....	11
2. MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING.....	13
2.1. Administrativa uppgifter, bakgrund och motiv, se ansökan.....	13
2.2. Tidsplan.....	13
2.3. Samrådsredogörelse.....	13
2.4. Alternativa placeringar – motiv.....	15
2.4.1. Nollalternativet.....	15
2.4.2. Föreslagen lokalisering.....	15
2.4.3. Alternativa befintliga täkter.....	15
2.4.4. Alternativa nya lokaliseringar.....	17
2.5. Teknisk beskrivning av den planerade verksamheten.....	19
2.5.1. Verksamhetsområde.....	19
2.5.2. Etablering.....	19
2.5.3. Avbaning.....	19
2.5.4. Borring.....	19
2.5.5. Sprängning.....	19
2.5.6. Krossning/sortering.....	20
2.5.7. Skutknackning.....	20
2.5.8. Transporter.....	20
2.5.9. Arbetstider.....	20
2.5.10. Efterbehandling.....	20
2.6. Lokalisering.....	21
2.6.1. Tåktens läge.....	21
2.6.2. Bebyggelse i tåktens närområde.....	21
2.6.3. Planförhållanden och hushållning med mark och vatten.....	25
2.6.4. Rennäring.....	27
2.7. Miljökonsekvenser och förebyggande skyddsåtgärder.....	32
2.7.1. Nuvarande markanvändning och landskapsbild.....	32
2.7.2. Naturmiljö.....	32

2.7.3.	Kulturmiljö.....	37
2.7.4.	Vattenmiljö och hydrologi	37
2.7.5.	Luftmiljö, påverkan av sprängning och damning.....	45
2.7.6.	Säkerhet, berört område – besiktning – information.....	46
2.7.7.	Sprängningens omfattning, stenkast.....	46
2.7.8.	Vibrationer och luftstötar	47
2.7.9.	Buller	47
2.7.10.	Kemikalier, petroleumprodukter, tankning	48
2.7.11.	Invasiva arter.....	48
2.7.12.	Avfall	49
2.7.13.	Lag (1999:381), Sevesolagstiftningen.....	49
2.7.14.	Verksamhetens klimatpåverkan, utsatthet och sårbarhet för klimatförändringar eller andra yttre händelser.	50
2.7.15.	Verksamhetens klimatpåverkan i kg koldioxid från förbränning av fossila bränslen och åtgärder för att reducera klimatpåverkan.....	50
2.7.16.	Sammanfattning	51
2.8.	<i>Bedömningsgrunder</i>	51
2.8.1.	Hushållning med mark och vatten.....	51
2.8.2.	Miljökvalitetsnormer.....	51
2.8.3.	Miljömål.....	52
2.9.	<i>Icke teknisk sammanfattning inklusive skadeförebyggande åtgärder enligt miljöbalken 6 kap 7 §, punkterna 1-4.</i>	54
3.	Bilaga Tåktplan	56
4.	Bilaga Översiktskarta	57
5.	Bilaga Fastighetskarta	58
6.	Bilaga Samrådsinformation	59
7.	Bilaga Samrådssvar.....	75
8.	Bilaga Naturvärdesinventering	104
9.	Bilaga Sevesohandlingsplan	117
10.	Bilaga Ansökan om dispens från Artskyddsförordningen (2007:845).....	122

1. ANSÖKAN

1.1. Administrativa uppgifter

Sökande	Vasa Vind AB
Postadress	Garvis Carlssons gata 5, 169 41 Solna
Faktureringsadress	Se ovan
Organisationsnummer	556702-6835
Kontaktperson	Ingemar Stenbeck Tel. 076-629 03 55, ingemar.stenbeck@vasavind.se
Verksamhet	10.20 (B-verksamhet) Täkt för annat än markinnehavarens husbehov av berg, naturgrus eller andra jordarter. 10.50 (C-verksamhet) Anläggning för sortering eller krossning av berg, naturgrus eller andra jordarter utanför område som omfattas av detaljplan eller områdesbestämmelser, om verksamheten bedrivs på samma plats under en längre period än 30 kalenderdagar under en tolv månaders period.
Kommun	Överkalix kommun
Län	Norrbottnen
Prövningsmyndighet	Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Norrbottens län.
Tillsynsmyndighet	Länsstyrelsen i Norrbottens län
Dispositions rätt	Bolaget har en överenskommelse med markägaren till fastigheten Törefors 3:3 för planerad verksamhet inom området.

1.2. Vad ansökan avser

Vasa Vind AB, nedan ”Bolaget”, söker tillstånd till ny täkt av berg enligt 9 kap miljöbalken inom fastigheten Törefors 3:3 i Överkalix kommun. Ansökan avser ett uttag av 2 000 000 ton berg inom en 10-årsperiod från att ett tillstånd till verksamheten beslutas.

1.2.1. Bakgrund

Det planerade täktområdet ligger ca 30 km väster om Överkalix.

1.2.2. Motiv

Bolaget har tillstånd till att bygga 57 vindkraftverk vid Hällberget vindkraftpark. (<https://www.vasavind.se/hallberget>). Bolaget uppskattar preliminärt att det kan

komma att behövas ca 2 000 000 ton bergkross för att bygga de vägar och uppställningsplaner som behövs inom vindkraftparken. Byggnationen planeras starta år 2026-27. Bolaget har utrett olika lokaliseringar av en bergtäkt för att försörja vindkraftparken med ballast och den nu föreslagna lokaliseringen på Vrakskogsbergets västra sluttning har visat sig vara den bästa lokaliseringen.

1.3. Yrkande

Bolaget yrkar att Miljöprövningsdelegationen meddelar tillstånd till ny bergtäkt omfattande 2 000 000 ton under 10 år enligt punkten 10.20 B i Miljöprövningsförordning (2013:251), inkluderande anläggning av anslutningsväg.

Bolaget yrkar även tillstånd till följdverksamhet enligt punkten 10.50 i Miljöprövningsförordning (2013:251).

Bolaget yrkar även att Miljöprövningsdelegationen meddelar dispens från fridlysningsbestämmelserna Artskyddsförordningen §9 för att gräva bort de exemplar av plattlummer som finns inom det planerade verksamhetsområdet.

Allt i huvudsaklig överensstämmelse med vad som anges i denna ansökan inklusive bilagor.

Förslag till villkor

Bolaget föreslår följande villkor:

Allmänt

1. Om inte annat framgår av nedan angivna villkor ska verksamheten bedrivas i överensstämmelse med vad som angetts i ansökningshandlingarna och vad som Bolaget i övrigt åtagit sig i ärendet.
2. Gränserna för verksamhetsområde och brytningsområde samt eventuella fixpunkter ska finnas utmärkta på väl synligt sätt i terrängen när verksamheten påbörjas. Markeringarna får inte rubbas eller döljas innan verksamheten avslutats.
3. Vid branter högre än tre meter ska under hela verksamhetstiden finnas ett stängsel. Alternativt kan andra åtgärder vidtas så att allmänheten uppmärksammas på riskerna med att beträda området.
4. Avbaningsmassor ska läggas i ordnade upplag så att de vid efterbehandlingen kan bredas ut över täktens slänter och botten.
5. Inom verksamhetsområdet ska hållas god ordning. Försliten materiel och skrot ska kontinuerligt tas omhand och fraktas bort.

Buller, vibrationer och luftstöt vågor

6. Buller från verksamheten ska begränsas så att den inte ger upphov till en högre ekvivalent ljudnivå vid bostäder utomhus än

Vardagar (mån-fre, kl 06-18)	50 dB(A)
Natt, kl 22-06	40 dB(A)
Övrig tid	45 dB(A)

De angivna begränsningsvärdena ska kontrolleras genom immissionsmätningar. Mätning ska ske efter anmodan av tillsynsmyndigheten eller om verksamheten förändras på sådant sätt som kan medföra ökade ljudnivåer.

7. Verksamheten i tåkten får bedrivas kl. 06.00-22.00 helgfria vardagar (mån-fre). Lastning och transporter får bedrivas kl. 06.00-22.00 helgfria vardagar (mån-fre) samt även kl. 06.00- 18.00 lördagar och helgdagar. Andra arbetstider kan få förekomma efter samråd med tillsynsmyndigheten.
8. Sprängning ska utföras på sådant sätt att vibrationer och tryckvågor blir så små som möjligt vid kringliggande bebyggelse. Svängningshastigheten i vertikalled får som begränsningsvärde vid bostäder inte överstiga 4 mm/s i vertikalled. För tryckvågor (luftstöt) i samband med sprängning ska gälla att begränsningsvärdet 120 pascal frifältsvärde vid bebyggelse inte får överskridas. Sprängning ska utföras på sådant sätt att risker för stenkast minimeras.

Mätning av vibrationer ska utföras enligt Svensk standard SS 460 48 66 och mätning av luftstöt vågor enligt Svensk standard SS 02 52 10.

Damning

9. Om olägenheter i form av besvärande damning uppkommer ska åtgärder vidtas snarast för att undanröja dessa olägenheter.

Kemikalier och farligt avfall

10. Drivmedel ska förvaras i godkända och besiktigade ADR-tankar. Petroleumprodukter, kemikalier och farligt avfall ska förvaras i låsbar container eller motsvarande. Förvaring och hantering ska ske så att mark samt yt- och grundvatten inte förorenas. Eventuellt spill ska samlas upp och tas om hand. Absorptionsmedel ska finnas tillgängligt för att användas vid eventuellt spill av oljor eller kemikalier. Använt absorptionsmedel ska hanteras som farligt avfall.
11. Oljehantering, inklusive tankning av fordon ska ske så att spill och förorening av mark inte förekommer. Även kemikalier ska hanteras så att spill motverkas. Eventuellt spill ska omedelbart samlas upp.

Bortledning av vatten

12. Vattenavledning i täkten ska ske på sådant sätt att inga olägenheter uppstår i omgivningen. Infiltration av dagvatten ska i första hand ske inom täktområdet. Utgående dagvatten från verksamheten ska behandlas i en sedimentationsdamm med oljeavskiljande anordning innan det leds vidare. Sedimentationsdammen ska rensas vid behov, dock minst vart tredje år.

Rennäring

13. Bolaget får inte utföra anläggningsarbete med byggnation av väg, avtäckning eller losshållning av berg under perioden 1 december-30 april. Tillsynsmyndigheten får medge undantag från ovanstående begränsning om det finns ett dokumenterat medgivande från både Ängeså koncessionssameby och Gällivare Skogssameby, att anläggningsarbetet får utföras under hela eller delar av den ovan angivna tidsperioden.
14. Bolaget får inte utföra verksamhet i täkten, förutom lastning och uttransport, under perioden 15 april-30 juni. Tillsynsmyndigheten får medge undantag från ovanstående begränsning om det finns ett dokumenterat medgivande från Ängeså koncessionssameby, att verksamheten får utföras under hela eller delar av den ovan angivna tidsperioden.
15. Bolaget ska senast fyra månader innan anläggningsarbetet påbörjas informera Gällivare Skogssameby och Ängeså koncessionssameby om hur täktverksamheten planeras att utföras. Tillsynsmyndigheten får medge att ovanstående information ges vid en senare tidpunkt.

Villkor för efterbehandling

16. Efterbehandlingen ska slutföras inom tillståndstiden.
17. Täktens slutliga slänter ska inte ges brantare lutning än 1:2. Slänterna ska avrundas vid släntrönn och släntrönn samt i övrigt anpassas till angränsade terräng.
18. Sedan efterbehandlingsarbetena enligt ovan godkänts av tillsynsmyndigheten ska området skogsodlas på ett från skogsvårdssynpunkt godtagbart sätt, eller efterbehandlas på annat sätt som tillsynsmyndigheten godkänner.

1.4. Motiv till villkoren

Motiven till villkoren grundar sig på förslag till villkor som arbetats fram av länsstyrelserna och SBMI (Sveriges Bergmaterialindustri).

Avseende föreslagna villkor som utgör skyddsåtgärder för rennärning diskuteras motiven till dessa mer ingående i avsnitt 2.6.4 i miljökonsekvensbeskrivning nedan.

1.5. Ekonomisk säkerhet

Bolaget föreslår att den ekonomiska säkerheten för täktverksamheten ska vara 2 100 00 kronor. Beräkningen av säkerheten är utförd enligt Miljösamverkan Sveriges modell (<https://www.miljosamverkansverige.se/wp-content/uploads/Handlaggarstod-ekonomiska-sakerheter.pdf>).

1.6. Skyddsåtgärder samt hänsynsreglerna i miljöbalken 2 kap

1.6.1. Åtgärder

Olägenheter för allmänheten

De närboende och sakägarna har på ett tidigt stadium informerats om täktverksamheten.

Produktionsarbeten såsom avtäckning, borring, sprängning, krossning, skutknackning, sortering, upplag, transporter samt underhållsarbeten kommer att utföras kl. 06.00-22.00 helgfria vardagar (mån-fre). Lastning och transporter får bedrivas kl. 06.00-22.00 helgfria vardagar (mån-fre) samt även kl. 06.00- 18.00 lördagar och helgdagar. Andra arbetstider kan få förekomma efter samråd med tillsynsmyndigheten.

Krossutrustning kommer att vara försedd med den utrustning som behövs för att uppfylla gällande krav för arbetsmiljö och omgivning.

För att förhindra störande damning kan vattenbegjutning komma att utföras och vatten för dammbekämpning tas från en plats beslutad i samråd med tillsynsmyndighet.

Skyddsåtgärder – säkerhet

När tåkten öppnats kommer slänterna att vara branta och maximalt ca 25 m höga, detta innebär att personer som befinner sig inom brytningsområdet och är oaktsamma löper risk att skada sig. Avbaningsmassor kommer att läggas runt brytningsområdet som visar att verksamhet pågår. Branter högre än 3 m kommer att stängslas in.

Skyddsåtgärder – miljöpåverkan

Bolaget åtar sig att upprätta en plan för olycksberedskap, med åtgärder samt telefonnummer till bland annat räddningstjänsten, miljökontoret i Överkalix mm, som uppdateras årligen. Alla som arbetar inom tåkten skall ha vetskap om var planen finns och skall ha kunskap att handla om en olycka skulle inträffa.

Avfall som bildas kommer att källsorteras i nederbördsskyddade kärl i väntan på transport till återvinning eller deponi.

Kemikalier ska förvaras i ADR-tankar eller motsvarande inlåsta i container. Petroleumprodukter hanteras i enlighet med anvisningarna i NFS 2021:10.

Petroleumprodukter kommer att förvaras i godkända och besiktigade ADR-tankar.

Bolaget kommer att ha utrustning för uppsamling och omhändertagande av spill på plats i tåkten när verksamhet pågår.

En sedimentationsdamm kommer att anläggas för att samla upp fint material och eventuellt oljespill innan dagvatten infiltrerar i marken.

Avlopp från toaletter ska samlas upp i slutna tankar.

Skyddsåtgärder – sprängning

All hantering samt signalering vid sprängning utförs enligt sprängkungörelsens anvisningar. Katastrofplan upprättas och följs om en olycka inträffar inom området. För verksamheten gäller arbetarskyddsstyrelsens föreskrifter om sprängarbeten och bergarbeten. Signaler och vakthållning vid sprängning kommer att skötas manuellt.

1.6.2. Kontroll och uppföljning

Bolaget kommer att följa förordningen om verksamhetsutövarens egenkontroll (1998:901). Ett kontrollprogram ska enligt miljöbalken 26 kap 19 § lämnas till tillsynsmyndigheten om den begär det. Bolaget ansvarar för att relevanta mätningar eller kontroller utförs i omgivningen för att säkerställa att företaget uppfyller de villkor som kommer att styra verksamheten.

Bolaget ska utföra egenkontroll enligt förordningen (1998:901) om egenkontroll. Varje år rapporterar företaget om verksamheten i tåkten till SMP. I tåkttillståndet finns ett antal villkor som reglerar verksamheten.

I bergtåkter är det vanligt med kontrollprogram. Dessa är vanligen kopplade till effekterna av sprängning, det rör sig om mätningar av buller, vibrationer, luftstöt vågor samt kontroller av brunnar i närområdet. I den aktuella tåkten kommer sprängning att ske. Materialet kommer att sprängas och transporteras till en kross för krossning och sedan läggas på upplag. Den miljöpåverkan som uppstår är buller och vibrationer vid borring, sprängning och krossning samt i viss mån vid interna transporter. Eftersom avståndet till de närmast belägna bostadshusen är långt bedömer Bolaget att buller från den planerade verksamheten inte kommer att överskrida gällande riktvärden.

Eftersom Bolaget har tydliga rutiner för åtgärder vid olyckor samt att det finns villkor i tåkttillståndet anser inte företaget att det behövs ett särskilt kontrollprogram.

1.6.3. Hänsynsreglerna

Kunskapskravet

Den som bedriver en verksamhet som omfattas av miljöbalken ska skaffa sig den kunskap som krävs för ändamålet.

Bolaget kommer att se till att all personal som ska arbeta med ballasttillverkningen har de kunskaper som krävs. All intern personal och eventuell entreprenör eller annan extern personal kommer att informeras om

gällande regelverk för verksamheten före produktionstillfället. På arbetsplatsen kommer beslut om tillstånd, rutiner för att undvika skador på miljön och olägenheter för människors hälsa, samt eventuella program för omgivningskontroller att finnas tillgängligt när verksamhet, utöver enbart utlastning, pågår i takten.

Försiktighetsprincipen

Den som bedriver en verksamhet som omfattas av miljöbalken ska utföra åtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Bästa möjliga teknik ska användas.

Bolaget har i miljökonsekvensbeskrivningen identifierat de moment i verksamheten som kan medföra skada eller olägenhet för människor eller miljö och anpassat verksamheten i görligaste mån för att minimera negativ påverkan, samt vidtagit skyddsåtgärder för att undvika skada och olägenhet.

Berörd allmänhet har informerats genom utskick eller en annons i lokalpressen under samrådet före tillståndsprövningen. Området kommer att skyltas som farligt område, branter högre än 3 m kommer att stängslas in. Inga permanenta stängsel kommer att behövas efter utförd efterbehandling.

Produktvalsprincipen

Bästa möjliga produkter ska väljas med hänsyn till miljön.

Sprängämnena som kommer att utnyttjas i den planerade verksamheten utgörs av bulksprängämnen tillverkade med moderna kvalitetskrav avseende såväl miljö som säkerhet. Drivmedel och hydrauloljor handhas enligt gällande regler. Samtliga maskiner inom verksamheten kommer där så är möjligt att förses med miljöanpassade oljor.

Lokaliseringsprincipen

Den som planerar en verksamhet som omfattas av miljöbalken ska välja en sådan plats för verksamheten att ändamålet uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön.

Platsen för takten är vald för den goda tekniska kvalitén på materialet och för att platsen ligger väl till i förhållande till det huvudsakliga avsättningsområdet. Placeringen av takten anses väl genomtänkt med hänsyn till naturmiljön, rennäringen, närboende samt ur en samhällsekonomisk synvinkel.

Hushållnings- och kretsloppsprincipen

För det ändamål brytningen huvudsakligen avser saknas alternativa råvaror. Bergtäkter med en bra lokalisering och kvalitet får anses som den ur miljösynpunkt bästa råvaran för ballastproduktion. Återvunnet material finns inte i tillräckligt stora mängder. Berg är en resurs som i princip aldrig tar slut och med en god efterbehandling så kommer naturen att återställas efter avslutad produktion.

Genom en väl vald lokalisering kommer transportavstånden att vara korta och på så sätt hålls drivmedelsförbrukning och utsläpp på minsta möjliga nivå. De restprodukter som går att återvinna kommer att lämnas för återvinning.

Ansvar för att avhjälpa skador

För den löpande verksamheten i täkten kommer en ansvarig platschef utsedd av Bolaget att ansvara. Uppföljningen av verksamheten samt kontroller utförs löpande. Eventuella utsläpp och skador ska utan dröjsmål rapporteras till tillsynsmyndigheten. På arbetsplatsen kommer beslut om tillstånd, rutiner för att undvika skador på miljön och olägenheter för människors hälsa, samt eventuella program för omgivningskontroller att finnas tillgängligt när verksamhet, utöver enbart utlastning, pågår i täkten.

1.7. Bedömning om verksamheten kommer att omfattas av Lag (1999:381).

Enligt förordning (2015:236) omfattas verksamheter där man hanterar 10 ton sprängmedel vid ett enskilt tillfälle. Enligt uppgifter från Miljösamverkan Sveriges webb ska detta tolkas som att man vid något tillfälle laddar med mer än 10 ton sprängämne.

Bolaget kommer att hantera 10 ton sprängmedel eller mera vid något tillfälle och därmed omfattas den planerade verksamheten omfattas av Lag (1999:381).

Bolaget kommer att i det fall tillstånd till täkt ges att upprätta de dokument som krävs och lämna de uppgifter som berörda myndigheter behöver.

Bolaget har skickat skriftliga samrådshandlingar till Myndigheten för samhällsberedskap, den lokala räddningstjänsten och länsstyrelsen i Norrbottens län. Bolaget har infört en så kallad Sevesoannons i lokalpressen med information om den planerade verksamheten.

1.8. Aktförvarare

Bolaget föreslår att handlingarna hålls tillgängliga för allmänheten på kommunkontoret i Överkalix under kungörelse och remisstid. Kontorets adress är Överkalix Kommun, Storgatan 17, 956 81 Överkalix, telefon 0926-74000.

1.9. Icke teknisk sammanfattning inklusive skadeförebyggande åtgärder enligt miljöbalken 22 kap 1 §, punkterna 1-6.

Bolaget söker tillstånd till ny bergtäkt enligt 9 kap miljöbalken inom fastigheten Törefors 3:3 i Överkalix kommun. Ansökan avser ett uttag av 2 000 000 ton berg inom en 10-årsperiod. Det planerade täktområdet ligger ca 30 km väster om Överkalix. Närmsta bebyggelse ligger i Forsnäset ca 5,7 km nordost, respektive Talljärv ca 5,7 km sydöst om den planerade verksamheten.

Verksamheten på platsen omfattar avtäckning, borrhning, sprängning, krossning, skutknackning, sortering, upplag, transporter samt underhållsarbeten. Dessa arbeten utförs kl. 06.00-22.00 helgfria vardagar (mån-fre). Lastning och transporter får bedrivas kl. 06.00-22.00 helgfria vardagar (mån-fre) samt även kl. 06.00- 18.00 lördagar och helgdagar. Andra arbetstider kan få förekomma efter samråd med tillsynsmyndigheten.

Cirka 350 m från det planerade verksamhetsområdet finns en befintlig skogsbilväg, en ny anslutningsväg kommer att byggas från skogsbilvägen till den planerade täkten.

Krossnings- och sorteringsverksamhet kommer att pågå periodvis under hela året och årsproduktionen beräknas teoretiskt bli ca 200 000 ton. Produktionen kommer att överstiga 25 000 ton något år. Produktionen kommer att vara störst under de första åren då vindkraftparken byggs, varefter produktionen kommer att vara betydligt mindre. Verksamheten kommer att vara avslutad och området efterbehandlat senast 10 år efter att ett tillstånd meddelats.

Verksamheten omfattar ett område som är 13,8 ha och brytningsområdet är 7,7 ha stort. Inom eller i närområdet som påverkas av verksamheten finns inga sällsynta eller hänsynskrävande växt eller djurarter. Vid naturvärdesinventeringen upptäcktes plattlummer inom det planerade verksamhetsområdet, arten är vanligt förekommande i det omgivande landskapet. Bolaget ansöker om dispens från bestämmelserna i Artskyddsförordningen för att ta bort plattlummer.

Det finns inte några kända fornlämningar i detta område.

Bolaget strävar efter att använda bästa möjliga teknik och utföra de skyddsåtgärder och vidta de försiktighetsåtgärder som krävs, för att de negativa effekterna på människans hälsa och miljön ska bli så små som möjligt.

De mest påtagliga miljökonsekvenserna av den planerade verksamheten utgörs av buller, vibrationer, luftstöt vågor och damning. Därtill kommer de störningar som uppkommer vid transporter till och från täktverksamheten.

Den planerade täktens läge långt från bebyggelse gör att inga miljö kvalitetsnormer avseende buller eller luft berörs. Risken för att miljö kvalitetsnormer för vatten överskrids är mycket liten då det ytvatten som avrinner från verksamhetsområdet kommer att behandlas i en sedimentationsdamm och sedan filtreras genom mark innan det når närmaste vattendrag. Vattenmiljön i närliggande vattendrag kommer inte att försämrats på ett otillåtet sätt.

Oljeprodukter, andra kemikalier samt avfall förvaras i ADR-tankar eller motsvarande, skyddade för nederbörd samt hanteras så att mark-, grund-, och ytvatten inte förorenas. Avfall som bildas källsorteras i avsedda kärl och transporteras till avfallsanläggningar. För att förhindra störande damning kan vattenbegjutning utföras.

Solna den 14 januari 2025

Vasa Wind AB

Mattias Sjöberg

Marc Sadarangani

2. MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

2.1. Administrativa uppgifter, bakgrund och motiv, se ansökan

2.2. Tidsplan

Bolaget avser att under en tillståndstid på 10 år bryta ut 2 000 000 ton berg. Etableringen av verksamheten planeras att påbörjas 2026-27. Produktionen beräknas variera mellan 0 ton/år och ca 750 000 ton/år under tillståndsperioden. Produktionen under ett normalår beräknas uppgå till 200 000 ton/år, och kommer att överskrida 25 000 ton/år under något år. Produktionen kommer att vara störst under de första åren då vindkraftparken byggs, varefter produktionen kommer att vara betydligt mindre. Verksamheten kommer inte att bedrivas kontinuerligt utan i kortare produktionsperioder 0-15 gånger/år. En produktionsperiod omfattar borrhning, sprängning, krossning, sortering och i förekommande fall skutknackning. Utlastning av sorterat material från lager kan komma att ske under alla tider på året.

För Bolaget innebär ett 10-årigt tillstånd en stabil och trygg förutsättning för att säkra leveranser av ballastprodukter inom avsättningsområdet inom vindkraftsparken. Miljöprövningsdelegationen har en möjlighet att enligt miljöbalken 24 kap 5 § ompröva ett tillståndsbeslut avseende produktionsmängd samt ändra eller ompröva villkor enligt vissa förutsättningar som anges i ovan nämnda paragraf. Enligt 24 kap 5 § p 6 kan en omprövning ske om förhållandena i omgivningen har ändrats väsentligt. Därigenom har prövningsmyndigheten en möjlighet att påverka verksamheten om så krävs i framtiden.

2.3. Samrådsredogörelse

Inledning

Mätteknik AB har på uppdrag av Bolaget genomfört samråd enligt 6 kap 20 § 2. miljöbalken för den planerade verksamheten. Verksamheten är av sådan art att det skall antas medföra en betydande miljöpåverkan enligt 6 § Miljöbedömningsförordningen. Mot den bakgrunden erfordras inget särskilt beslut om betydande miljöpåverkan från Länsstyrelsen. Samrådet har utförts utifrån de premisserna.

Samrådsredogörelsen är till för att ge en samlad bild av samrådet. Här redovisas vilka former för samråd som har använts, när samråd hållits och vilka som deltagit. Vidare redovisas de yttranden som framkommit och hur dessa har beaktats i arbetet med ansökan om tillstånd till projektet.

Samrådets genomförande

Inför ansökan har samråd med berörda genomförts skriftligt och med annonser.

Samrådsunderlag

Ett samrådsunderlag skickades ut den 11 december 2023 till Länsstyrelsen i Norrbottens län, Övertorneå kommun och till dem som ansågs berörda av verksamheten. Underlaget gick ut i form av ett brev som innehöll information om den planerade ansökan med en beskrivning av den planerade verksamheten, omfattning och förutsedda störningar, en karta samt inbjudan att lämna

synpunkter inför det fortsatta planeringsarbetet kring den planerade verksamheten. I nedanstående kapitel redovisas vilka som fått detta samrådsunderlag. Allmänhet, myndigheter, samebyar, länsstyrelser, organisationer och andra intresserade har under det inledande samrådet haft möjlighet att lämna synpunkter i första hand fram till den 15 januari 2024, men synpunkter som inkommit därefter har givetvis också tagits i beaktande.

En annons med information om den planerade verksamheten har publicerats i Norrbottens-Kuriren och Norrländska Socialdemokraten i december 2023.

Följande myndigheter, organisationer eller personer har kontaktats skriftligt.

Länsstyrelsen i Norrbottens län
Överkalix kommun
Skogsstyrelsen
Naturvårdsverket
SGU
Trafikverket
Försvarsmakten
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
Räddningstjänsten i Överkalix kommun
Sametinget
Gällivare sameby
Ängeså sameby
Lombergets JL
Långträskmyrans JL
Gammelstads JVKL
Storhedens JL
Björkmyrans JL
Törefors JL
Luleå JVK
Muggbergets JL
Naturskyddsföreningen i Norrbottens län
Norrbottens läns Ornitologiska förening
Föreningen Norrbottens flora

Fastigheterna;

Talljärv 1:3, 2:4, 2:3

Följande har svarat på samrådet:

SGU
Skogsstyrelsen
Trafikverket
Sametinget
Försvarsmakten
Länsstyrelsen i Norrbottens län
Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
Naturvårdsverket

Naturskyddsföreningen Norrbottens län Bygg- och miljönämnden

Deras svar finns i bilaga nedan. I övrigt har inga synpunkter framkommit vid samrådet.

De synpunkter som har framkommit vid samrådet har beaktats i miljökonsekvensbeskrivningen.

2.4. Alternativa placeringar – motiv

Bolaget har sökt alternativa platser för den planerade verksamheten.

2.4.1. Nollalternativet.

Fördelar; ingen påverkan av ny täktverksamhet inom området.

Nackdelar; långa transportavstånd från andra tillståndsgivna täkter till det huvudsakliga avsättningsområdet vilket inte är gynnsamt ur miljömässig, ekonomisk eller praktisk synvinkel, ökade störningar i form av buller för närboende och en ökad risk för påverkan på rennäringen.

2.4.2. Föreslagen lokalisering

Ny bergtäkt på fastigheten Törefors 3:3

Fördelar; materialet håller en god kvalitet för de tänkta användningsområdena. Lokaliseringen är bra för det tänkta ändamålet och för att ge korta transportvägarna och låga utsläpp av växthusgaser.

Nackdelar; verksamheten kommer att ge upphov till ett visst buller, damning och vibrationer i närområdet. Det blir en täkt i ett område som tidigare varit opåverkat av täktverksamhet.

2.4.3. Alternativa befintliga täkter

Data avseende nedanstående alternativa befintliga täkter har hämtats från Länsstyrelsernas databas över tillståndspliktiga miljöfarliga verksamheter, NikITa, som finns tillgänglig på Länsstyrelsernas WebbGIS.

Bolaget beräknar att verksamheten i täkten, avtäckning, borrhning, sprängning, krossning, skutknackning, sortering, upplag, transporter samt underhållsarbeten, kommer att generera 5080 ton CO₂, undantaget transporter till beställare. Detta gäller oavsett vilken lokalisering som väljs. Begränsad klimatpåverkan genom minskade utsläpp av CO₂ är ett prioriterat miljömål, det är därför viktigt att prioritera en lokalisering som ger korta transporter och låga utsläpp av CO₂. Att transportera hela den sökta mängden 1 km kommer att generera 102 ton CO₂. Se även kap 2.7.15.

Alternativ 2.

Swerock ABs befintliga bergtäkt Storlandet Solälven. Tillståndet omfattar 500 000 ton och är giltigt till och med 2038-09-30. Täckten ligger ca 41 km längre bort från det huvudsakliga avsättningsområdet. Det innebär ökade utsläpp av CO₂ med ca 4200 ton räknat på den sökta mängden. Det utökade

transportbehovet kommer därutöver att leda till ett ökat slitage på vägnätet. Om materialet skulle tas från denna täkt kommer ca 70 000 tunga transporter att passera flera mindre samhällen längs väg 763, vilket innebär en ökad trafikfara för oskyddade trafikanter samt ökade problem med buller och vibrationer från tung trafik.

Täkten ligger inom ett riksintresse för Försvarsmakten, lågflygningsområde. Täkten ligger ca 25 m från ett vattendrag och gränsar till flera nyckelbiotoper. Avståndet till bebyggelse är ca 1200 m.

Alternativ 3.

Norrbottnens Entreprenad och Maskin ABs befintliga bergtäkt Vännäs Småtallberget. Tillståndet omfattar 199 000 ton och är giltigt till och med 2042-09-30. Den sökande känner inte till hur stor del av den tillståndsgivna mängden som brutits ut. Täkten ligger ca 24 km längre bort från det huvudsakliga avsättningsområdet. Det innebär ökade utsläpp av CO₂ med ca 2400 ton räknat på den sökta mängden. Det utökade transportbehovet kommer därutöver att leda till ett ökat slitage på vägnätet. Om materialet skulle tas från denna täkt kommer ca 70 000 tunga transporter att passera flera mindre samhällen längs väg E10 och väg 779, vilket innebär en ökad trafikfara för oskyddade trafikanter samt ökade problem med buller och vibrationer från tung trafik.

Täkten ligger inom ett riksintresse för Försvarsmakten, lågflygningsområde, och inom ett område av riksintresse för rennäringsen, ett kärnområde. Täkten ligger ca 80 m från ett sumpskogsområde, ca 60 m från en fornlämning och ca 180 m från ett vattendrag. Avståndet till bebyggelse är ca 2 km.

Alternativ 4.

Swerock ABs befintliga bergtäkt Heden Lappberget. Tillståndet omfattar 500 000 ton och är giltigt till och med 2042-10-31. Den sökande känner inte till hur stor del av den tillståndsgivna mängden som brutits ut. Täkten ligger ca 27 km längre bort från det huvudsakliga avsättningsområdet. Det innebär ökade utsläpp av CO₂ med ca 2800 ton räknat på den sökta mängden. Det utökade transportbehovet kommer därutöver att leda till ett ökat slitage på vägnätet. Om materialet skulle tas från denna täkt kommer ca 70 000 tunga transporter att passera flera mindre samhällen längs väg 770, vilket innebär en ökad trafikfara för oskyddade trafikanter samt ökade problem med buller och vibrationer från tung trafik.

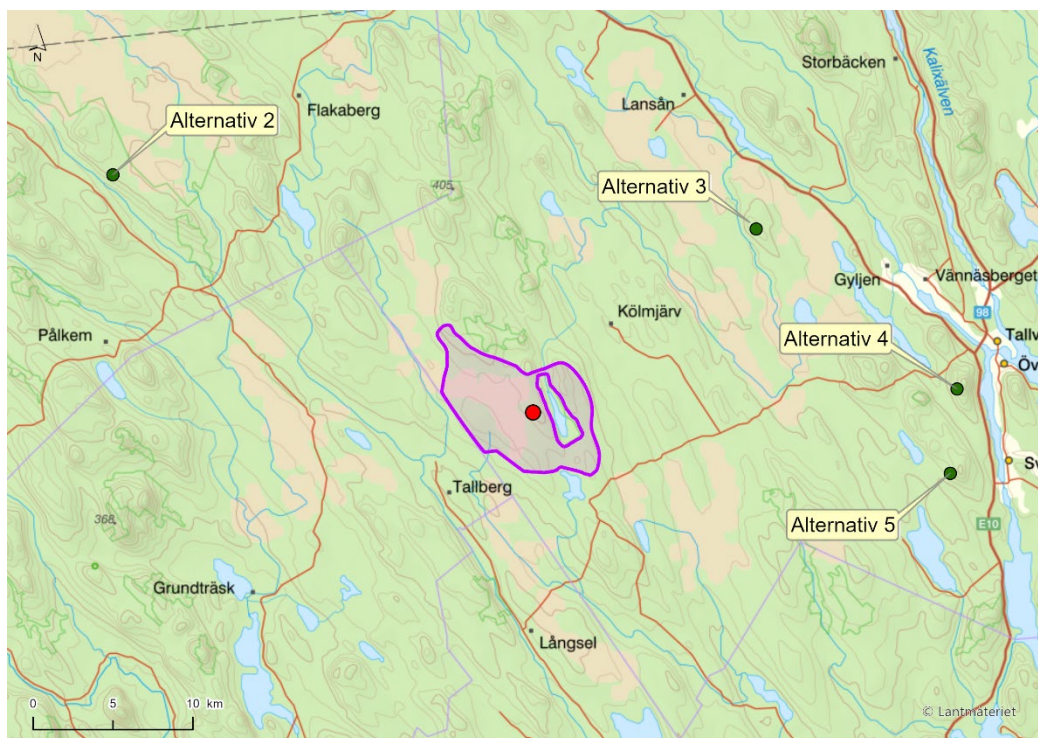
Täkten ligger inom ett riksintresse för Försvarsmakten, lågflygningsområde och ett påverkansområde med behov av hinderfrihet. Täkten ligger nära ett område av riksintresse för rennäringsen. Täkten ligger ca 75 m från ett sumpskogsområde och ca 100 m från en liten bäck. Cirka 250 m söder om täkten ligger en friluftsanläggning, en skidbacke. Avståndet till annan bebyggelse är ca 1100 m.

Alternativ 5.

Br. Isakssons Markteknik ABs befintliga bergtäkt Ängesån. Tillståndet omfattar 1 200 000 ton och är giltigt till och med 2040-11-30. Den sökande känner inte till hur stor del av den tillståndsgivna mängden som brutits ut. Täkten ligger ca 39 km längre bort från det huvudsakliga avsättningsområdet. Det innebär ökade

utsläpp av CO₂ med ca 4000 ton räknat på den sökta mängden. Det utökade transportbehovet kommer därutöver att leda till ett ökat slitage på vägnätet. Om materialet skulle tas från denna tåkt kommer ca 70 000 tunga transporter att passera flera mindre samhällen längs väg E10 och väg 770, vilket innebär en ökad trafikfara för oskyddade trafikanter samt ökade problem med buller och vibrationer från tung trafik.

Tåkten ligger inom ett riksintresse för Försvarsmakten, lågflygningsområde och ett påverkansområde med behov av hinderfrihet. Tåkten ligger ca 200 m från en våtmark med låga naturvärden, ca 100 m från en nyckelbiotop och ca 350 m et vattendrag. Avståndet till bebyggelse är ca 2,8 km. Flygbilder visar att tåkten är fylld av vatten vilket indikerar att brytningen av berg sker under vattenytan.

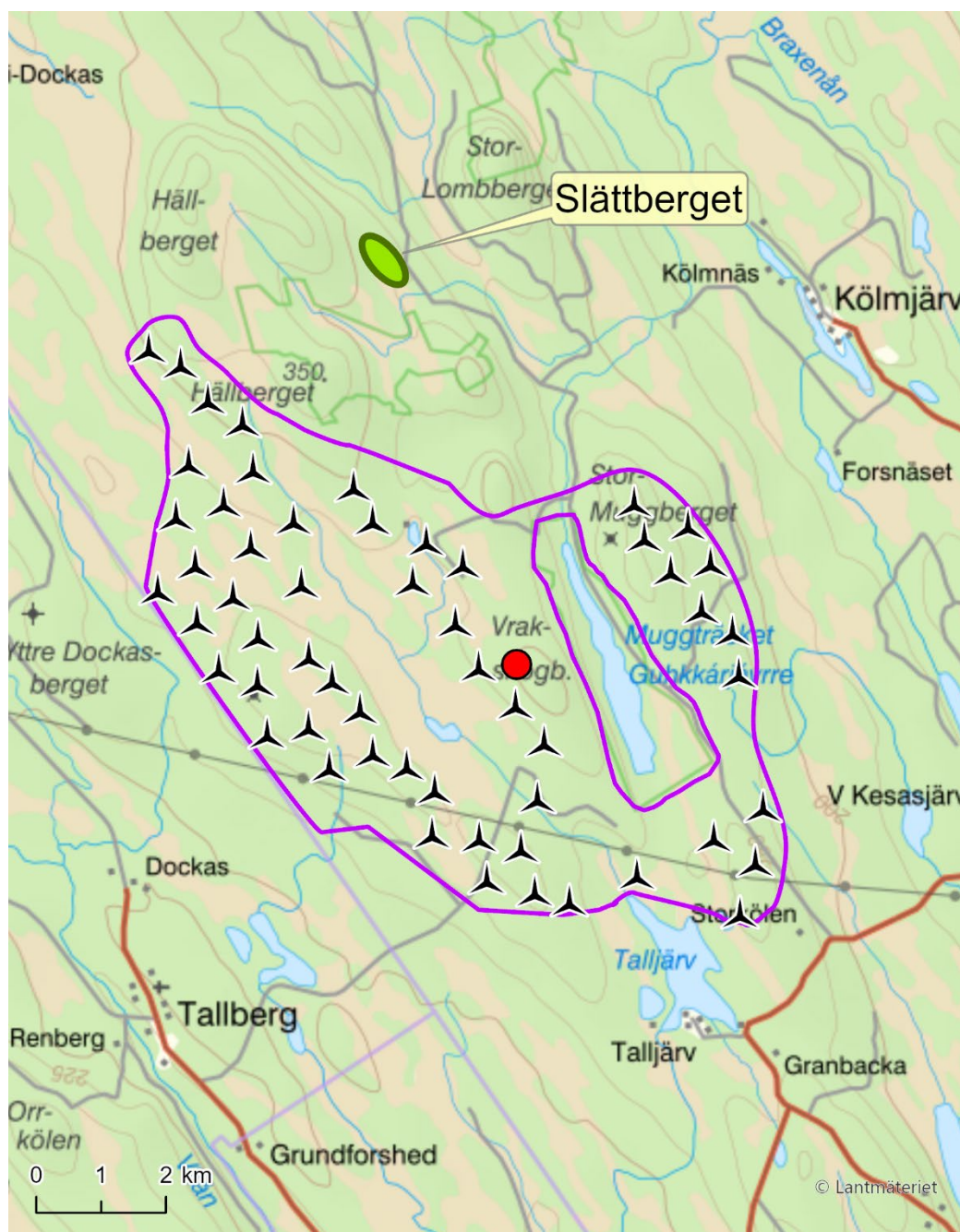

Befintliga bergtåktar i området, gröna prickar. Den nu aktuella tåkten är markerad med en röd prick. Projekteringsområdet för vindkraft är markerat med rosa färg. Kartunderlag från Vasa Vind.

2.4.4. Alternativa nya lokaliseringar

Bolaget har sökt alternativa platser innan beslutet att etablera inom den planerade vindkraftsparken. Bolaget har valt att söka inom och i närheten av den planerade vindkraftsparken för att få korta transportavstånd. Inom det området finns flera områden med likvärdig berggrund varför berggrundens sammansättning inte har varit av avgörande betydelse för lokaliseringen. Området på kartan nedan är granskat för att finna det bästa alternativet till materialförsörjning av krossat bergmaterial i samband med byggande av vindkraftsparken. Materialet skall i första hand vara dugligt till uppbyggnad av parkens transportvägssystem, samt även kunna användas vid betongframställning. Båda dessa användningsområden ställer krav på bergartens fysiska egenskaper varför en undersökning av traktens bergarter har genomförts. I samband med

lokalisering av täkten har också hänsyn tagits till bebyggelse i området samt skyddad och skyddsvärd natur samt rennäring. Två områden, Vrakskogsberget och Slättberget, undersöktes närmare. De två alternativen är relativt likvärdiga med avseende på avstånd till riksintressen, kända natur- och kulturvärden samt rennäring. De brytningstekniska förutsättningarna på Vrakskogsberget har bedömts som bättre än för lokaliseringen Slättberget. Avsättningsområdet är dessutom väl centrerat kring Vrakskogsberget vilket ger kortare transportavstånd inom avsättningsområdet. Bolaget har därför valt att gå vidare med den förstnämnda lokaliseringen.

Alternativ ny lokalisering, Slättberget markerat med en grön oval. Den nu föreslagna lokaliseringen på Vrakskogsberget är markerad med en röd prick. Det

huvudsakliga avsättningsområdet är vindkraftsparken med 57 planerade vindkraftverk, markerade i kartan. Kartunderlag från Vasa Vind.

Motivering till sökt alternativ enligt 2 kap 6 § miljöbalken.

Noll-alternativet innebär troligen att motsvarande mängd ballastmateriel tas från redan befintliga täkter vilka redovisas som alternativa lägen 2-5 ovan. Då alternativ 0, 2, 3, 4 och 5 visats vara sämre än alternativ 1 på grund av de högre utsläppen av växthusgaser, de längre transportavstånden, ökat vägslitage, ökad trafikfara samt ökad risk för störningar på grund av buller och vibrationer från transporterna, anser Bolaget att en täkt på den föreslagna platsen är det sammantaget bästa alternativet. Ingen av de alternativa täkterna har ett tillstånd som omfattar 2 000 000 ton, vilket beräknas behövas för den planerade vindkraftsparken. Om material skulle tas från någon av de alternativa täkterna behöver dessa söka förnyade och utökade tillstånd. Om materialet skulle tas från någon av täkterna 2 eller 3 innebär det en påverkan på områden av riksintresse för rennärningen.

2.5. Teknisk beskrivning av den planerade verksamheten

2.5.1. Verksamhetsområde

Med verksamhetsområde avses ett område som omfattar ytor för täkt av berg med erforderliga skyddszoner, samt områden för krossning och upplag.

2.5.2. Etablering

I samband med etableringen kommer området att avverkas, det översta marklagret kommer att schaktas av och läggas upp i vallar för att återanvändas vid återställningsarbetena. Planerade etableringsarbeten som schaktningar, vallar och planer m.m. kommer inte att påverka omgivande mark eller närboende negativt. Avbaningsmassorna kommer att användas för efterbehandling av täkten.

2.5.3. Avbaning

Inom brytområdet sker avbaning av lösa jordmassor, avbaningen följer brytfronten för borrhning och sprängning. Avbaningsmassorna vallas upp på lämplig plats inom verksamhetsområdet för att återanvändas i samband med efterbehandling av täkten. Massorna kan även användas för att minska insyn och buller om det behövs.

2.5.4. Borrhning

Borrhning sker vanligen med dieselhydraulisk utrustning av topphammartyp. Mängden borrhål varierar beroende på pallhöjd. Laddning av borrhål för varje salva sker från bulkbil. Sprängmedlet pumpas i slang direkt från bilen till borrhålet.

2.5.5. Sprängning

Sprängning utförs enligt gällande bestämmelser och anpassas till de förutsättningar som är aktuell för varje salva beroende på pallhöjd, bergkvalitet etc. Varje salva journalförs i sprängjournal.

2.5.6. *Krossning/sortering*

Krossning utförs normalt med mobila verk. Normalt sett används en tvåstegsanläggning. Krossuppställningen sker i anslutning till det losstagna materialet. Krossen matas med en lastmaskin eller grävmaskin. Förkrossen reducerar det inmatade materialet till en storlek av ca 150-175 mm. Materialet går sedan vidare till konkross och sedan till sortering. Sorteringsverket anpassas till det materiel som ska produceras. Efter sortering transporteras materialet till lager inom verksamhetsområdet. El kommer inte att dras till den planerade verksamheten, krossverk samt annan elberoende verksamhet kommer att försörjas med transportabla elverk.

2.5.7. *Skutknackning*

Skutknackning ingår som ett delmoment i en krossningskedja. I samband med sprängning så blir en del block större än vad som kan matas in i förkrossen, så kallade skut. Mängden skut varierar beroende på bergets egenskaper och vilket styckefall som man vill att salvan ska ge. Skuten samlas löpande på ett lämpligt ställe i tåkten för vidarebearbetning. Det tillfälliga upplaget av skut placeras normalt så att den kommande skutknackningen kan ske med en pallkant eller materielupplag som bullerskydd. Knackning sker då mängden skut föranleder detta och det är kostnadseffektivt att handla upp det momentet som en del i sprängentreprenaden. Det ligger då i sprängentreprenörens intresse att minska mängden skut vilket minskar behovet av skutknackning. En grävmaskin utrustas med en skuthammare och som drivkälla används grävmaskinens hydraulsystem. Skutknackning sker inom täktområdet i nivå med täktbotten. Skuten knackas sönder till en storlek som passar förkrossens intagsöppning.

2.5.8. *Transporter*

Lastning och transporter till och från krossanläggningen av losshållet material sker med grävmaskin och hjullastare. Uttransporter sker med lastbil, med och utan släp. Medellasten är ca 30 ton.

Transporterna till och från tåkten kommer i medeltal att vara ca 0-30/dygn. Vid den mest intensiva perioden då vindkraftsparken byggs kan antalet transporter öka till 100/dygn.

Antalet angivna transporter är enkel resa, d.v.s. totalt antal passager blir dubbelt så många.

Transporterna kommer att följa befintliga och nybyggda vägar inom vindkraftsparken.

2.5.9. *Arbetstider*

Arbetstiderna i tåkten kommer att vara kl. 06.00-22.00 helgfria vardagar (mån-fre). Lastning och transporter får bedrivas kl. 06.00-22.00 helgfria vardagar (mån-fre) samt även kl. 06.00- 18.00 lördagar och helgdagar. Andra arbetstider kan få förekomma efter samråd med tillsynsmyndigheten.

2.5.10. *Efterbehandling*

Efterbehandlingen planeras att utföras successivt allt eftersom brytningen fortskrider. Terrängen skall utformas i överensstämmelse med täktplanen.

Täktbotten avjämnas mjukt och ges en svag lutning åt lämpligt håll för att ytavrinningen ska fungera. Slänterna efterbehandlas med hänsyn till omgivningen och så att kvarstående olycksrisker minimeras och att stängsel inte behövs för säkerheten efter avslutad verksamhet. Bolagets strävan är att åstadkomma så flacka sluttningar som möjligt genom snedsprängning och utfyllnad med avbaningsmassor. Syftet är att underlätta en framtida skogsplantering och skogsskötsel inom området. När efterbehandlingens markarbeten är klara kommer området att planteras med skog för att påskynda att området återgår till skogsmark.

Bolaget kommer att ha en dialog med tillsynsmyndigheten i samband med att efterbehandlingen planeras.

2.6. Lokalisering

2.6.1. Täckens läge

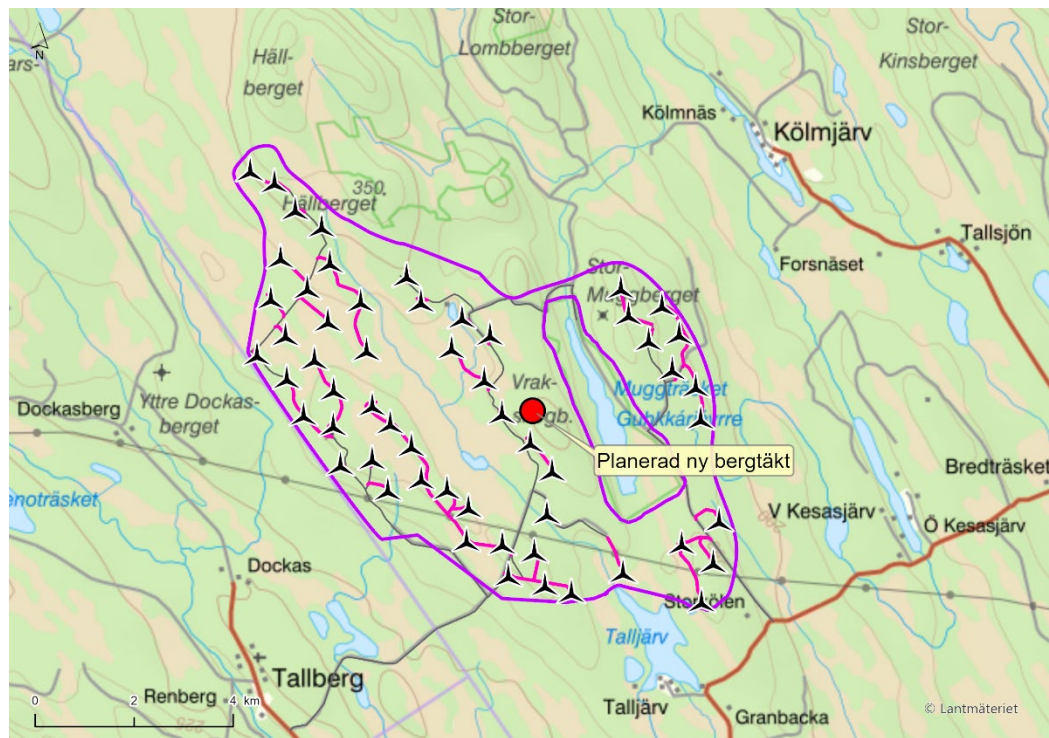
Täkten ligger på fastigheten Törefors 3:3 i Överkalix kommun, ca 30 km väster om Överkalix. Mittpunktskoordinaten är 7375034, 821438, SWEREF 99. Verksamhetsområdets och brytningsområdets brytpunkter kommer att markeras med stolpar.

2.6.2. Bebyggelse i täktens närområde

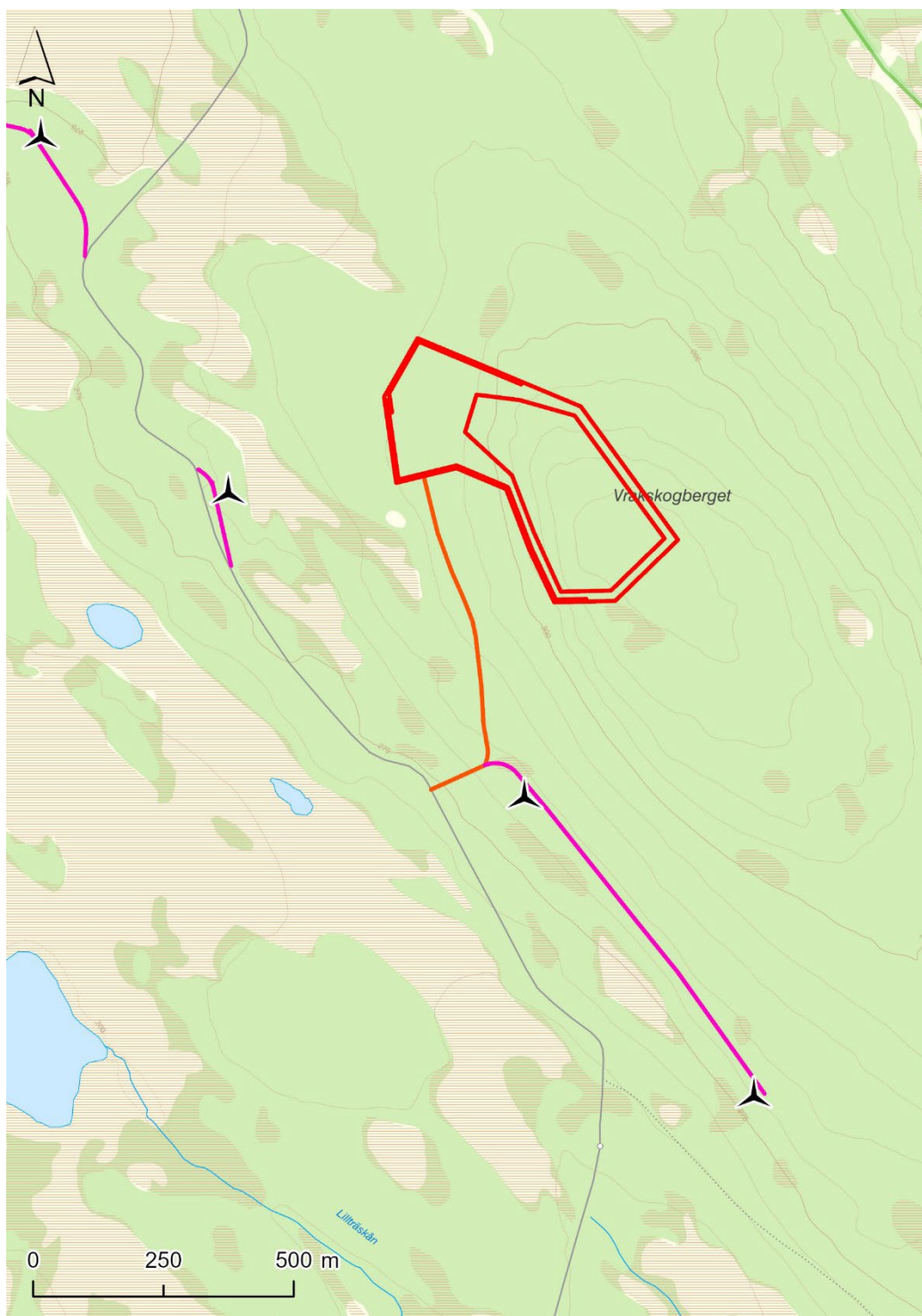
Närmsta bebyggelse ligger i Forsnäset ca 5,7 km nordost, respektive Talljärv ca 5,7 km sydost om den planerade verksamheten. Bebyggelsen i Dokkas ligger 6,4 km sydväst om den planerade täkten.

Den planerade fortsatta täktens läge och närmaste bebyggelse. Kartunderlag från Länsstyrelsens WebbGIS.

Den planerade täktens läge, planerade vindkraftverk och transportvägar inom vindkraftsparken. Kartunderlag från Vasa Vind.

Den planerade täktens läge, planerade närbelägna vindkraftverk och den planerade nya vägen mellan täkten och närmaste befintliga skogsbilväg. Kartunderlag från Vasa Vind.

Flygbild över området med den planerade tåkten. Det planerade verksamhets- och brytningsområdet är markerade med röda linjer. Kartunderlag från Länsstyrelsens WebbGIS.

2.6.3. Planförhållanden och hushållning med mark och vatten

Området ligger inom riksintresse för Försvarsmakten, öppna områden, lågflygningsområden. I övrigt berörs inga riksintressen. Området omfattas inte av någon detaljplan. Området är inte reserverat för något särskilt ändamål i den kommunala översiktsplanen.

Ingen del av det planerade verksamhetsområdet ligger inom 100 m från någon sjö eller något vattendrag, den planerade verksamheten omfattas där för inte av förbuden i 7 kap 15 § miljöbalken.

Konsekvenser

Området har inte markerats eller reserverats för någon särskild verksamhet i den kommunala översiktsplanen. Området omfattas inte av någon detaljplan.

Det aktuella området omfattas av riksintressen för Försvarsmakten, lågflygningsområde. Den planerade tåkten kommer inte att påverka möjligheterna till lågflygning. Ett område av riksintresse för kulturmiljövården,

Rikti-Dockas ligger ca 7 km nordost om den planerade täkten. Ett område av riksintresse för energiproduktion, vindkraft ligger ca 5,2 km norr om den planerade täkten.

Den planerade verksamheten kommer inte att bedrivas utanför verksamhetsområdet gränser, undantaget transporter till avsättningsområdet. Bolaget bedömer att den planerade täkten inte kommer att påverka Försvarmaktens riksintresse, lågflygningsområde eftersom den planerade verksamheten inte innebär att höga konstruktioner kommer att uppföras.

Riksintresset för kulturmiljövården Rikti-Dockas beskrivs så här av RAÄ:
https://www.raa.se/app/uploads/2022/06/BD_riksintressen.pdf

Rikti-Dockas [BD 72] (Överkalix sn)

Motivering: Bevarat nybygge i skogsbygd med ett isolerat läge i skogslandet mellan Råneälven och Kalixälven och som ännu ger en god uppfattning om hur försörjningsmöjligheterna gestaltade sig under 1800-talet.

Uttryck för riksintresset: Skogssamiskt nybygge från 1860-talet med tre bostadshus, bagarstuga, sommarladugård, ladugård, härbre, avträde och lador. Runt bebyggelsen finns öppna odlingsytor.

Bebyggelsen på gården Rikti-Dockas ligger ca 12,3 km nordost om den planerade täkten. Bebyggelsen vid Rikti-Dockas ligger ca 300 möh, den planerade täkten kommer att ha en täktbotten som ligger ca 300 möh och den högsta delen av täkten ligger ca 320 möh. Mellan den planerade täkten och bebyggelsen i Rikti-Dockas ligger Hällberget som når en höjd av ca 340 möh mellan Rikti-Dockas och den planerade täkten. Det kommer därför inte att vara möjligt att se den planerade täkten från bebyggelsen i Rikti-Dockas.

Bebyggelsen i Rikti-Dockas ligger så långt från den planerade täkten att buller och vibrationer från täktverksamheten inte kommer att vara märkbara där.

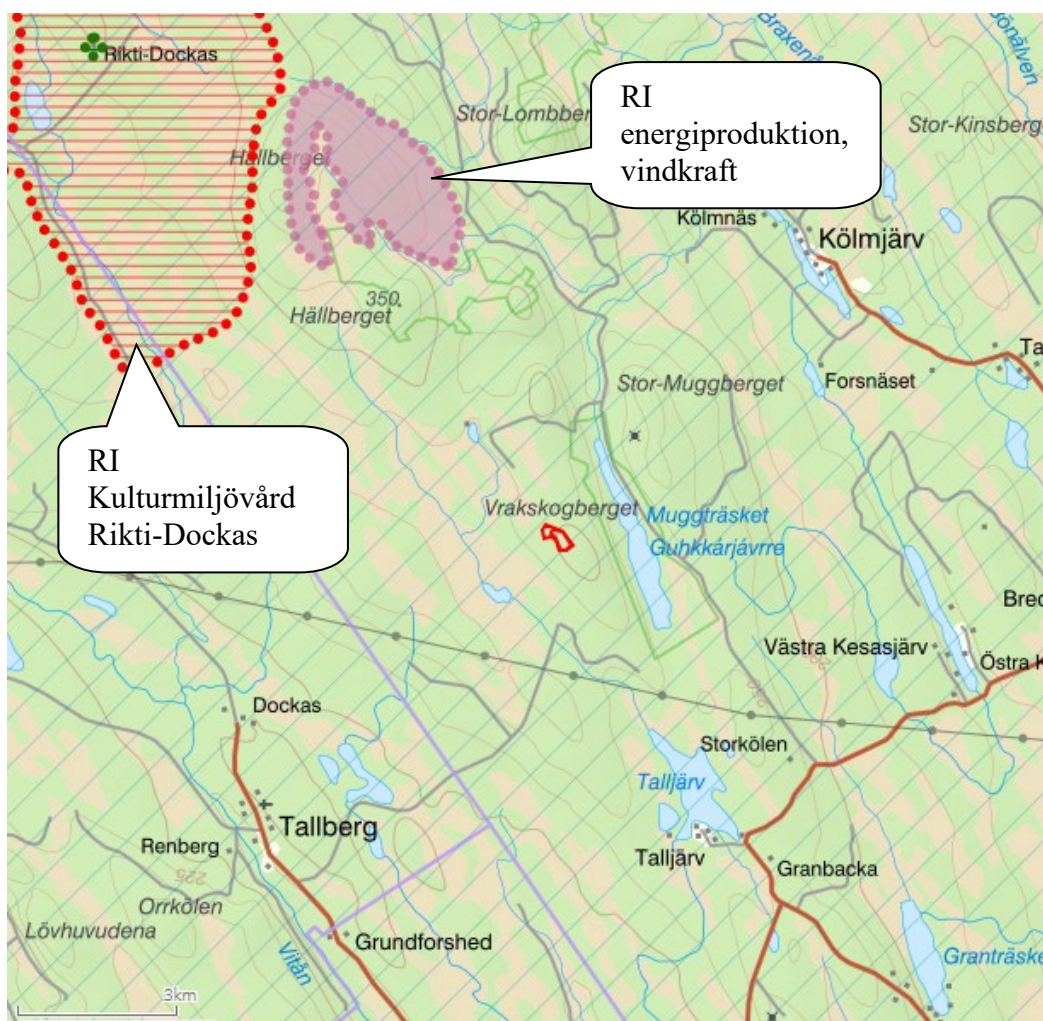
Andra riksintressen ligger på ett behörigt avstånd från den planerade verksamheten.

Därmed kommer den planerade verksamheten inte att ha några större konsekvenser för riksintressen eller andra planintressen.

Åtgärder

Branter högre än 3 m kommer att stängslas in under tillståndsgiven tid. Vid efterbehandlingen kommer slänterna att avjämnas och anpassas till det omgivande landskapet, för att minimera olycksrisker och för att den efterbehandlade täkten ska smälta in i landskapet. Slänterna kommer inte att bli brantare än 1:2.

Inga andra särskilda åtgärder planeras i förhållande till riksintressen eller andra planintressen.

Riksintresseområden runt den planerade täkten som är markerad med en röd polygon. Hela kartutsnittet är en del av Försvarsmaktens riksintresse lågflygningsområde. Kartunderlag från länsstyrelsernas WebbGIS.

2.6.4. Rennäring

Sametinget har lämnat ett generellt samrådssvar utan specifika synpunkter på den nu aktuella täkten, de samebyar som erbjudits möjlighet att lämna synpunkter och information om rennäringen har inte svarat på samrådet eller på annat sätt kontaktat Bolaget.

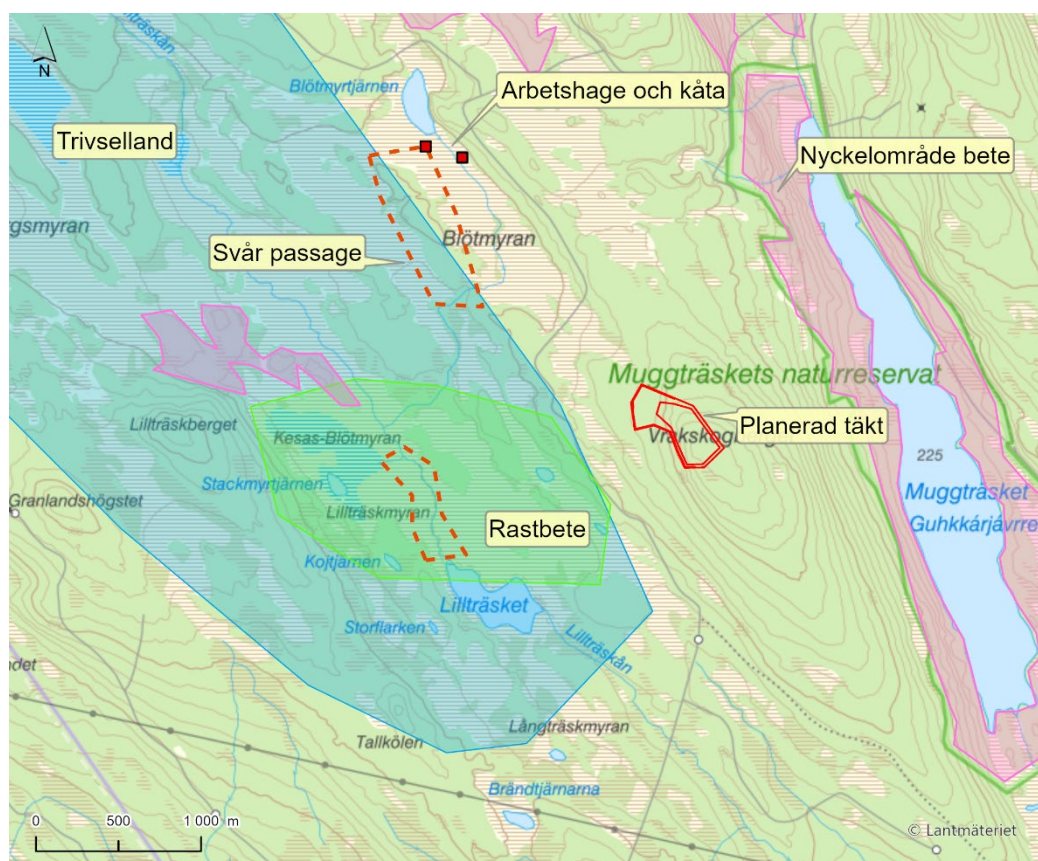
Rennäringens markanvändning i området

Bolaget har genom samrådsinformationen berett samebyarna möjlighet att lämna synpunkter på den planerade verksamheten och bidra med information om hur rennäringen bedrivs i området.

Under tillståndsprocessen för vindkraftsparken har Bolaget haft en omfattande dialog med samebyarna om den planerade vindkraftsparken som ligger i området och i direkt anslutning till täktverksamheten. Det har redogjorts för rennäringens markanvändning i rennäringens analys och MKB. Under ärendets gång har konsekvenserna av verksamheten bedömts vilket resulterat i det tillståndsbeslut från 2022 som gäller för vindkraftsparken (Mark- och miljödomstolen, M 8451.21).

Täkten ligger inom samma område som har utretts för vindkraftsparken och som nyttjas av Gällivare skogssameby och Ängeså koncessionssameby, för Gällivare främst under vintern och våren och för Ängeså främst under våren. I rennäringens analyserna har samebyarna pekat ut nyckelområden för vinterbete med god tillgång på hänglav. Inga av dessa nyckelområden omfattar dock området för täkten. Närmaste nyckelområde ligger inom Muggträskets naturreservat, ca 800 m öster om den planerade täkten.

Av länsstyrelsernas WebbGIS framgår att området inte ligger inom ett riksintresseområde för rennäringsområdet. Det planerade täktområdet ligger i närheten av trivselland och rastbete. Det finns inga anläggningar, anordningar eller svåra passager för rennäringsområdet i närområdet runt täkten. Det finns det två svåra passager ca 1,4 km väster om, samt ca 1 km nordväst om planerad täkt. 400 m väster om planerad täkt, på andra sidan om vägen ligger ett rastbete. Cirka 2 km nordväst ligger en kåta samt en arbetshage, rastgärde.

Rennäringsmarkens användning i närheten av den aktuella täkten. Täktens ungefärliga utbredning är markerad med en röd polygon. Kartunderlag från länsstyrelsernas WebbGIS, Sametinget samt Vasa Vind.

Den planerade verksamhetens direkta påverkan på rennäringsområdet

Den nordvästra delen av det planerade verksamhetsområdet kalavverkades ca 1975. Den återstående skogen i området i sydost avverkades ca 1995. I södra och östra delen breder 30-årig ogallrad contortatallskog ut sig. I den nordvästra delen växer något äldre skog i form av 40 till 50-årig ogallrad grandominerad blandskog. Området bedöms inte som särskilt attraktivt för renbete då skogen är

relativt ung och det är få marklavar och hänglavar. En tåkt på platsen skulle alltså inte innebära att renbetesmark försvinner, däremot skulle det innebära att det tar längre tid innan skog har vuxit upp på platsen och blivit attraktivt som renbetesmark igen

Bolaget planerar att bedriva intensivare tåktverksamhet 0-15 gånger per år, så kallade produktionsperioder, då kommer Bolaget att borra, spränga, krossa, sortera ballast och lägga upp ballast på lager. En produktionsperiod omfattar ca 2-4 veckor. Under övrig tid kommer endast utlastning och transporter att ske. Transporterna till och från tåkten kommer i medeltal att vara ca 0-30/dygn. Vid den mest intensiva perioden då vindkraftsparken byggs kan antalet transporter öka till 100/dygn.

Under en produktionsperiod bedömer Bolaget att verksamheten, framför allt buller från tåkten, kan uppfattas störande för renar på maximalt 1 km avstånd. Vid sprängning uppstår momentant buller och vibrationer som förmodligen kan uppfattas på längre avstånd men å andra sidan är dessa fenomen över på en sekund, Bolaget bedömer att man kommer att spränga maximalt 10-15 gånger per år. Buller från utlastning och transporter kan knappast uppfattas som störande mer än 50 m från tåkten och utfartsvägen.

Det kan bildas damm vid tåktverksamhet och dammet kan spridas en bit från tåktområdet. Damningen avtar dock snabbt med avståndet till tåkten. Dammets sköljs vanligen bort från vegetationen när det regnar, varför damning inte torde vara ett stort problem för renarnas bete, särskilt med tanke på att krossning och sortering kommer att vid några få tillfällen varje år. Bolaget kommer dessutom att sprida vatten i tåkten vid torr väderlek för att minska damningen.

Den planerade tåktens ändamål är att försörja byggandet av vindkraftsparken. Under byggfasen kommer det att kunna vara en stor verksamhet i tåkten med borring, sprängning och krossning av berg för att leverera ballast till vindkraftsparken. Bolaget bedömer att uppbyggnaden av vindkraftsparken kommer att ta ca 2 år med preliminär start under 2026-27.

När vindkraftsparken är färdig kommer verksamheten i tåkten att bedrivas med en mycket lägre intensitet, ballast kommer att produceras för underhåll av vägnätet inom vindkraftsparken, och i förekommande fall angränsande skogsbilvägar. Bolaget kommer att bedriva verksamhet, sprängning, krossning, sortering, vid några få tillfällen med några års mellanrum under sommarhalvåret då ett större lager byggs upp. Upprustning av vägarna sker vanligen på sommaren och leveranserna kommer att vara betydligt färre jämfört med till uppbyggnaden av vindkraftsparken.

Efter avslutad tåktverksamhet kommer området att efterbehandlas och återgå till skogsproduktion. När skogen växer kommer renbetet så småningom att återställas inom det före detta tåktområdet.

Annan verksamhet i området

I området runt tåkten bedrivs aktivt skogsbruk. En kraftledning går i öst-västlig riktning ca 2,2 km söder om den planerade tåkten. För den tillståndsgivna

vindkraftsparken planeras byggnationen starta 2026-27. Inga vandringsleder eller skoterleder finns i närheten av tåkten.

Av dessa anser Bolaget att skogsbruket och byggnationen av vindkraftsparken har den avgörande betydelsen för rennäringen medan täktverksamheten ger en marginell ökad störning på rennäringen, framför allt vid etableringen av tåkten.

Vid skogsavverkning bedöms en viss störning ske då tunga maskiner arbetar i skogen, efter avverkningen är betesförhållandena sämre för renarna under ett antal år. Renarna kommer då att söka bete på andra områden. Skogsområdet runt tåkten består av en mosaik av många olika skogsområden, allt från mindre områden med äldre skog, gallringsskogar, ungskog och nyligen avverkade områden.

Byggandet av vindkraftsparken, som beräknas pågå under ca två år, bedöms innebära en störning för rennäringen, genom att renarna till viss del undviker området och en zon däromkring.

I tillståndsbeslutet för vindkraftsparken ingår det som skydd för rennäringen att skyddsåtgärder och försiktighetsmått ska vidtas under byggnationen, baserade på samebyarnas nyttjande samt rätt till området enligt villkor 10 a, b och c, se nedan.

a. Bolaget får inte utföra anläggningsarbeten under anläggningsfasen, under tidsperioden 1 december-30 april. Tillsynsmyndigheten får medge undantag från ovanstående begränsning om det finns ett dokumenterat medgivande från både Ängeså koncessionssameby och Gällivare Skogssameby att anläggningsarbeten får utföras under hela eller delar av den ovan angivna tidsperioden.

b. Anläggningsarbeten får inte utföras inom ansökningsområdet under anläggningsfas eller driftsfas, under tidsperioden 15 april-30 juni. Tillsynsmyndigheten får medge undantag från ovanstående begränsning för hela eller delar av ansökningsområdet om det finns ett dokumenterat medgivande från Ängeså koncessionssameby att anläggningsarbeten får utföras inom hela eller delar av ansökningsområdet.

c. Bolaget ska senast fyra månader innan anläggningsarbetena påbörjas informera Gällivare Skogssameby och Ängeså koncessionssameby om hur uppförandet av vindkraftsanläggningen planeras att utföras. Tillsynsmyndigheten får medge att ovanstående information ges vid en senare tidpunkt.

I miljöprövningsdelegationens beslut 2019-12-04 för vindkraftsparken, sid 68-69 under rubrik Rennäringslagen framgår att:

Ansökningsområdet är beläget nedanför lappmarksgränsen. Av 3 § rennäringslagen (1971:347) framgår att skogssamebyarna endast får bedriva renskötsel nedanför lappmarksgränsen från och med den 1 oktober till och med den 30 april i områden där renskötsel av ålder bedrivits vissa tider av året. Koncessionssamebyar får bedriva renskötsel nedanför lappmarksgränsen under

hela året under förutsättning att tillstånd (koncession) till detta har erhållits från länsstyrelsen. Gällivare Skogssameby har anfört att den sökta verksamheten påverkar samebyns användning av markerna nedanför lappmarksgränsen under perioden 1 maj till och med den 30 september. Denna fråga innefattas inte av den prövning som nu görs av sökt verksamhet eftersom en skogssameby enligt 3 § rennäringslagen inte får bedriva renskötsel nedanför lappmarks-gränsen under ovan nämnda period. Påverkan på Gällivare Skogssamebys användning av mark för renskötsel nedanför lappmarksgränsen under övrig del av året omfattas av den prövning som görs av sökt verksamhet.

Skyddsåtgärder och försiktighetsmått

Då täktverksamheten kommer vara väl integrerad med Bolagets byggnation av vindkraftsparken kommer motsvarande skyddsåtgärder och försiktighetsmått för rennäringen att tillämpas även för täktverksamheten, enligt nedan.

- *Bolaget får inte utföra anläggningsarbete med byggnation av väg, avtäckning eller losshållning av berg under tidsperioden 1 december-30 april. Tillsynsmyndigheten får medge undantag från ovanstående begränsning om det finns ett dokumenterat medgivande från både Ängeså koncessionssameby och Gällivare Skogssameby, att anläggningsarbetet får utföras under hela eller delar av den ovan angivna tidsperioden.*
- *Bolaget får inte utföra verksamhet i tåkten, förutom lastning och uttransport, under tidsperioden 15 april-30 juni. Tillsynsmyndigheten får medge undantag från ovanstående begränsning om det finns ett dokumenterat medgivande från Ängeså koncessionssameby, att verksamheten får utföras under hela eller delar av den ovan angivna tidsperioden.*
- *Bolaget ska senast fyra månader innan anläggningsarbetet påbörjas informera Gällivare Skogssameby och Ängeså koncessionssameby om hur täktverksamheten planeras att utföras. Tillsynsmyndigheten får medge att ovanstående information ges vid en senare tidpunkt.*

Alternativa lokaliseringar och påverkan på rennäringen

Syftet med tåkten är att försörja vindkraftsparken med ballast. Som framgår av avsnitt 2.4 ligger befintliga alternativa tåkter långt från avsättningsområdet, vilket innebär mycket längre transporter och större risker för påverkan på rennäringen än för den planerade tåkten.

Sammanvägd påverkan på rennäringen

Vindkraftsparken kommer att byggas även om den planerade tåkten inte kommer till stånd, vilket innebär att det kommer att finnas en etablerad störning i området under byggnationen av vindkraftsparken. Påverkan på rennäringen från byggnationen bedöms i praktiken omfatta den påverkan som kan antas uppstå runt en tåkt där verksamhet pågår.

Då tåkten är lokaliserad till ett område av mindre betydelse för rennäringen, nära avsättningsområdet, samt med Bolagets föreslagna skyddsåtgärder och

försiktighetsmått bedöms påverkan av täktverksamheten på rennäringen bli begränsad.

2.7. Miljökonsekvenser och förebyggande skyddsåtgärder

2.7.1. Nuvarande markanvändning och landskapsbild

Det aktuella området nyttjas inte som ett rekreativsområde, inga vandringsleder, skoterleder eller andra anläggningar för friluftslivet finns i eller i närheten av den planerade täkten. Jakt kan bedrivas i området men den kommer inte att påverkas nämnvärt då ytan som upptas av den planerade verksamheten är relativt liten. Bolaget har skickat samrådsunderlag till ett antal jaktlag som jagar i området, inget av dessa har lämnat några synpunkter på den planerade verksamheten. Skogsbruket berörs direkt av den planerade verksamheten då det under tillståndsperioden får en minskad areal.

Konsekvenser

Skogsproduktionen inom området upphör under den tid täktverksamhet kommer att pågå. Med de skyddsåtgärder som planeras kommer inte marken att förorenas eller på annat sätt påverka framtida skogsproduktion negativt.

Landskapsbilden kommer att förändras under pågående verksamhet men efter avslutad verksamhet och planerad efterbehandling och skogsplantering kommer ingreppet i landskapsbilden att vara mycket litet.

Vindkraftprojektet kommer att gynnas av täktverksamheten med nära tillgång till ballastmaterial för byggnationen.

Åtgärder

Täkten kommer att omgärdas av tillfälliga stängsel vid branter som är högre än 3 m. Inga permanenta stängsel kommer att lämnas i efter avslutad efterbehandling.

Varningsskyltar kommer att sättas upp i området under den tillståndsgivna perioden, skyltarna kommer att plockas ner då verksamheten avslutas.

Inga särskilda åtgärder planeras förutom efterbehandlingen av området.

2.7.2. Naturmiljö

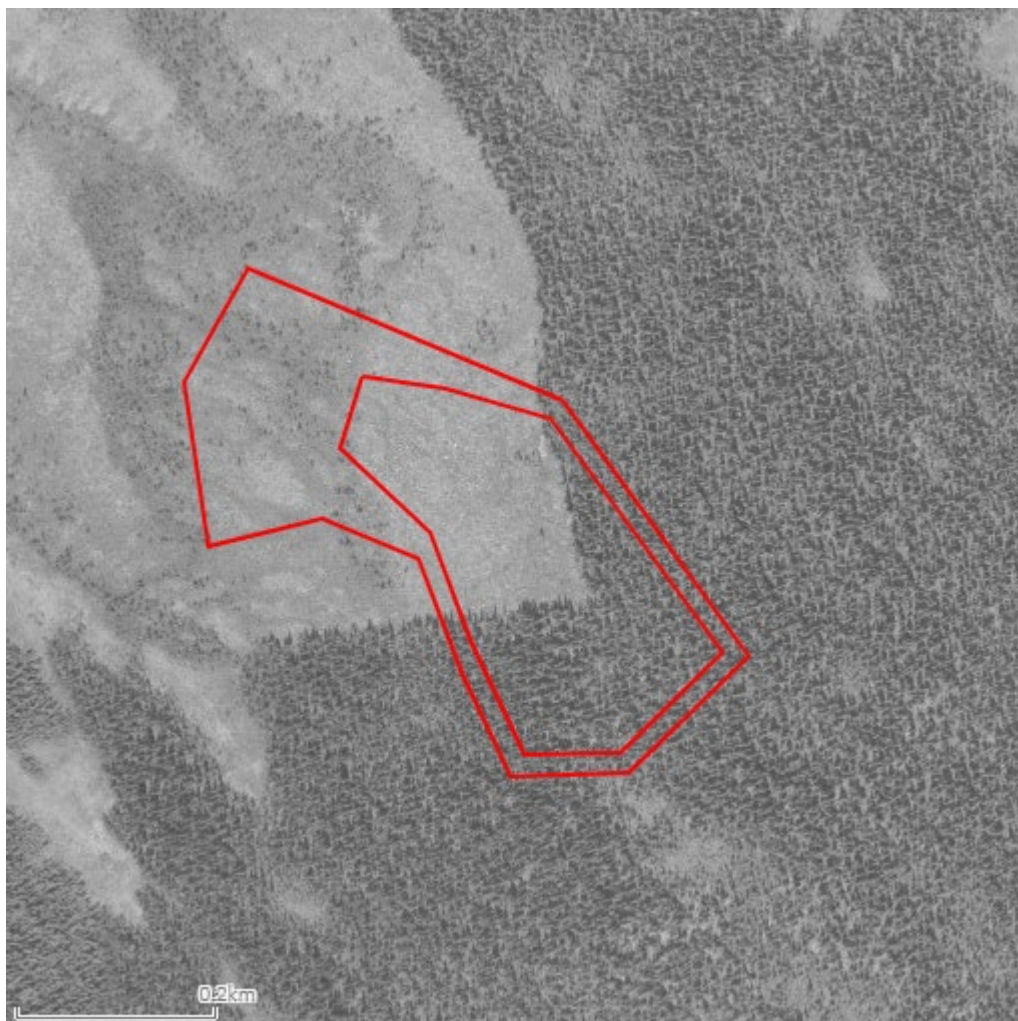
Geologi

Enligt SGU:s berggrundskarta (1:1 miljon) bedöms förekommande bergarter i området bestå av kvartsit, glimmerskiffer, glimmergnejs, metakonglomerat samt metabasalt. Jordarten i området består enligt SGU av morän. Materialet på platsen har en lämplig kvalitet och är väl lämpad för det planerade användningsområdet.

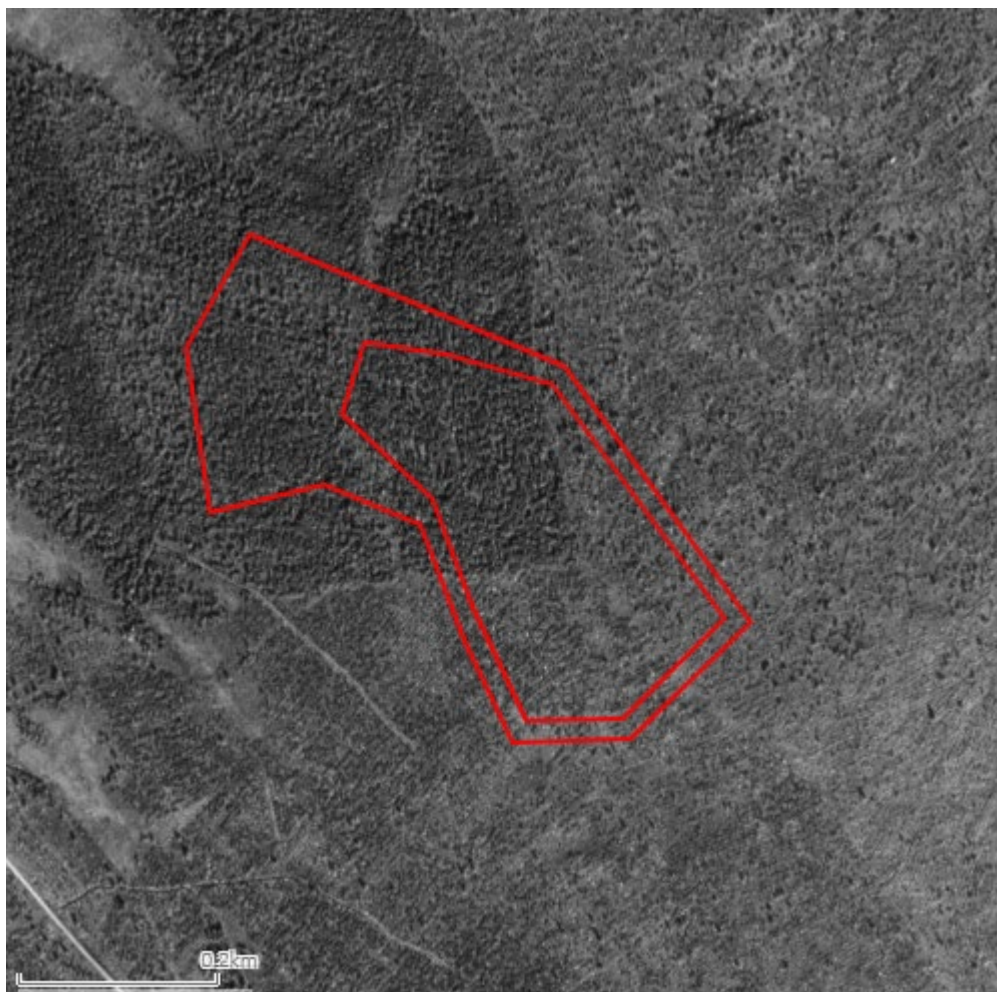
Vegetation och djurliv

Den nordvästra delen av det planerade verksamhetsområdet kalavverkades ca 1975. Den återstående skogen i området i sydost avverkades ca 1995. I södra och östra delen breder 30-årig ogallrad contortatallskog ut sig. Här växer även en del

gran och glasbjörk. I den nordvästra delen växer något äldre skog i form av 40 till 50-årig ogallrad grandominerad blandskog.

Flygfoto från 1975, den planerade tåkten är markerad med röda linjer. Underlag Länsstyrelsernas WebbGIS.

Flygfoto från 1995, den planerade täkten är markerad med röda linjer. Underlag Länsstyrelsernas WebbGIS.

Det finns inga nyckelbiotoper, biotopskyddade områden eller områden som omfattas av naturvårdsavtal eller andra naturvärden enligt Skogsstyrelsen hemsidor; Skogens pärlor, i närheten av den planerade täkten. Det ligger två områden med våtmarksinventering klass 1 ca 580 m nordväst samt 500 väster om planerad täkt. Ett våtmarksinventeringsområde klass 3 ligger ca 600 m norr om planerad verksamhet. Närmaste sumpskogar ligger ca 1 k väster samt 1 km nordväst från planerad täkt. Närmaste nyckelbiotop ligger ca 640 m sydväst, en annan ligger ca 960 nordväst om planerad verksamhet. Cirka 680 m öster om planerad täkt ligger Muggträskets naturreservat, det är också ett Natura 2000 område, habitatdirektivet.

Bolaget har sökt i Artportalen efter rödlistade arter, fridlysta arter, arter som ingår i fågeldirektivet och habitatdirektivet, Skogsstyrelsens signalarter och arter som omfattas av åtgärdsprogram. Det finns inga kärlväxter, mossor, svampar, alger, växtarter, ryggradslösa djur, grod- eller kräldjur, fladdermöss eller andra däggdjur, fiskar eller fåglar noterade i Artportalen inom eller i närheten av den planerade täkten. Det finns noterat lunglav inom planerat verksamhetsområde. Ingen information om att området har annat än ett normalt djurliv har framkommit genom samråden.

Inom ramen för tillståndprocessen för vindkraftsparken genomfördes fågelinventeringar avseende kungsörn, övriga rovfåglar, våtmarksfåglar, skogshöns samt häckande fåglar. Resultatet från dessa inventeringar har påverkat var vindkraftverk och vägar får anläggas. Området för tåkten och dess närhet med anslutning till vindkraftsparken bedöms inte som betydelsefulla för några skyddade eller skyddsvärda fågelarter.

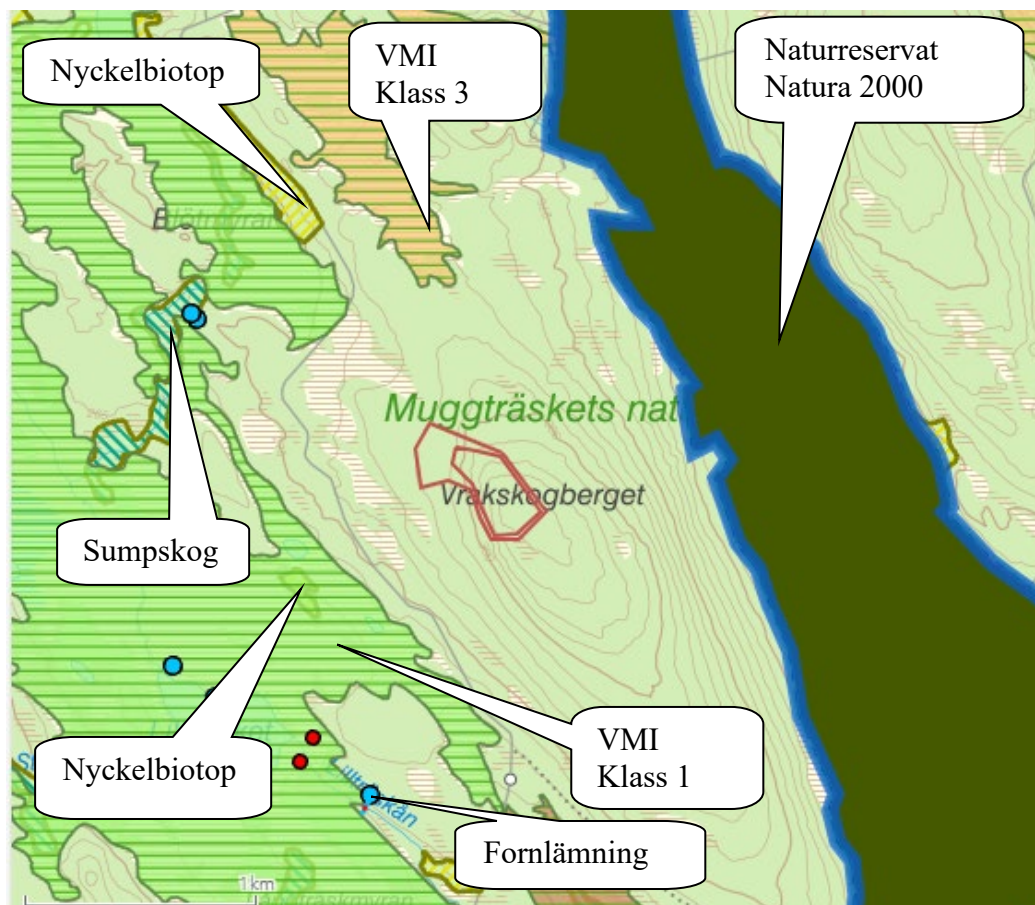
Bolaget har låtit genomföra en naturvärdesinventering, se bilaga 8. Vid inventeringen identifierades inga naturvärdesbiotoper, utan området består av blandskog som inte når upp i ett påtagligt naturvärde. Vid inventeringen noterades två fridlysta arter, fläcknycklar vid ovan nämnda myr, samt plattlummer på flera platser inom inventeringsområdet. Fläcknycklar är fridlyst enligt artskyddsförordningen § 8 medan plattlummer omfattas av fridlysningsbestämmelser i § 9. Förekomsten av fläcknycklar ligger utanför det planerade verksamhetsområdet, men förekomsten av plattlummer ligger inom verksamhetsområdet. De observerade arterna är mycket vanligt förekommande i det omgivande landskapet, och bedöms inte vara störningskänsliga. Skyddsåtgärder bedöms därför inte vara aktuella.

Bolaget ansöker om dispens från fridlysningsbestämmelserna Artskyddsförordningen §9 för att gräva bort de exemplar av plattlummer som finns inom det planerade verksamhetsområdet, se bilaga 12.

Skyddade områden

I nedanstående karta redovisas skyddsvärda områden inom ca 2 km radie från den planerade verksamheten. Områden som redovisas, i den mån de finns i närheten, är områden som är skyddade enligt 7 kapitlet miljöbalken som nationalparker, Natura 2000-områden, naturreservat, naturvårdsområden, djur- och växtskyddsområden, skogliga nyckelbiotoper, sumpskogar, områden med naturvärden, områden som omfattas av naturvårdsavtal eller biotopskydd, inventeringar av ängar/betesmarker, våtmarksinventeringar och områden som omfattas av internationella konventioner. Verksamhetsområden för den planerade tåkten är markerat med en röd polygon i kartan.

Det finns inga områden som är skyddade enligt 7 kap miljöbalken inom eller i närheten av det planerade verksamhetsområdet. Muggträskets naturreservat, som även är ett Natura 2000-område, ligger ca 700 m öster om den planerade tåkten.

Kartan visar natur- och kulturvärden i området. Planerad ny bergtäkt utmärkt med röd polygon. Kartunderlag Länsstyrelsens WebbGIS.

Konsekvenser

Inga kända naturvärden finns inom eller i närheten av den planerade täkten. Två fridlysta växtarter finns inom eller i närheten av det planerade verksamhetsområdet, plattlummer finns inom det planerade verksamhetsområdet och fläcknycklar finns utanför detta område. Bolaget ansöker om dispens från fridlysningsbestämmelserna Artskyddsförordningen §9 för att gräva bort de exemplar av plattlummer som finns inom det planerade verksamhetsområdet, se bilaga 12.

Ingen del av verksamheten kommer att bedrivas utanför verksamhetsområdet. Utanför verksamhetsområdet kommer störningar av buller att vara märkbara på ett begränsat avstånd men störningen avtar med avståndet från täkten. Damm kan spridas från verksamheten i det allra närmaste området runt verksamhetsområdet, Bolaget kommer att vidta dammbekämpningsåtgärder vid torr väderlek. Bolaget redovisar i kap 2.7.10 hur kemikalier och petroleumprodukter kommer att hanteras för att dessa inte ska påverka omgivande miljö. Muggträskets naturreservat, tillika Natura 2000-område ligger i ett annat avrinningsområde är den planerade täkten, se kap 2.7.4. Verksamheten kommer således inte att kunna påverka vattenmiljön inom det skyddade området.

Sammantaget bedömer bolaget att det är osannolikt att den planerade verksamheten kommer att på ett betydande sätt påverka Muggträskets naturreservat och Natura 2000-område.

Konsekvenserna för naturvärden kommer att vara mycket små.

Åtgärder

Inga särskilda åtgärder planeras i förhållande till naturvärden annat än de som vidtas med avseende på damning och hanteringen av kemikalier och petroleumprodukter.

2.7.3. Kulturmiljö

Täktområdet ligger utom område för odlad och bebyggd mark och berör inga kända fasta fornlämningar. Enligt Riksantikvarieämbetes karttjänst, Fornsök, finns inga fornlämningar i eller i närheten av takten.

Konsekvenser

Närmaste fornlämningar enligt Fornsök ligger ca 1,1 km sydväst om planerat verksamhetsområde, det är en husgrund och en dammvall. Kända fornlämningar kommer inte att påverkas av den planerade verksamheten.

Åtgärder

Inga särskilda åtgärder planeras med avseende på kulturvärden. Om fornlämningar påträffas under arbetet kommer verksamheten att avbrytas och Länsstyrelsens kulturmiljöenhet kommer att informeras.

2.7.4. Vattenmiljö och hydrologi

Vraskogsberget är en lokal vattendelare mellan Muggträsket i öster och Lillträskån i väster. Muggträsket ligger inom Kalixälvens avrinningsområde och Lillträskåns ligger inom Töreälvens avrinningsområde. Den planerade takten kommer att ha höga pallkanter mot väster, söder och öster vilket innebär att all dränering från takten leds mot nord-nordost mot Töreälvens avrinningsområde.

Det aktuella verksamhetsområdet utgör ett mycket begränsat nederbördsområde. Allt ytvatten kommer att passera en sedimentationsdamm innan det infiltrerar i skogsmark väster om takten innan vattnet når något ytvatten.

Cirka 980 m öster om planerad verksamhet ligger sjön Muggträsket. Två små tjärnar ligger ca 560 m samt ca 610 m sydväst om planerad täkt. Lillträsket ligger ca 1,2 km sydväst om planerat verksamhetsområde. Från Lillträsket rinner Lillträskån som mynnar i sjön Talljärven. Talljärven ligger ca 3,1 km sydost från planerat verksamhetsområde.

Enligt VISS (VattenInformationSystem Sverige) är Talljärven vattenförekomst/sjö SE736783-178777.

Enligt vattenmyndighetens senaste statusklassning, Förvaltningscykel 3 (2017-2021), är den ekologiska statusen god för Talljärven. Den kemiska statusen uppnår ej god status.

Vattenförekomsten bedöms vara påverkad av en eller flera dammar. Dammen/dammarna begränsar möjligheten för fisk att förflytta sig inom eller mellan berörda vattenförekomster.

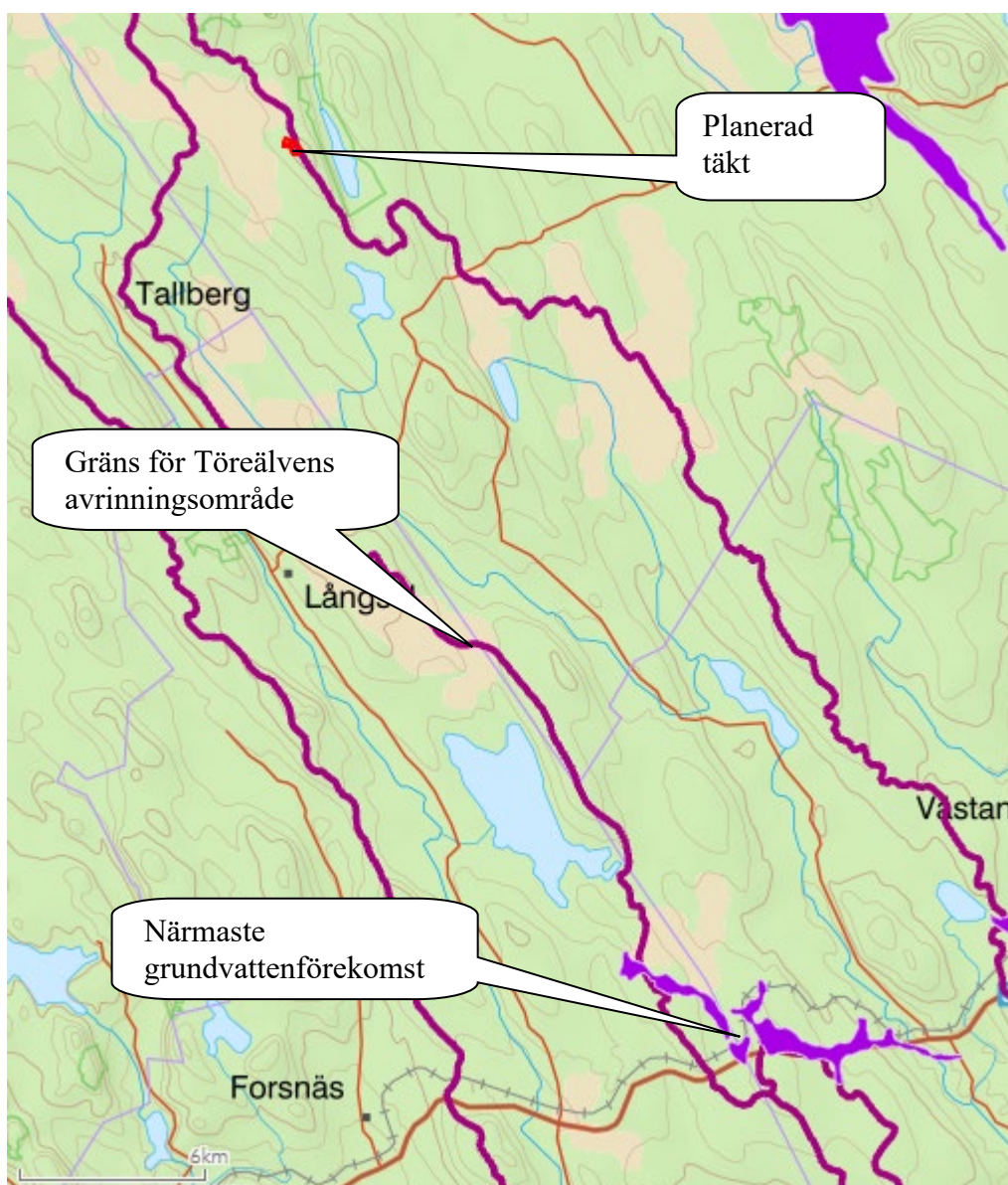
Vattenförekomsten bedöms ha betydande påverkan från atmosfärisk deposition med avseende på kvicksilver och bromerade difenyletrar (PBDE). Gränsvärdena för kvicksilver och PBDE överskrids i Sveriges alla undersökta ytvattenförekomster; sjöar, vattendrag och kustvatten. Utsläpp av kvicksilver och PBDE har under lång tid skett i både i Sverige och utomlands, vilket lett till långväga luftburen spridning och storskalig atmosfärisk deposition av dessa ämnen.

2023-05-05 beslutades det om en Miljökvalitetsnorm för Talljärn. Kvalitetskravet är god ekologisk status samt god kemisk ytvattenstatus. Mindre stränga krav gäller för kvicksilver, kvicksilverföreningar samt PBDE.

Vattenmyndigheten bedömer att det föreligger en risk att god status med avseende på kvicksilver och PBDE inte kommer att uppnås. När det gäller den ekologiska statusen är riskbedömningen osäker.

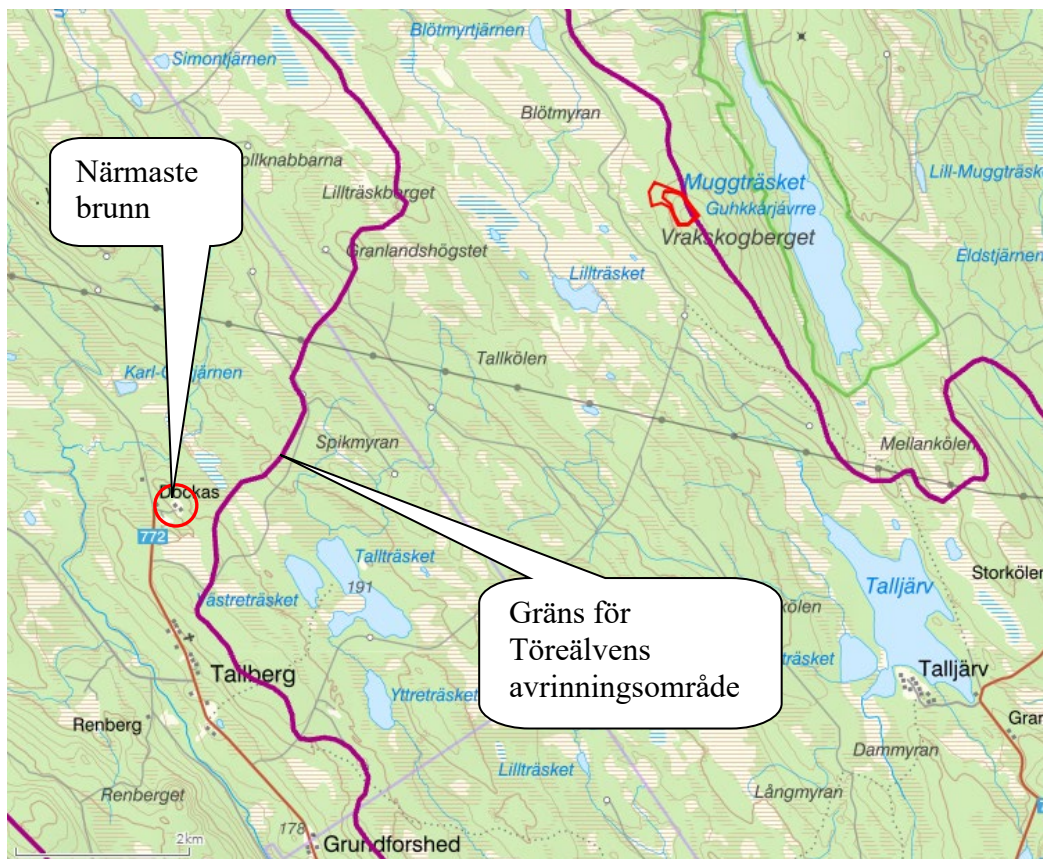
Den planerade täktverksamheten kommer inte att påverka miljökvalitetsnormerna för dessa ytvatten vare sig positivt eller negativt. Den planerade verksamheten kommer inte att påverka vattendragens konnektivitet och Bolaget kommer inte att hantera kvicksilver, kvicksilverföreningar eller PBDE inom ramen för verksamheten. De kemiska produkter som kommer att hanteras inom verksamheten kommer att hanteras enligt gällande regler, se kap 2.7.10. En sedimentationsdamm kommer att anläggas för att fånga upp partikulärt material och eventuella föroreningar som kan spridas med ytvatten.

Närmaste grundvattenförekomst nedströms inom Töreälvens avrinningsområde ligger väster om Grundforsbacken ca 30 km sydost om den planerade täkten. Grundvattenförekomsten ligger långt från täkten och på grund av det långa avståndet till täkten så kommer den inte att påverkas av den planerade verksamheten.

Kartan visar närmaste grundvattenförekomst inom Töreälvens avrinningsområde nedströms och den planerade tåkten. Kartunderlaget är hämtat från VISS.

Enligt SGU brunnarsarkiv ligger närmaste brunnen i Dockas ca 6,6 km sydväst om den planerade bergtäkten. På grund av det långa avståndet till täkten och att brunnen ligger utanför Töreälvens avrinningsområde så kommer den inte att påverkas av den planerade täkten

Kartan visar var närmaste brunn ligger i förhållande till planerad verksamhet, utmärkt med röd polygon. Kartunderlaget är hämtat från VISS.

Kartan visar vattenförekomsternas läge i förhållande till det planerade verksamhetsområde, utmärkt med röd polygon. Kartunderlaget är hämtat från Vattenmyndighetens karttjänst VISS.

Vatten, påverkan av partikulärt material

Konsekvenser

Vid kraftig nederbörd finns det en risk att regnvattnet inte infiltrerar inom verksamhetsområdet, och vatten förorenat av krossdamm och eventuella oljeföroreningar skulle kunna komma att rinna ut ur verksamhetsområdet.

Åtgärder

En sedimentationsdamm kommer att anläggas för att ta om hand ytvatten som inte infiltrerar i marken. I sedimentationsdammen kommer suspenderade partiklar att sedimentera och eventuella oljeföroreningar kommer att fångas upp vid läckage eller olyckor.

Sedimentationsdammen kommer att dimensioneras för alla moment inom verksamheten där vatten hanteras och för vatten från nederbörd inom området. Bräddning kommer inte att ske under normala väderleksförhållanden, inklusive våravsmältning och kraftiga regnskuror under sommaren.

Sedimentationsdammens funktion kommer att kontrolleras återkommande. Om det förekommer längre perioder utan produktion kommer ingen tillsyn att ske. Bottenslammet i sedimentationsdammen kommer att tas bort med grävmaskin eller slamsug när dammen är full, dvs när genomströmningstiden är för kort för en effektiv uppsamling av suspenderat material, dock minst vart tredje år.

Det uppsamlade materialet kommer att återföras till produktionen. Därigenom omfattas varken dammen eller slammet av förordningen om utvinningsavfall, 2013:319.

Utloppet från sedimentationsdammen kommer att gå till skogsmarken väster om verksamhetsområdet för att infiltrera där.

Närliggande vattendrag och grundvatten kommer inte att påverkas negativt av verksamheten.

Vatten, påverkan av lösta ämnen

Konsekvenser

Handtvätt och toaletter kan utgöra en föroreningsrisk

Vid sprängning kommer ofrånkomligen en viss mängd kväveföreningar att släppas ut till vatten via odetonerat sprängämne och spill vid hanteringen. Mängden som spills varierar beroende på vilket laddsystem som används likaså varierar mängden odetonerat sprängämne. Tidigare erfarenheter samt undersökningar har visat att 0,5-1 % av sprängämnesvolymen går till spill samt odetonerat sprängämne. Vid en tänkt årlig produktion av ca 200 000 ton kommer då förlusterna att vara ca 300-600 kg/år. Som jämförelse kan nämnas att vid gödsling av åkermark är den rekommenderade kvävegivan 70-150 kg kväve/ha och år.

Åtgärder

Avloppsvatten från handtvätt i manskapsvagnar släpps ut inom tåkten för översilning och infiltrering i vegetationen. Toaletterna har slutna tankar.

Vid en detonation går sprängämnet upp i gasform och påverkar på så sätt inte vattnet i omgivningen. Vid laddningsarbete är det ovanligt att spill förekommer och man har hjälpmedel för att ta omhand det eventuella spillet.

Huvudbeståndsdelen i civila sprängämnen är ammoniumnitrat och om detta inte är bundet i någon form kan delar av sprängämnet lösas upp i vatten. Vissa emulsionssprängämnen innehåller över 90 % nitrater i olika former, men dessa har ändå bra vattenbeständighet beroende på att det är en emulsion. Emulsionen kan lämna nitrater som löses i vatten, men först om produkten får utsättas för vatten över en längre tid. Kväveläckaget till vatten kommer ytterligare att minskas då allt dagvatten från tåkten kommer att passera sedimentationsdammen, där nitrifikation och denitrifikation kommer att omvandla kväveföreningarna till kvävgas som avgår till luften.

Grundvatten, påverkan på kemisk och kvantitativ status på grundvatten och grundvattenberoende ekosystem

Den aktuella bergtäkten ligger relativt högt upp på Vrakskogsbergets nordvästra sluttning. Det finns inga bäckar eller källsprång inom det planerade verksamhetsområdet. Det aktuella området är ett inströmningsområde för grundvatten där grundvattnets rörelse är riktad neråt i förhållande till markytan. Sådana områden är normalt sett belägna i de högre områdena i terrängen. Lågt liggande områden är i stället utströmningsområden där grundvattnet stiger upp mot markytan, i det aktuella läget kan man se att det längre ner i sluttningen mot Lillträsket finns myrområden som indikerar utströmningsområden.

Grundvatten bildas då nederbörd i form av regn eller smältande snö under inverkan av gravitationen rinner ner genom jordlagren och så småningom ner genom sprickor i berget. Beroende på nederbördens varaktighet och intensitet, landskapets topografi, jordarternas sammansättning och bergets sprickighet kommer mätnad att uppstå på en viss nivå då alla porer i jorden och/eller alla sprickor i berget är fyllda med vatten. Det är alltså där grundvattenytan ligger. Något förenklat kan man säga att grundvattenytan följer markytans topografi, men med en utjämnad profil. Det vill säga i svackor i terrängen ligger grundvattennivån högre, eller till och med i markytan vid sjöar, myrar etc. På höjder, kullar, ligger grundvattenytan relativt sett djupare ner.

Ingen känd grundvattenförekomst finns inom eller i närheten av den planerade täkten.

Bolaget har inte utfört någon geohydrologisk undersökning av den aktuella platsen. För att bestämma grundvattenytan i berg kan rör borrar ner i berggrunden. Det är dock svårt att bestämma grundvattenytans läge i berg då grundvattnet inte rör sig fritt som i jordlager utan är bundet till mer eller mindre stora sprickor i berggrunden. Vattennivån i ett borrarat hål i berggrunden är alltså avhängigt på vilken nivå man stöter på den första större vattenförande sprickan. Om man borrar ett nytt hål i närheten av det första är det inte säkert att man finner vatten på samma nivå, det beror helt av hur de vattenförande sprickorna löper i berget. Av ovanstående resonemang följer att grundvattenundersökningar är relativt komplicerade och kostsamma och när det gäller vatten i berg så finns det stora osäkerheter om man inte borrar ett mycket stort antal hål. Av denna anledning är det endast i ett fåtal fall som grundvattenundersökningar utförs vid planeringen av bergtäkter.

Bolaget bedömer att grundvattennivån i området ligger i nivå med de myrmarker som finns väster om det planerade verksamhetsområdet, dvs på ca 280-285möh. Den planerade täktbotten ligger på 295-297 möh det vill säga väl över grundvattenytan.

Brytningen kommer att ske ovanför grundvattenytan, och det kommer inte att behövas någon bortledning av grundvatten från den planerade täkten. Det finns inga bäckar eller källsprång inom eller i närheten av det planerade verksamhetsområdet. Bolaget kommer inte att pumpa bort eller avleda grundvatten från området.

Den planerade verksamheten kommer därför inte att påverka grundvattenberoende ekosystem.

Konsekvenser

Kemikalier och petroleumprodukter som hanteras inom det planerade verksamhetsområdet kan utgöra ett hot mot grundvattnets kemiska status. Brytning av berg under grundvattenytan som medför bortledande av grundvatten kan utgöra ett hot mot grundvattnets kvantitativa status och även påverka grundvattenberoende ekosystem.

Åtgärder

Ingen brytning av berg kommer att ske under grundvattenytan. Förekommande kemikalier och petroleumprodukter kommer att hanteras enligt vad som beskrivs i kap 2.7.10 i denna miljökonsekvensbeskrivning. Därmed är risken för att grundvattnets kemiska status ska påverkas negativt mycket liten.

Dimensionering av sedimentationsdammen

Det planerade nya brytningsområdet täktbotten, omfattar en yta på ca 7,4 ha. Underborrning för utbrytning av material till täktbottennivån medför att ett magasin skapas i bergtäkten under täktbotten. Underborrningen utförs för att kunna bryta ned till angiven täktbotten och innebär en uppsprängning av underberget varvid sprickor skapas. Över denna läggs utbrutet material i form av en köryta motsvarande nuvarande och blivande täktbottenytan. Den samlade effektiva porositeten i denna konstruktion kan antas vara ca 10 % med ett djup av 1,5 meter under körytan. Detta ger på bottenarean av den befintliga täktbotten och den kommande täktbotten, ca 7,4 ha, en potentiell magasinvolym av ca 11 100 m³ under täktbotten.

Ett antaget regn med en varaktighet på 10 minuter med en återkomsttid på 10 år i zon 20 skulle enligt VVMB310 Hydraulisk dimensionering, Vägverkets publikation 2008:61, ge ca 13,5 mm regn. På en yta av ca 7,4 ha (brytningsområdet) motsvarar det ca 1 000 m³ vatten. Inom brytningsområdet finns en magasinvolym som väl, drygt 10 gånger, överskrider denna volym.

Bolaget bedömer att den samlade magasinvolymen under täktbotten väl räcker till för att ta hand om den nederbörd som kan tänkas falla inom detta område. Vid dimensioneringen av sedimentationsdammen behöver inte denna yta räknas med.

Den del av verksamhetsområdet som ligger utanför det befintliga och planerade brytningsområdet har en yta på ca 6,4 ha. Ett antaget regn med en varaktighet på 10 minuter med en återkomsttid på 10 år i zon 20 skulle enligt VVMB310 Hydraulisk dimensionering, Vägverkets publikation 2008:61, ge ca 13,5 mm regn. På en yta av ca 6,4 ha (verksamhetsområdet utom brytningsområdet) motsvarar det ca 865 m³ vatten.

Inom den del av verksamhetsområdet som inte utgör brytningsområde för berg kommer regn motsvarande ca 865 m³ att falla. Området utgörs av skogsmark, vägar inom området och ytor för upplagshögar som kan vara mer eller mindre fyllda med ballast. Avrinningskoefficienten kan antas vara ca 0,1 enligt VVMB

310. Den samlade volymen som rinner till det avskärande diket och sedimentationsdammen kommer då att kunna bli ca 86 m³ enligt ovanstående förutsättningar.

För att en sedimentationsdamm ska fungera bra bör den vara ca 2 m djup och längden ska vara ca 6 gånger bredden. I den nu aktuella tåkten kommer sedimentationsdammen att vara ca 2 m djup, 2,7 m bred och ca 16 m lång.

Bolaget kommer att installera en oljefälla vid utloppet från sedimentationsdammen för att förhindra att oljor och petroleumprodukter ska kunna rinna ut från dammen. Bolaget kontrollerar regelbundet att oljefällan fungerar. Bolaget har därtill rutiner för förvaring och hantering av kemikalier och petroleumprodukter för att dessa inte ska kunna påverka miljön negativt. Bolaget har dessutom skyddsutrustning för att kunna ta omhand spill vid olyckor i tåkten.

2.7.5. Luftmiljö, påverkan av sprängning och damning

Området är idag inte påverkat av några lokala utsläpp som påverkar luftmiljön. Andra luftföroreningar som finns är långväga transporterade.

Konsekvenser

De luftföroreningar som uppkommer vid transporter till och från området, samt från maskinparken inom tåktområdet kan antas vara ringa i förhållande till utsläpp från befintlig trafik på det allmänna vägnätet. Tåktens läge kan i stället minska det totala utsläppet då materialtransporterna till avsättningsområdet minskar.

I samband med ovanjordssprängning kommer en viss mängd kväveföreningar att släppas ut till både mark och vatten. Detta kan inte undvikas eftersom alla praktiskt användbara sprängämnen är kvävebaserade. Det är främst vid nedanstående situationer som utsläppen sker:

- Gasutveckling vid detonation
- Odetonerat sprängämne
- Hanteringsspill vid laddning

Beroende på val av sprängämne varierar den teoretiska mängden nitrösa gaser efter en sprängning. Moderna sprängämnen är utvecklade för att kunna användas under jord, i gruvor, vilket ställer mycket höga krav på låg gasutveckling. Detta tillsammans med en strävan mot miljöanpassade sprängämnen har resulterat i dagens emulsionssprängmedel.

Åtgärder

Inga åtgärder kommer att vidtas eftersom konsekvenserna antas vara mycket små. I den aktuella tåkten kommer emulsionssprängmedel i bulk att användas, därför kommer mängden kväveföroreningar som sprids till luft bli låg, ungefär i samma storleksordning som en normal skogsgödselgiva över motsvarande areal.

Konsekvenser, damning

Kraftig damning kommer inte att uppstå utanför täktens närområde eftersom dammbekämpning kommer att utföras om problem uppstår.

Åtgärder, damning

I förebyggande syfte kan, vid ogynnsamma förhållanden med torr väderlek och blåst, kommer upplagsplaner och vägar bevattnas. Transportörer kan inkapslas för att minska damning och stoftspridning. Eventuellt kan bevattning erfordras vid krossningen.

Vatten för dammbekämpning tas från en plats beslutad i samråd med tillsynsmyndighet.

*2.7.6. Säkerhet, berört område – besiktning – information***Konsekvenser**

Närmaste hus ligger ca 5,7 km nordöst och sydöst om den planerade verksamheten. På grund av det långa avståndet till täkten kommer dessa hus eller deras invånare inte riskera att skadas av stenkast eller andra akuta risker i samband med verksamheten.

Åtgärder

Verksamhetsutövaren skall informera sprängentreprenören om gällande villkor och skyddsåtgärder för verksamheten. All hantering samt signalering och skyltning vid sprängplats utförs enligt föreskrifter gällande användning och hantering av explosiva ämnen. För verksamheten gäller arbetsmiljöverkets föreskrifter om sprängningsarbeten och bergarbeten. Signaler och vakthållning vid sprängning kommer att skötas manuellt. Någon ytterligare information utöver de sedvanliga skyddsåtgärder som gäller vid sprängning är därför inte som nödvändig. Någon besiktning av byggnader eller anläggningar är inte heller vara nödvändig.

Branter högre än 3 m kommer att stängslas in under tillståndsperioden för att undvika fallolyckor.

*2.7.7. Sprängningens omfattning, stenkast***Konsekvenser**

De kommande åren planeras ett medeluttag på ca 200 000 ton/år. För detta beräknas en salva med maximalt 10 ton sprängmedel per salva. Antalet salvor kan variera beroende på att materialbehovet varierar från år till år. Sprängmedelsförbrukningen beräknas till 0,3 kg/ton berg. Moderna emulsionssprängämnen kommer att nyttjas. Förbrukning blir alltså ca 60 ton under ett normalår. Stenkast kan ske vid sprängning.

Åtgärder

Varningssignaler sänds ut innan sprängning vilket medför att människor som uppehåller sig i närområdet hinner sätta sig i skydd. Sprängentreprenören ansvarar för att sprängningen utförs i enlighet med den rådande lagstiftningen. I det aktuella fallet finns ingen fastboende inom tänkbart riskavstånd. Branter högre än 3 m kommer att stängslas in, i samband med sprängning kommer området att avlysas, varningsskyltar kommer att sättas upp, varningssignaler

kommer att sänds ut och tillfartsvägar kommer att avlysas. Det närmaste bostadshuset ligger ca 5,7 km från det planerade verksamhetsområdet, och alltså väl utanför det område som kan tänkas påverkas av stenkast från sprängning inom det planerade verksamhetsområdet.

2.7.8. *Vibrationer och luftstötar*

Området är idag inte påverkat av vibrationer och luftstötar. Vibrationer och luftstötar kommer att uppstå vid sprängning i den planerade tåkten.

Konsekvenser

Vibrationsrörelser och luftstötar är störningar som är över på någon sekund och kan riskera att skada byggnader och/ eller anläggningar - men som i övrigt inte förorsakar påtagliga störningar för människa eller miljön. Då avståndet till närmaste bebyggelse är långt kommer vibrationer och luftstötar knappast att vara märkbara för de närmast boende.

Åtgärder

Vibrationer till följd av sprängning skall hållas på en så låg nivå som möjligt genom anpassad laddningsplan och tidsförskjuten intervallsprängning. Sprängning beräknas ske 0-15 gånger per år, med en varaktighet på någon sekund. När sprängning ska ske kommer omgivningen att uppmärksammas med en ljudsignal. Begränsningsvärde för vibrationer i berörda bostäder skall inte överstiga begränsningsvärdet 4 mm/s (mätt som toppvärde) och uttryckt som högsta hastighet i vertikalled. Bolaget kan lägga upp avbaningsmassorna som en bullervall mellan verksamheten och de närmast belägna bostäderna om så behövs.

2.7.9. *Buller*

Området är idag relativt opåverkat av buller. Buller kommer att uppstå vid verksamheten. Buller uppstår vid borrar, sprängning, krossning, sortering och vid transporter inom verksamhetsområdet och till avsättningsområdet.

Konsekvenser

Buller är en negativ miljöeffekt av den planerade verksamheten och kan anses vara en allvarlig miljöpåverkan vid bostäder. För att minska påverkan av externt industribuller vid bostäder används vanligen riktvärden enligt Naturvårdsverkets vägledning om buller från industrier. (<https://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning/Buller/Buller-fran-industrier/>)

	Helgfri måndag – fredag kl. 06-18	Kväll kl 18-22, samt lör- sön- och helgdag kl 06-18	Natt kl 22-06
Bostäder och rekreationsytor i bostäders grannskap.	50dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)

Riktvärden för externt industribuller utomhus angivna som ekvivalent ljudnivå i dB(A).

Åtgärder

Beroende på avståndet till närmaste bostadshus bedöms att riktvärdena för externt industribuller vid närliggande bostadshus komma att uppfyllas under de tider på dygnet då arbete pågår.

Transporterna kommer att ge upphov till buller och damning i närheten av verksamhetsområdet och längs transportvägen ut till allmän väg.

Från det planerade verksamhetsområdet kommer en ny väg att anläggas till närmaste befintliga skogsbilväg. Inga boende finns längs denna planerade nya väg eller i dess närhet, avståndet till närmaste bostadsbebyggelse är långt.

2.7.10. Kemikalier, petroleumprodukter, tankning

Ovarsam hantering av kemikalier och petroleumprodukter kan leda till att mark- och vattenmiljöer förorenas.

Konsekvenser

Cirka 3 m³ kemikalier och petroleumprodukter kommer att förvaras i tåkten under produktionsperioderna. Dieselförbrukningen till lastmaskiner och elverk uppgår vid full produktion till ca 1 l per producerad krossad m³. Om dessa produkter förvaras eller hanteras på ett felaktigt sätt finns risk att närmiljön påverkas av utsläpp.

Åtgärder

Kemikalier ska förvaras i ADR-tankar eller motsvarande inlåsta i container. Petroleumprodukter hanteras i enlighet med anvisningarna i NFS 2021:10. Petroleumprodukter kommer att förvaras i besiktigade och godkända ADR-tankar. Cisternuppställning och tankning kommer i möjligaste mån att ske på en iordningsställd hårdgjord yta som utgörs av ett väl packat lager av stenmjöl 0-2 mm. En yta med detta utförande har mycket låg permeabilitet men även ha möjlighet till uppsamling eller bortgrävning av eventuellt spill eller läckage. Akuta utsläpp och hanteringsspill som ger upphov till förorenade massor ska kunna omhändertas och bortföras. Absorptionsmedel kommer att finnas tillgängligt i tåktområdet när produktion pågår.

2.7.11. Invasiva arter

Invasiva främmande arter kan orsaka stor skada på miljön. Inga invasiva arter noterades vid naturvärdesinventeringen.

Konsekvenser

Invasiva främmande växtarter är växter som med människans hjälp flyttats från sin ursprungliga miljö och i sin nya omgivning börjar sprida sig snabbt och orsakar allvarlig skada för ekosystem, infrastruktur eller människors hälsa vilket medför stora kostnader för samhälle och enskilda.

Åtgärder

Bolaget kommer inte att transportera in schakt- eller jordmassor i tåkten. Därmed minimeras risken för att hela eller delar av invasiva växtarter blandas med ballastprodukter och sprids vidare.

Om invasiva växtarter upptäcks i tälten kommer Bolaget att kontakta Länsstyrelsen för att få vägledning om hur man ska agera.

2.7.12. Avfall

Verksamheten kommer att ge upphov till olika typer av avfall.

Konsekvenser

Om avfallsprodukterna förvaras eller hanteras på ett felaktigt sätt finns risk att närmiljön påverkas av utsläpp.

Åtgärder

Allt avfall kommer att källsorteras och därefter lämnas till återanvändning eller återvinning om det är möjligt. Oljeavfall och annat miljöfarligt avfall förvaras i säkra fat och lagras i container eller motsvarande, på sådant sätt att föroreningar inte kan nå omgivande mark och vatten, till dess en transportör kan flytta avfallet till godkänd behandlingsanläggning. Innan en entreprenör anlitas för transport av avfall förvissas sig Bolaget genom leverantörsbedömning att entreprenören har tillstånd för att ta emot avfallet och transportera det. Övrigt avfall hämtas av kommunen eller annan godkänd entreprenör och körs till anvisad plats. Avlopp från toaletter samlas upp i slutna tankar.

Avbaningsmassorna som bildas då brytningsområdet avtäckts kommer att återanvändas när tälten återställs, efter avslutad verksamhet.

Avbaningsmassorna klassificeras därmed som biprodukter, jfr Mark- och miljööverdomstolens dom i mål M 7517-22.

Borrkaxet som bildas kommer att blandas med det lossållna berget, och därmed ingå i produktionen av ballastprodukter. Därigenom klassas inte borrkaxet som utvinningsavfall enligt förordning 2013:319.

2.7.13. Lag (1999:381), Sevesolagstiftningen

Den planerade verksamheten omfattas av Lag (1999:381), mer än 10 ton sprängämnen kommer att hanteras vid enskilda tillfällen i tälten. Bolaget kommer att i det fall tillstånd till takt ges att upprätta de dokument som krävs och lämna de uppgifter som berörda myndigheter behöver. Samrådet har utförts enligt dessa förutsättningar. Bolaget har upprättat en så kallad Sevesohandlingsplan finns i bilaga 11. Enligt handlingsplanen ska Bolaget sträva efter att identifiera och minimera riskerna för olyckor i samband med hanteringen av sprängmedel.

Risker

Det finns alltid en risk för olyckor när sprängmedel hanteras i en takt. Det kan vara naturliga orsaker som ökar risken som snö, is och löst berg på uppställningsplatser för laddfordon i tälten. Det kan även finnas mänskliga orsaker som ökar risken för olyckor, som obehöriga personer i närheten av tälten, andra entreprenörer än sprängentreprenören som arbetar i tälten, missförstånd mellan sprängpersonalen etc.

Åtgärder

Riskerna minskas genom att arbeta med moderna sprängämnen där de aktiva komponenterna blandas i samband med laddning. Endast certifierade och godkända sprängentreprenörer kommer att anlitas för sprängning i tåkten, dessa har då tydliga rutiner för arbetet och säkerhetsåtgärder för att hantera förekommande risker.

2.7.14. Verksamhetens klimatpåverkan, utsatthet och sårbarhet för klimatförändringar eller andra yttre händelser.

Påverkan

Den klimatpåverkan som uppstår av täktverksamheten är kopplade till utsläpp av CO₂ och andra klimatpåverkande gaser från fordon och maskiner med förbränningsmotorer som används i tåkten, och för transporter av färdiga ballastprodukter till slutanvändaren.

Utsatthet och sårbarhet

Bolaget anser att verksamheten är relativt robust i förhållande till klimatpåverkan. Tåkten ligger väl över grundvattenytan och det finns inga sjöar eller vattendrag i närheten av tåkten som kan svämma över så att dessa skulle kunna hota verksamheten. Täktbotten kommer att utformas med en svag lutning för att åstadkomma avrinning mot avskärande diken och sedimentationsdammen. Risken för ras och skred är minimal eftersom de lösa jordlagren runt tåkten är avbanade för att frilägga berget för brytning.

2.7.15. Verksamhetens klimatpåverkan i kg koldioxid från förbränning av fossila bränslen och åtgärder för att reducera klimatpåverkan.

Energiåtgången varierar för olika typer av ballastprodukter, energiförbrukningen är högre för mindre och väl avgränsade fraktioner som kräver fler krossningssteg och noggrannare sortering. Det går alltså åt mer energi för att producera ett ton makadam 4-8 mm jämfört med att producera ett ton samkrossat material 0-32 mm.

Bolaget ansöker om att få bryta och krossa 2 000 000 ton berg till ballast för ett tänkt avsättningsområde under en 10-årsperiod. Det är i dagsläget inte möjligt att veta vilka mängder och vilka fraktioner som kan behövas inom vindkraftsparken. Det går därför inte att beräkna energiåtgången med någon större noggrannhet. Bolaget har därför valt att göra en mera schablonmässig beräkning baserat på en normalproduktion. Ett väl tilltaget beräkningsvärde för dieselförbrukning vid produktion av ballast är 200 l/h. Siffran inkluderar hela den mobila maskinparken inklusive arbetsmaskiner och en produktionskapacitet på 200 ton/h, motsvarande 1 l diesel per producerat ton ballast.

Koldioxidemissionen för diesel Mk1 är 2.54 kg/l. Dieselåtgång för transport av 30 ton uppskattas grovt till ca 0.5-0.6 l/km, motsvarande ca 50 g CO₂/ton*km.

Bolaget beräknar att verksamheten i tåkten, avtäckning, borrhning, sprängning, krossning, skutknackning, sortering, upplag, transporter samt underhållsarbeten, kommer att generera 5080 ton CO₂, undantaget transporter till olika delar av vindkraftsparken. Att transportera hela den sökta mängden 1 km kommer att generera 102 ton CO₂.

För att minska klimatpåverkan måste fossil diesel bytas mot ett alternativt bränsle med mindre klimatpåverkan.

En helt elektrifierad täkt är i dagsläget inte ett realistiskt alternativ då det saknas kommersiellt tillgängliga eldrivna maskiner för täktverksamhet.

Ett mera realistiskt alternativ är att byta ut vanlig diesel mot diesel producerad av förnyelsebara råvaror, tex HVO-diesel. Enligt lagen om reduktionsplikt måste förnybar diesel blandas in i all diesel med minst 6 procent från januari 2024, vilket gör att Bolaget redan idag reducerar klimatpåverkan från verksamheten.

2.7.16. Sammanfattning

Lokala miljökonsekvenser

Under de perioder som borrhning, sprängning, krossning, sortering och lastning pågår kommer buller, vibrationer och damm att påverka verksamhetsområdet samt en zon utanför detta. Utsläpp av NO_x, CO, HC, CO₂ från arbetsmaskiner kommer att ske.

Regionala miljökonsekvenser

Buller, damning och vibrationer kommer inte att påverka miljön i ett regionalt perspektiv. Utsläppen till luft från arbetsmaskiner kommer att bidra till Sveriges samlade utsläpp av dessa gaser.

I det fall tillstånd inte ges för den planerade verksamheten kommer motsvarande mängd material att levereras från andra tillståndsgivna täkter till beställare i den planerade täktens närområde. Det innebär att miljökonsekvenserna av borrhning, sprängning, krossning, sortering och lastning kommer att ske vid någon annan tillståndsgiven täkt. Eftersom alla andra tillståndsgivna bergtäkter ligger längre från det huvudsakliga avsättningsområdet än den planerade täkten kommer detta att medföra ökade utsläpp av NO_x, CO, HC, CO₂, ökat slitage på vägnätet, ökad trafikfara samt ökad risk för störningar på grund av buller och vibrationer från transporterna.

2.8. Bedömningsgrunder

2.8.1. Hushållning med mark och vatten

Täktens läge, materialets kvalitet, behov samt transportavstånd till avsättningsområdet gör att en etablering av täkten anses som ekonomiskt samt miljömässigt försvarbart.

2.8.2. Miljökvalitetsnormer

Täktens läge i förhållande till bebyggelse, skyddsåtgärder och den jämförelsevis begränsade användningen av fordon inom verksamhetsområdet gör att inga miljökvalitetsnormer gällande luft i tätorter såsom NO_x, SO₂, CO eller buller kommer att överskridas. Miljökvalitetsnormerna för de berörda vattenförekomsterna, kommer inte att påverkas negativt med de planerade skyddsåtgärderna. Övriga miljökvalitetsnormer är inte aktuella.

2.8.3. Miljömål

I tabellen nedan redovisas de nationella och regionala miljökvalitetsmålen som bedömts relevanta, samt måluppfyllelse för dessa. De regionala miljökvalitetsmålen bygger på de nationella miljökvalitetsmålen. Den sökta verksamheten kommer inte att motverka möjligheten att nå miljömålsuppfyllelsen. Ändamålet att säkra Bolagets råvarubehov med god kvalitet kan inte tillgodoses med mindre intrång och olägenhet på annan plats.

Miljö kvalitetsmål	Verksamhetens påverkan på förutsättningarna att nå målet
1. Begränsad klimatpåverkan	Verksamheten kommer att orsaka utsläpp av växthusgaser och andra luftföroreningar från framför allt transporter. Lokalisering av täktverksamheten innebär att materialförsörjningen till det huvudsakliga avsättningsområdet kräver kortare transporter än om man valt en annan lokalisering, vilket ger lägre utsläpp av klimatpåverkande gaser. Verksamheten kommer inte bidra till måluppfyllelse men kommer inte heller motverka möjligheterna att nå måluppfyllelse.
2. Frisk luft	Verksamheten kommer att orsaka utsläpp av luftföroreningar från framför allt transporter. Lokalisering av täktverksamheten innebär att materialförsörjningen till det huvudsakliga avsättningsområdet kräver kortare transporter än om man valt en annan lokalisering, vilket ger lägre utsläpp av luftföroreningar. Verksamheten kommer inte bidra till måluppfyllelse men kommer inte heller motverka möjligheterna att nå måluppfyllelse.
3. Bara naturlig försurning	Verksamheten kommer att orsaka utsläpp av växthusgaser och andra luftföroreningar från framför allt transporter som kan orsaka viss försurning. Lokalisering av täktverksamheten innebär att materialförsörjningen till det huvudsakliga avsättningsområdet kräver kortare transporter än om man valt en annan lokalisering, vilket ger lägre utsläpp av framför allt kväveoxider som kan ge upphov till försurning. Verksamheten kommer inte bidra till måluppfyllelse men kommer inte heller motverka möjligheterna att nå måluppfyllelse.
7. Ingen övergödning	Verksamheten kommer under uttag av material att orsaka utsläpp av luftföroreningar från framför allt transporter som kan orsaka övergödning. Lokalisering av täktverksamheten innebär att materialförsörjningen till det huvudsakliga avsättningsområdet kräver kortare transporter än om man valt en annan lokalisering, vilket ger lägre utsläpp av

	framför allt kväveoxider som kan ge upphov till övergödning. Verksamheten kommer inte bidra till måluppfyllelse men kommer inte heller motverka möjligheterna att nå måluppfyllelse.
8. Levande sjöar och vattendrag	Verksamheten kommer att utföras utan att grumling uppkommer i sjöar och vattendrag. Verksamheten kommer inte att bidra till måluppfyllelse men kommer inte heller motverka möjligheterna att nå måluppfyllelse.
9. Grundvatten av god kvalitet	Verksamheten kommer inte att påverka grundvattnets kemiska eller kvantitativa kvalitet. Användningen av berg och morän som ballast i stället för naturgrus bidrar till en minskad naturgrus användning. Verksamheten kommer att bidra till måluppfyllelsen avseende minskad naturgrus användning. Avseende grundvatten kommer verksamheten inte bidra till måluppfyllelse men kommer inte heller motverka möjligheterna att nå måluppfyllelse.
11. Myllrande vårmarker	Ingen våtmark med höga värden kommer att påverkas. Verksamheten kommer inte bidra till måluppfyllelse men kommer inte heller motverka möjligheterna att nå måluppfyllelse.
12. Levande skogar	Etableringen tar skogsmark i anspråk och minskar därmed ytan för växt- och djurliv. Minskningen av arealen skogsmark är mycket liten i förhållande till omgivande skogsområden, varför ianspråktagandet inte väntas få konsekvenser av betydelse. Den skogsmark som tas i anspråk är till största delen skog utan särskilda skogliga värden. Verksamheten kommer inte bidra till måluppfyllelse. Påverkan på möjligheten att nå miljömålet kommer att vara liten.
15. God bebyggd miljö	Etableringen ligger långt från bebyggda miljöer och verksamheten kommer därmed inte att påverka dessa. Lokalisering av täktverksamheten innebär att materialförsörjningen till det huvudsakliga avsättningsområdet kräver kortare transporter, än om man bryter den sökta mängden berg vid någon av de befintliga alternativa täkterna. Att bryta berg gynnar miljömålet, genom ett minskat uttag av naturgrus.
16. Ett rikt växt- och djurliv	Den planerade verksamheten gör inte intrång i biotoper som är utpekade som värdefulla och/eller sällsynta biotoper. Verksamheten tar dock tidigare obebyggd mark i

	anspråk vilket minskar arealen för det lokala växt- och djurlivet. Minskningen är mycket liten i förhållande till omgivande skogsområden, varför den sannolikt inte får några konsekvenser av betydelse för den biologiska mångfalden. Verksamheten kommer inte bidra till måluppfyllelse, men kommer inte heller att motverka möjligheterna att nå måluppfyllelse.
--	---

2.9. Icke teknisk sammanfattning inklusive skadeförebyggande åtgärder enligt miljöbalken 6 kap 7 §, punkterna 1-4.

1. En beskrivning av verksamheten eller åtgärden med uppgifter om lokalisering, utformning och omfattning.

Bolaget söker tillstånd till ny bergtäkt enligt 9 kap miljöbalken inom fastigheten Törefors 3:3 i Överkalix kommun. Ansökan avser ett uttag av 2 000 000 ton berg inom en 10-årsperiod. Det planerade täktområdet ligger ca 30 km väster om Överkalix. Närmsta bebyggelse ligger ca 5,7 kilometer från den planerade verksamheten. Verksamheten på platsen omfattar avtäckning, borning, sprängning, krossning, skutknackning, sortering, upplag, transporter samt underhållsarbeten.

Från det planerade verksamhetsområdet kommer en ny väg att anläggas till en närbelägen skogsbilväg. Inga boende finns längs denna väg eller i dess omedelbara närhet.

2. En beskrivning av de åtgärder som planeras för att skadliga verkningar ska undvikas, minskas eller avhjälpas och hur det ska undvikas att verksamheten eller åtgärden medverkar till att en miljökvalitetsnorm enligt miljöbalken 5 kap. inte följs.

Inom den planerade täkten, eller i närområdet som påverkas av verksamheten, finns inga sällsynta växt eller djurarter. Två skyddade arter upptäcktes vid en naturvärdesinventering i området, fyndplatsen för fläcknycklar ligger utanför det planerade verksamhetsområdet. Bolaget kommer att ansöka om dispens för att ta bort de plattnycklar som finns inom det planerade verksamhetsområdet. Det finns inte heller några kända fornlämningar i detta område.

Under genomförda samråd har det inte framkommit några motstående intressen för täktverksamhet på platsen.

Påverkan på människans hälsa genom buller, damning och vibrationer undviks i första hand genom att den planerade verksamheten lokaliseras på ett stort avstånd från bebyggelse. Ljuddämpande åtgärder som behövs för att uppfylla gällande krav på arbetsmiljö och omgivning kan komma att utföras. För att förhindra störande damning kan vattenbegjutning eller saltning utföras.

Verksamheten kommer att bedrivas kl. 06.00-22.00 helgfria vardagar (mån-fre). Lastning och transporter får bedrivas kl. 06.00-22.00 helgfria vardagar (mån-fre) samt även kl. 06.00- 18.00 lördagar och helgdagar. Andra arbetstider kan få förekomma efter samråd med tillsynsmyndigheten.

3. De uppgifter som krävs för att påvisa och bedöma den huvudsakliga inverkan på människors hälsa, miljön och hushållningen med mark och vatten samt andra resurser som verksamheten eller åtgärden kan antas medföra.

Omgivande miljö kommer att skyddas genom tydliga rutiner för hantering av kemikalier och avfall, samt förebyggande åtgärder som att oljeprodukter, andra kemikalier, samt avfall förvaras i befintliga täta kassuner eller invallningar skyddade för nederbörd samt hanteras så att mark-, grund-, och ytvatten inte förorenas. Dagvatten från verksamheten kommer att behandlas i en sedimentationsdamm innan det infiltrerar i omgivande mark.

4. En redovisning av alternativa platser, om sådana är möjliga, samt alternativa utformningar tillsammans med dels en motivering varför ett visst alternativ har valts, dels en beskrivning av konsekvenserna av att verksamheten eller åtgärden inte kommer till stånd.

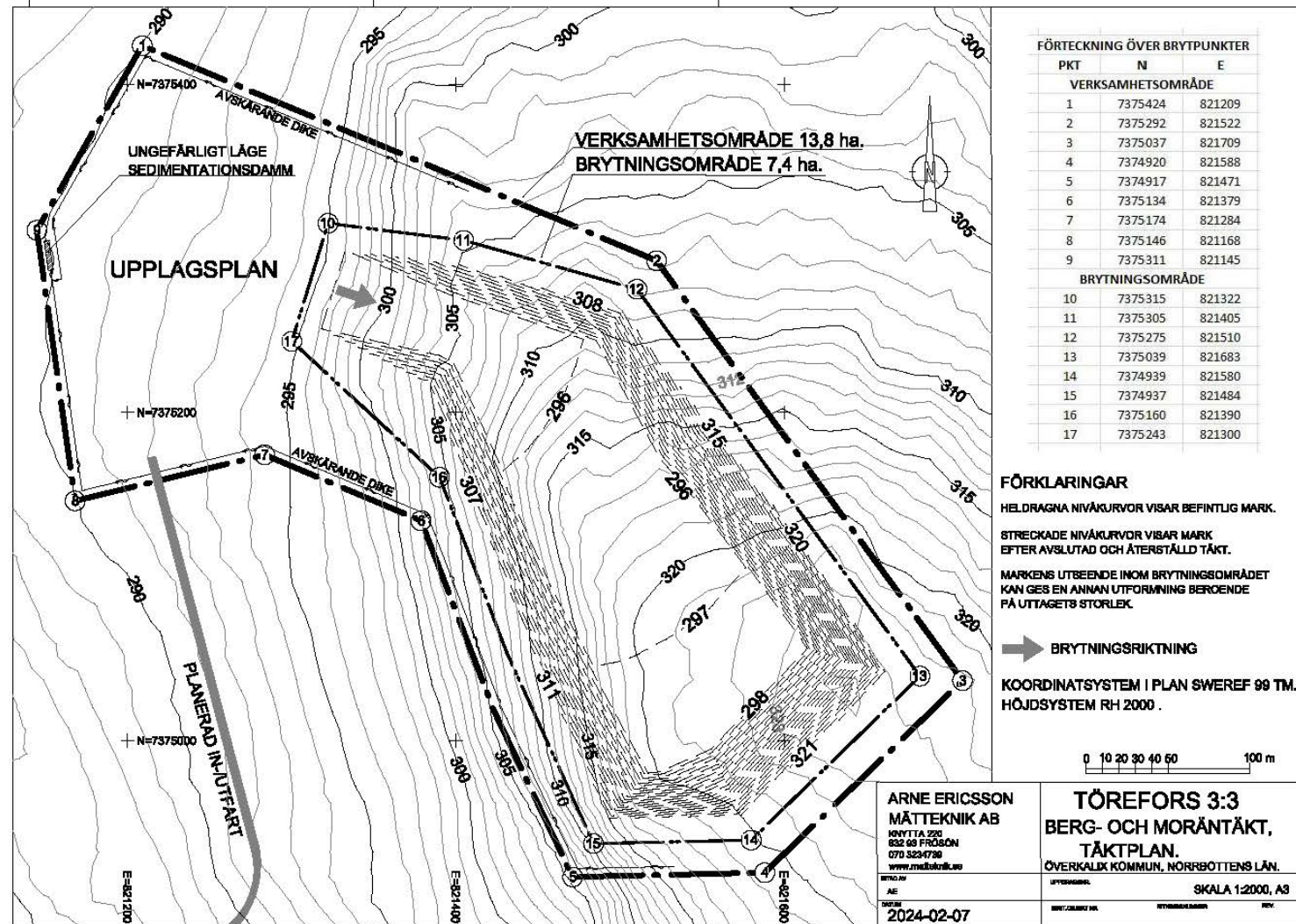
Bolaget har undersökt olika alternativa lokaliseringar och även utrett konsekvenserna av ett så kallat noll-alternativ. Det nu föreslagna alternativet, en ny bergtäkt på fastigheten Törefors 3:3, är valt som huvudalternativ då materialet håller god kvalitet för den planerade ändamålet. Täckten ligger också bra lokaliserad i förhållande till planerad avsättning inom vindkraftsområdet. Om verksamheten inte kommer till stånd kommer förmodligen motsvarande mängd material att levereras från andra tillståndsgivna täkter, konsekvenserna blir då ökade utsläpp av CO₂ och andra växthusgaser, ett ökat slitage på vägnätet, ökad trafikfara, samt ökad risk för störningar på grund av buller och vibrationer från transporterna. Det finns även en risk för större negativ påverkan på rennäringen.

Ansökan upprättad enligt uppdrag från Vasa Vind AB.

Arne Eriksson
Mätteknik AB

www.matteknik.se

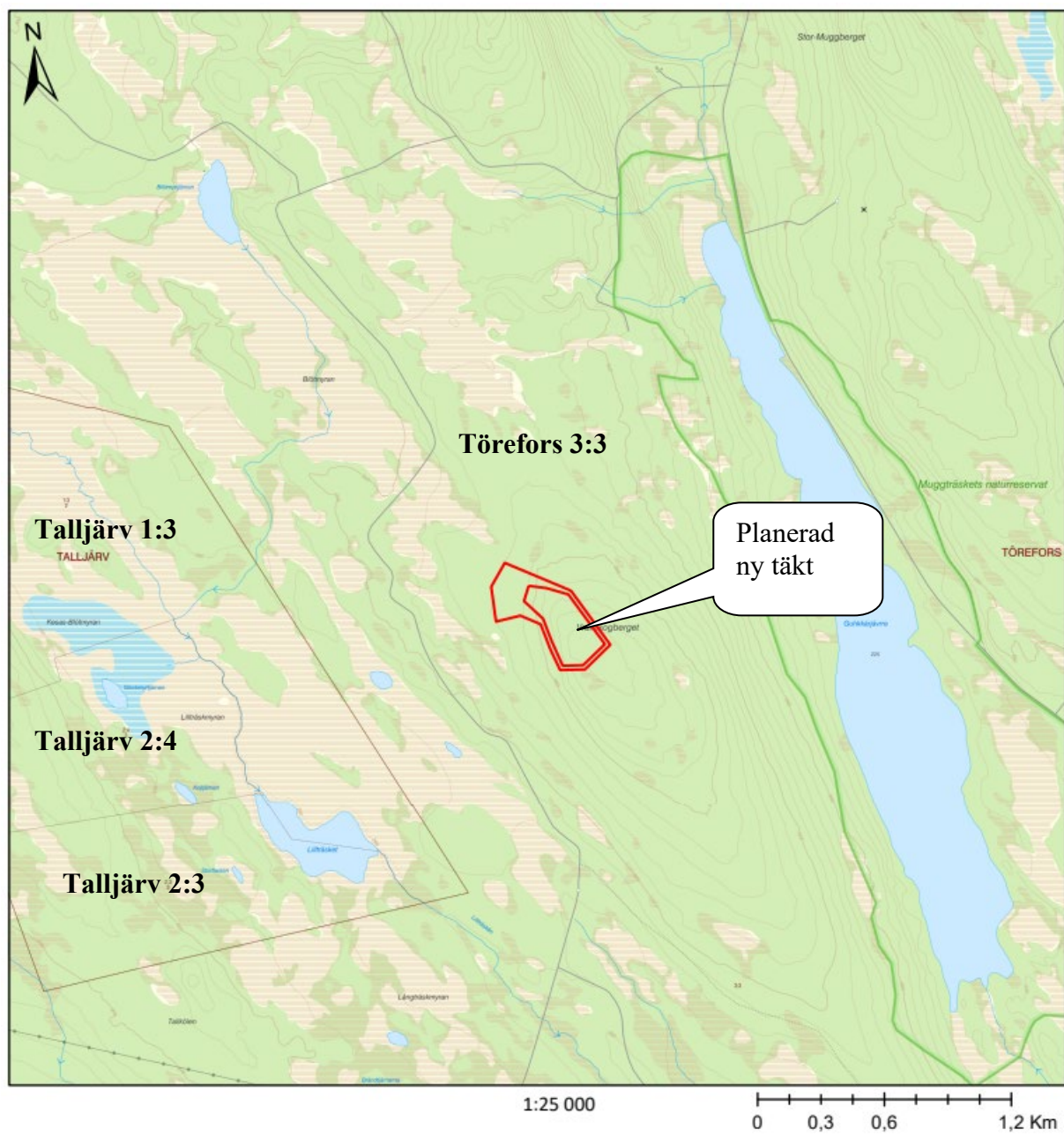
3. Bilaga Täckplan

4. Bilaga Översiktskarta

5. Bilaga Fastighetskarta

6. Bilaga Samrådsinformation

Översiktlig information till Länsstyrelsen i Norrbottens län och Övertorneå kommun samt berörda myndigheter, organisationer och fastighetsägare.

Samråd enligt miljöbalken och Sevesolagstiftningen.

**Planerad ny bergtäkt inom fastigheten Törefors 3:3,
Övertorneå kommun, Norrbottens län.**

Administrativa uppgifter

Sökande	Vasa Vind AB
Postadress	169 41 Solna
Faktureringsadress	Se ovan
Organisationsnummer	556702-6835
Kontaktperson	Ingemar Stenbeck, tel. 076-6290355, ingemar.stenbeck@vasavind.se
Verksamhet	10.20 (B-verksamhet) Täkt för annat än markinnehavarens husbehov av berg, naturgrus eller andra jordarter 10.50 (C-verksamhet) Anläggning för sortering eller krossning av berg, naturgrus eller andra jordarter utanför område som omfattas av detaljplan eller områdesbestämmelser, om verksamheten bedrivs på samma plats under en längre period än 30 kalenderdagar under en tolv månadersperiod.
Kommun	Överkalix kommun
Län	Norrbottnen
Prövningsmyndighet	Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Norrbottens län
Tillsynsmyndighet	Länsstyrelsen i Norrbottens län
Dispositions rätt	Bolaget har en överenskommelse med markägaren för Törefors 3:3 för planerad verksamhet inom området.

Den planerade täkten kommer att ha en produktion som överstiger 25 000 ton per kalenderår. Därmed kommer verksamheten att medföra en betydande miljöpåverkan enligt 6 § 1. Miljöbedömningsförordningen (2017:966). Länsstyrelsen ska i ett sådant fall inte besluta om verksamheten innebär en betydande miljöpåverkan. Enligt Naturvårdsverkets vägledning om specifika miljöbedömningar krävs i ett sådant fall inget särskilt undersökningssamråd utan verksamhetsutövaren kan i stället genomföra ett avgränsningssamråd direkt med de myndigheter, organisationer, föreningar och privatpersoner som kan antas vara berörda av den planerade verksamheten. Detta samråd är ett avgränsningssamråd.

Bakgrund

Vasa Vind AB har tillstånd till att bygga vindkraftparken Hällberget (<https://www.vasavind.se/hallberget>), och för att bygga vindkraftparken behövs ballast för vägar och uppställningsplaner. Hällberget vindkraftpark omfattar 57 tillståndsgivna vindkraftverk och bolaget uppskattar preliminärt att det kan komma att behövas ca 2 000 000 ton bergkross för att bygga de vägar och uppställningsplaner som behövs inom vindkraftparken. Byggnationen planeras starta år 2025-26.

Bolaget har utrett olika lokaliseringar av en bergtäkt för att försörja vindkraftparken med ballast och den nu föreslagna lokaliseringen på Vrakskogsbergets västra sluttning har visat sig vara den bästa lokaliseringen.

Vasa Vind AB avser därför att hos Miljöprövningsdelegationen i Norrbottens län ansöka om täktillstånd enligt miljöbalken för "Planerad ny bergtäkt på fastigheten Törefors 3:3.

Lokalisering

Den planerade täkten ligger ca 30 km väster om Överkalix på fastigheten Törefors 3:3, i Överkalix kommun. Bolaget har en överenskommelse med fastighetsägarna som ger bolaget möjlighet till täktverksamhet. Täktens centrumkoordinater är preliminärt 7375034, 821438 SWEREF 99 TM. På bifogad karta visas täkten med en översiktlig beskrivning av var verksamheten kommer att bedrivas.

Planerad verksamheten

Den planerade verksamheten kommer att omfatta avtäckning, losshållning, krossning, sortering, upplag, transporter samt underhållsarbeten. Täktillstånd kommer att sökas för 10 år och det årliga uttaget kommer att överstiga 25 000 ton.

Följande verksamheter planeras ingå i ansökan:

- Losshållning, krossning och sortering av 2 000 000 ton berg
- Årsproduktionen kommer i medeltal att vara 200 000 ton, under något år kan produktionen vara upp till maximalt 500 000 ton per år.

Sevesolagstiftningen

Enligt förordning (2015:236) omfattas verksamheter där man hanterar 10 ton sprängmedel vid ett enskilt tillfälle. Enligt Miljösamverkan Sveriges webb ska

detta tolkas som att man vid något tillfälle laddar med mer än 10 ton sprängämne.

Bolaget kommer att hantera 10 ton sprängmedel eller mera vid något tillfälle och därmed omfattas den planerade verksamheten omfattas av Lag (1999:381). Bolaget kommer att i det fall tillstånd till täkt ges att upprätta de dokument som krävs och lämna de uppgifter som berörda myndigheter behöver.

I den planerade täkten kommer man att bedriva sådan verksamhet att den omfattas av Lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor, s.k. Sevesolagstiftningen. I denna lagstiftning finns det två kravnivåer, beroende på vilken mängd kemikalier som hanteras, men i båda finns det krav gällande att delge allmänheten information om risker i verksamheten och hur dessa hanteras, täkten omfattas av den lägre kravnivån.

Kemikalier och risker

De kemiska produkter som förekommer på anläggningen, och som enligt Sevesolagstiftningen klassas som farliga, är sprängmedel. Sprängämnena är ammoniumbaserade och klassade som explosiva. De kan också ge lungskador vid förtäring, och kontakt med brännbart material kan orsaka brand.

Risken för en okontrollerad explosion är dock mycket liten. Sprängmedlet består av olika komponenter, vilka var för sig är icke-explosiva, och det föreligger således ingen risk för explosion vid transport eller hantering. Det är först efter blandning och förgasning i borrhålen, en kort tid precis i samband med sprängning, som ämnet känsliggörs till ett sprängmedel. Även i denna form är det relativt okänsligt mot friktion, stötar och slag.

Vad händer vid en olycka?

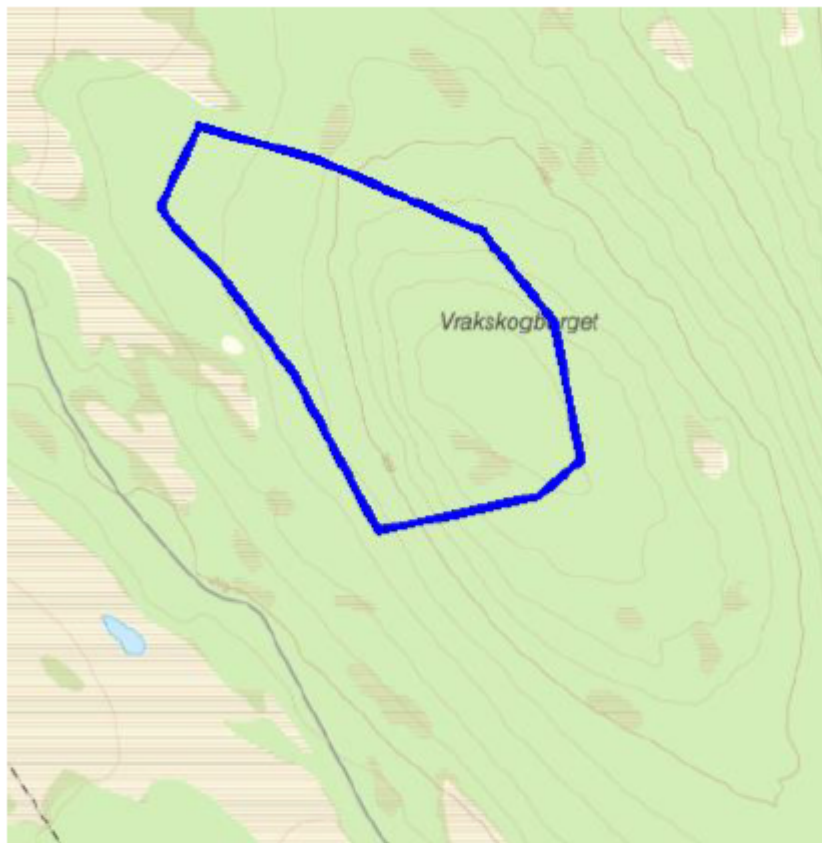
Om en olyckshändelse skulle inträffa kommer räddningstjänsten att larmas. Räddningsarbetet på plats leds av räddningsledaren, som till sin hjälp har personal och experter från företaget. Om olyckshändelsen bedöms vara så pass allvarlig att boende i omgivningen riskerar att påverkas, kommer räddningstjänsten att gå ut med ett sk Viktigt meddelande till allmänheten (VMA). Signalen innebär att allmänheten ska gå inomhus, stänga fönster, dörrar och ventilation samt lyssna på radion för mer information. Allmänheten kan även få information via TV och på SVT-text sidan 599.

Tillsyn av verksamheten

Tillsyn av verksamheten enligt Lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor utförs av Länsstyrelsen.

Verksamhet

Verksamheten i täkten kommer att bedrivas året om. Täkten kommer att drivas från en lägre nivå i nordväst mot högre berg i sydost. Täkten kommer att utvidgas i etapper under den planerade 10 åriga driften. Det går idag inte att i detalj redogöra för hur etappindelningen kommer att fortskrida, detta beror på beräknade materialmängder samt tidplan vilket kommer att tas fram i samband med detaljprojektering av vindkraftparken.

Inom det blå området planeras den nya tåkten på nordvästra sluttningen av Vrakskogsberget. Exakt läge och utbredning av tåkten är ännu ej helt bestämt. Den befintliga skogsbilvägen sneddar över kartutsnittets västra kant. En anslutningsväg kommer att byggas från skogsbilvägen till tåkten men den slutgiltiga vägdragningen är inte bestämd ännu.

En etapp påbörjas då skogen inom verksamhetsområdet avverkas och fraktas bort och kvarvarande sly röjs. Därefter vidtar avbaningen genom att de ytliga jordlagren schaktas av och läggs i vallar runt verksamhetsområdet kanter. Materialet kommer sedan att återanvändas när tåkten avslutas.

Efter avbaningen följer borming av laddningshål och sprängning. Borming sker med borrhvagn och sprängning sker under ett normalår 0 till 15 gånger per år.

Bormingen sker vanligen med dieselhydraulisk utrustning av topphammartyp. Mängden borrhål varierar beroende på pallhöjd. Borrhålen laddas med sprängämnen med hjälp av en s.k. laddtruck, där sprängämnet blandas direkt ner i laddhålet för att undvika transporter av färdigt sprängämne. Vid varje sprängningstillfälle åtgår ca 12 000-15000 kg sprängämne.

Vid sprängningen kan större block, s.k. skut, uppkomma. Dessa behöver sönderdelas genom s.k. skutknackning, med hjälp av grävmaskin med

hydraulhammare. Skutknackning sker samlat under ca 1-2 veckor i samband med sprängningstillfällen.

Lossat bergmaterial förädlas i transportabla kross- och sorteringsverk. Krossning sker periodvis med ca 0-15 tillfällen under året. Krossning sker kontinuerligt under året. Lagring av krossade och sorterade fraktioner sker i öppna upplag inom verksamhetsområdet. Massorna förflyttas och lastas med lastmaskin.

Uttransport av färdig ballast sker med lastbil och antalet transporter per dag varierar beroende på årstid och efterfrågan. Antalet fordonstransporter bedöms under normalår uppgå till i genomsnitt ca 0-10 st. per dygn och vid maximal produktion ca 100 st. per dygn.

Verksamheten kommer att bedrivas kl. 06.00-22.00 helgfria vardagar (må-fr). Lastning och transporter får bedrivas kl. 06.00-22.00 helgfria vardagar (må-fr) samt även kl. 06.00- 18.00 lördagar och helgdagar. Andra arbetstider kan få förekomma efter samråd med tillsynsmyndigheten.

Bolaget bedömer att grundvattenytan i området ligger ungefär i nivå med de våtmarker som finns väster om den planerade täkten, dvs på ca 286-288 möh. Den planerade täktbotten kommer att ligga på ca 296 möh, dvs minst ca 8 m över grundvattenytan. Bolaget ser därför inget behov av att pumpa bort grundvatten och den planerade verksamheten är alltså inte en vattenverksamhet enligt 11 kap miljöbalken.

Transporter

Transporter planeras via täktområdet och befintliga och nya transportvägar inom vindkraftparken som inte passerar någon bebyggelse.

Planförhållanden

Det planerade verksamhetsområdet ligger inom ett område av betydelse för totalförsvarets lågflygningsområden.

Området är inte reserverat för någon särskild verksamhet i den kommunala översiktsplanen. Området för den planerade täkten ingår inte i någon detaljplan.

Förutsedd miljöpåverkan

I samband med en tillståndspliktig prövning enligt Miljöbalken utreds de konsekvenser den planerade verksamheten kan medföra på omgivningen. Dessa redovisas i ett separat dokument, en miljökonsekvensbeskrivning (MKB), som ingår i ansökan.

Nedan redovisas de möjliga påverkansområden som Vasa Vind AB har identifierat och som kommer att redovisas och behandlas i miljökonsekvensbeskrivningen.

Utsläpp till vatten

Utsläpp i form av sprängmedelsrester och läckage från arbetsfordon kan uppkomma. För att minimera läckage av föroreningar till vatten silar vattnet

inom tåkten i underbormingen och behandlas därefter i en sedimenteringsdamm med bl. a oljeavskiljning.

Utsläpp till luft

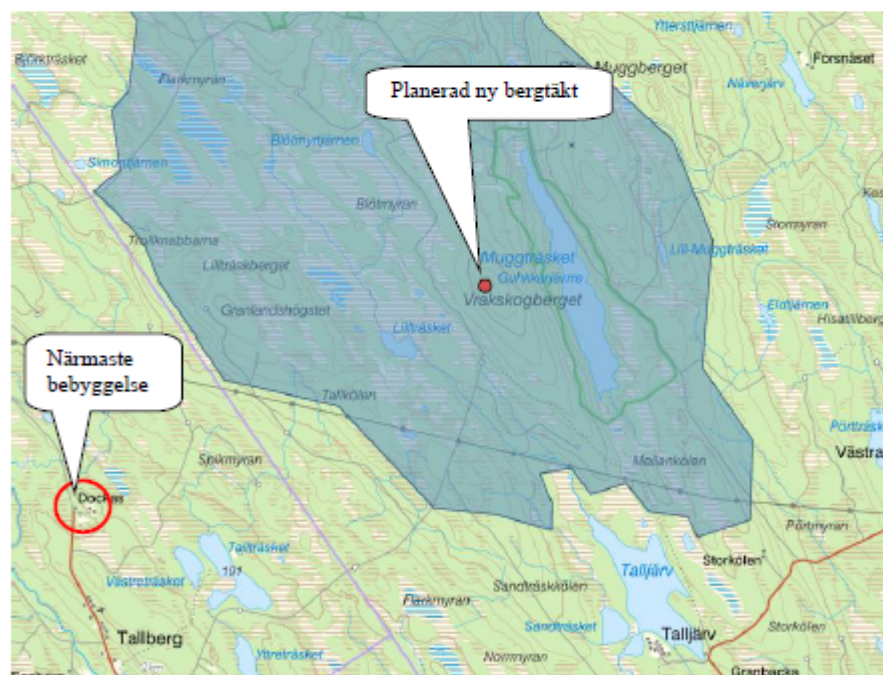
Utsläpp till luft består av utsläpp från arbetsmaskiner och transportfordon. För att minimera utsläppen används i möjligaste mån miljöklassade arbetsmaskiner och fordon samt miljöklassade drivmedel.

I samband med verksamheten uppkommer damm. För att minimera dammspridningen så kan stenmaterialet vattenbegjutas vid bearbetning och vägar vid torrt väder. Saltning av uttransportväg kan också förekomma. Verksamhetens utsläpp till luft bedöms inte påverka människors hälsa på lokal nivå och inte bidra till att några miljöklassade normer för luft överskrids.

Buller och vibrationer

Buller uppkommer i samband med i stort sett all verksamhet i tåkten.

Avståndet från den planerade tåkten till den närmaste bebyggelsen i Dockas är ca 6,7 km. På grund av det långa avståndet till bebyggelse bedömer bolaget att gällande riktvärden för buller och vibrationer inte kommer att överskridas under de tider som arbete pågår i tåkten.

Den planerade fortsatta tåktens läge, röd prick och, närmaste bebyggelse. Utbredningen av vindkraftparken är markerad med en blå polygon.

Landskapsbild

Det planerade täktområdet är omgivet av skog och är insynsskyddat från alla väderstreck. Det är bara i tåktens omedelbara närhet som påverkan på landskapsbilden kan upplevas.

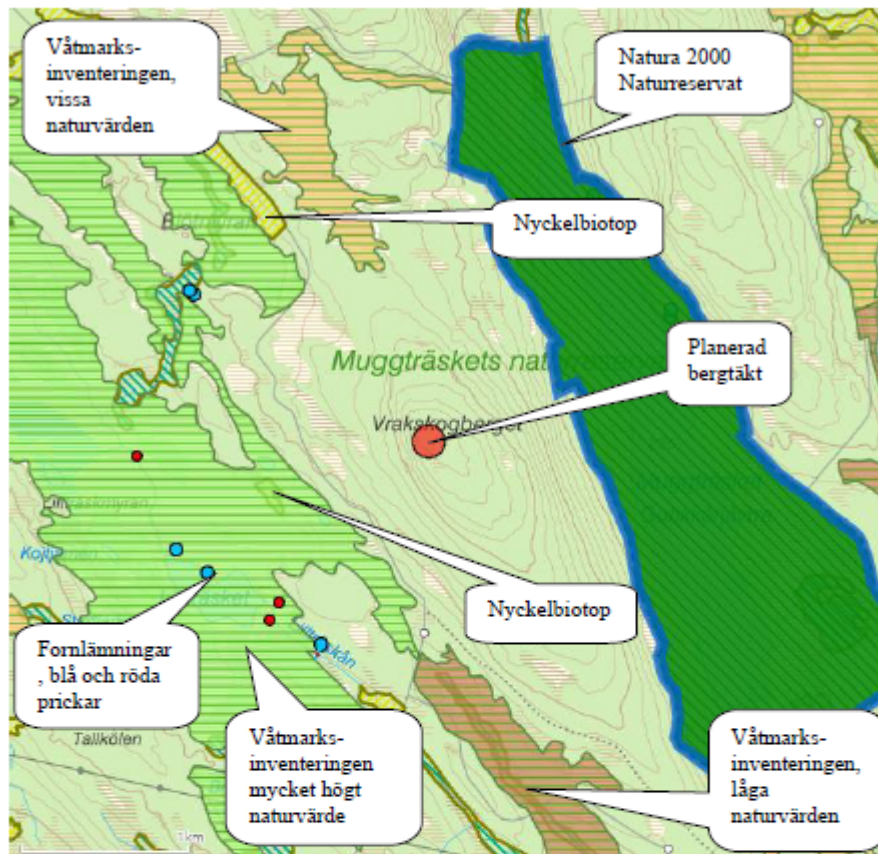
I det planerade verksamhetsområdet finns idag ett växande bestånd av contortatall. I den norra delen finns inslag av björk och lövsly. Det planerade täktområdet kommer att vara omgivet av skog i alla väderstreck, det är bara i tåktens omedelbara närhet som påverkan på landskapsbilden kan upplevas. En ny anslutningsväg kommer att byggas från den befintliga skogsbilvägen till den planerade tåkten.

Natur- och kulturvärden

I nedanstående karta redovisas skyddsvärda områden inom 2 km radie från den planerade verksamheten. Områden som redovisas, i den mån de finns i närheten, är områden som är skyddade enligt 7 kapitlet miljöbalken som nationalparker, Natura 2000-områden, naturreservat, naturvårdsområden, djur- och växtskyddsområden, skogliga nyckelbiotoper, områden med naturvärden, områden som omfattas av naturvårdsavtal och områden som omfattas av internationella konventioner.

I samband med tillståndsprövningen för vindkraftparken har området inventerats avseende naturvärden. Inga naturvärden finns inom verksamhetsområdet för tåkten.

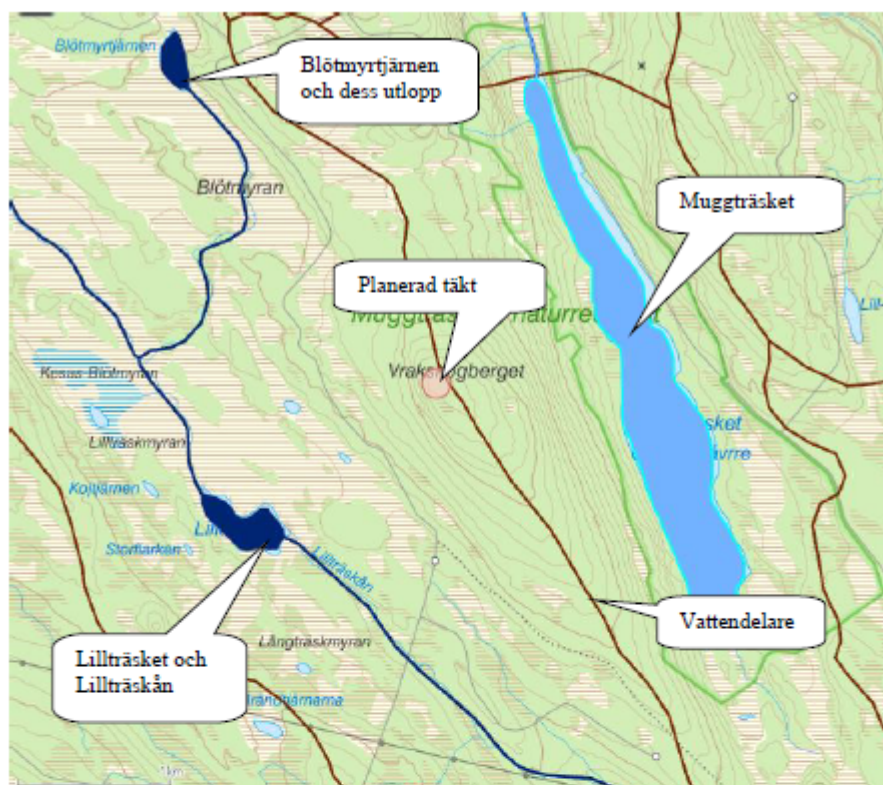
Inga kända fornlämningar finns inom eller i närheten av den planerade verksamheten.

Kartan visar den planerade täktens läge i förhållande till natur- och kulturvärden. Kartunderlag Länsstyrelsens WebbGIS.

Vatten

Området för den planerade täkten ligger inte inom någon känd grundvattenförekomst och den planerade verksamheten bedöms i dagsläget inte påverka vattenförsörjningen i området. Närmaste vattendrag och sjö, Lillträskån och Lillträsket, ligger ca 1, 2 km från den planerade täkten.

Kartan visar var närmaste vattenförekomst ligger i förhållande till planerad verksamhet. Det finns inga vattenskyddsområden samt skyddade vattendrag i närheten av den planerade täkten. Kartunderlag från Vattenmyndigheten.

Tillgänglighet för friluftsliv/rekreation

Täkten och verksamhetsområdet kommer att vara tydligt utmärkt. Vistelse i området runt täkten kan under sprängning innebära fara då risk för stenkast förekommer. Övrig verksamhet som borming, krossning mm medför ingen fara men buller från verksamheten kan ändå medföra att viss störning kommer att upplevas vid vistelse i täktens närområde i samband med produktion.

Påverkan på omgivningen avtar snabbt från täktområdet och de omkringliggande orörda naturområdena är så pass stora att det ändå finns goda förutsättningar för att bär- och svampplockning, jakt mm kan ske utan störningar.

I samband med efterbehandling av verksamhetsområdet kan alternativa återställningsåtgärder diskuteras med tillsynsmyndigheten. Det kan till exempel gälla möjligheten att skapa biologiskt eller geologiskt intressanta miljöer.

Rennäring

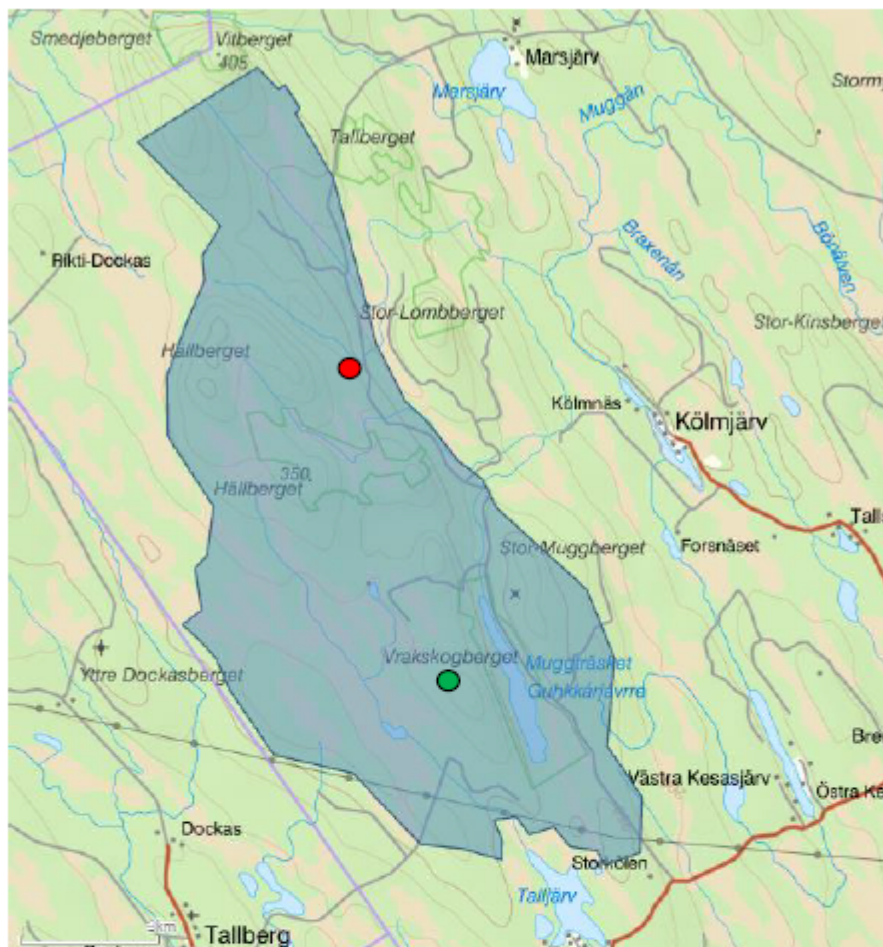
Området för täkten ligger inte i närheten av riksintressen för rennärigen. Täktområdet ligger inom områden som nyttjas av Ängeså koncessionssameby främst under våren och sommaren samt för Gällivare skogssameby främst under vintern och våren.

I framtagande av ansökan för vindkraftsparken har rennäringsanalyser tagits fram om områdets nyttjande och betydelse för rennäringen. Betestillgången för såväl marklav som hänglav vid täktområdet bedöms som mycket begränsade.

Alternativa lokaliseringar

Bolaget har utrett två möjliga lokaliseringar för en täkt för att försörja den planerade vindkraftsparken med ballast, Vrakskogsberget och Slättberget, se nedanstående karta. Det huvudsakliga syftet i sökandet av bra berg är att det ska uppfylla de krav som ställs för byggande av vägar och uppställningsplaner inom vindkraftsparken och det ska vara en lokalisering som ligger inom eller i närheten av vindkraftsparken. Detta för att hålla transportavstånden så korta som möjligt.

Vid en sammanvägd bedömning har bolaget funnit att förutsättningarna vid Vrakskogsberget är bättre då täkten är mera centralt belägen i förhållande till de planerade vindkraftverken vilket ger kortare transporter. Vidare är jordtäcket på Vrakskogsberget tunnare än på Slättberget vilket innebär att mindre mängder morän behöver avrymmas före brytning.

Bolaget har undersökt två tänkbara lokaliseringar för en ny tåkt inom den planerade vindkraftsparken. Den föreslagna lokaliseringen på Vrakskogsberget är markerad med grön cirkel polygon. Den andra lokaliseringen Slättberget är markerat med en röd cirkel. Kartunderlag från Länsstyrelsernas webbGIS:

Planerade skyddsåtgärder

Skyddsvallar av avbäningsmassor och upplag av färdig ballast kan komma att läggas upp för att minska buller från verksamheten om behov uppstår.

Vattenbegjutning sker vid t ex krossning för att minska risken för dammspridning.

Inför sprängning kontrolleras området för att säkerställa att ingen uppehåller sig inom riskzonen. Ljudsignal varnar i samband med sprängningstillfälle och personal stoppar eventuell trafik vid vägar in till området. Information om sprängning ges till närboende, skriftligt, muntligt eller via SMS.

Dagvattnet från tåkten avleds via avskärande diken och vid behov pumpning till ett dammsystem med avskiljning av oljespill, fasta partiklar och närsalter innan översilning sker för vidare avledning till skogsmark vid tåkten.

Drivmedel och andra kemikalier förvaras och hanteras på ett miljösäkert sätt och eventuellt spill eller läckage samlas upp och omhändertas. Arbetsmaskiner placeras, då de inte är i drift, på ett sådant sätt att eventuellt läckage förhindras nå mark eller vatten.

Gällande normer för buller, vibrationer och luftstötter ska uppfyllas vid närmaste bostäder.

Exempel på områden för utredning i kommande miljökonsekvensbeskrivning.

- Tåktens läge i förhållande till avsättning, bebyggelse, planintressen och riksintressen.
- En beskrivning av natur- och kulturvärden samt rennäring kommer att utföras. Beskrivning av områdets geologi, hydrologi samt grundvatten.
- Beskrivning av verksamheten samt en beskrivning av hur åtgärder kan minska verksamhetens skadeverkningar. Tidsplaner, arbetstider, efterbehandling samt verksamhetens konsekvenser kommer att beskrivas.
- Verksamhetens olika arbetsmoment och konsekvenser, buller, damm, avfall och transporter.
- Påverkan på nuvarande markanvändning samt alternativa placeringar och sammanfattning.
- Påverkan på grund- och ytvatten.

I det fall det finns frågor som Ni vill ha speciellt belysta, är det viktigt att dessa kommer fram i tidigt skede för utredning i kommande miljökonsekvensbeskrivning. Synpunkter och kommentarer mottas skriftligen till nedanstående adress, eller på telefon till Arne Ericsson, tel. 070-323 47 39.

Vi inbjuder till synpunkter på ovanstående som bör vara oss tillhanda senast 2024-01-15.

Enligt uppdrag från Vasa Vind AB, kontaktperson Ingemar Stenbeck
tel. 076-6290355, ingemar.stenbeck@vasavind.se

Arne Eriksson
Mätteknik AB
Knyttå 220
832 93 Frösön
e-post: arne@matteknik.se

Kartor
Översiktskarta

Sändlista samråd Törefors 3:3

Länsstyrelsen i Norrbottens län

Överkalix kommun

Skogsstyrelsen

Naturvårdsverket

SGU

Trafikverket

Försvarmakten

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Sametinget

Räddningstjänsten i Överkalix kommun

Gällivare sameby

Ängeså sameby

LOMBERGETS JL

LANGTRÄSKMYRANS JL

GAMMELSTADS JVKL

STORHEDENS JL

BJÖRKMYRANS JL

TÖREFORS JL

LULEÅ JVK

MUGGBERGETS JL

Naturskyddsföreningen i Norrbottens län

Norrbottens läns Ornitologiska förening

Föreningen Norrbottens flora

Fastigheterna

Talljärv 1:3

Talljärv 2:4

Talljärv 2:3

Annon i Norrbottens-Kuriren samt NSD
(Norrländska Socialdemokraten)

Skickat 2023-12-11

7. Bilaga Samrådssvar

Från: <naturvardsverket@naturvardsverket.se>

Date: tors 21 dec. 2023 kl 11:18

Subject: NV-08738-23: Vasa Vind AB - Samråd inför ansökan om
tillstånd till ny bergtäkt inom fastigheten Törefors 3:3, Överkalix kommun,
Norrbottens län

To: <arne@matteknik.se>

Naturvårdsverket avstår från att lämna synpunkter i ärendet.

Detta e-postmeddelande är skickat via Naturvårdsverkets dokument- och
ärendehanteringssystem.

Om du svarar på meddelandet bör du inte ändra avsändaradress eller
ämne.

Hälsningar Johanna

JOHANNA TORGILSMAN

NATURVÅRDSVERKET

BESÖK: Virkesvägen 2, Stockholm

POST: 106 48 Stockholm

TELEFON: 010-698 10 00

INTERNET: www.naturvardsverket.se

Tänk på miljön innan du skriver ut det här mejlet

Från: **Mugdim Islamovic** <Mugdim.Islamovic@sgu.se>
Date: tis 16 jan. 2024 kl 09:15
Subject: Samråd Töreförs 3:3; SGUs dnr:33-2835/2023
To: arne@matteknik.se <arne@matteknik.se>
Cc: SGU Diariet <diariet@sgu.se>

Hej,
SGU avstår från att yttra sig i rubricerat ärende.
Hälsningar

Mugdim Islamovic

Enhetschef, Samhällsplanering berg / Head of Unit of Bedrock Geology
for Physical Planning
Sveriges geologiska undersökning / Geological Survey of Sweden

Box 670, 751 28 Uppsala
Besök: Villavägen 18 Tel: 018 – 17 92 93
Mobil: +46 70 346 10 88
E-post: mugdim.islamovic@sgu.se

Från: alice.frisk@trafikverket.se <alice.frisk@trafikverket.se>
Date: ons 20 dec. 2023 kl 16:33
Subject: Yttrande
To: <arne@matteknik.se>

Hej

Svar på begäran om yttrande gällande samråd enligt Miljöbalken
gällande ny bergtäkt på Törefors 3:3, Överkalix kommun.

Trafikverkets diarienummer: TRV 2023/129933

Trafikverket har inget att erinra mot planerad täktverksamhet men vill
informera om följande.

Transporterna är enligt handlingarna tänkta att ske inom vindkraftsparken
vilket inte påverkar det statliga vägnätet men för kännedom har
bärigheten på omkringliggande statligt vägnät satts ner de senaste åren
under tjällossningen vilket innebär tillfälliga begränsningar för tunga
fordon.

Vänliga hälsningar

Trafikverket

Handläggare:

Alice Frisk
alice.frisk@trafikverket.se

Skogsstyrelsen
Emma Tillberg
Box 3, 984 21 Pajala
emma.tillberg@skogsstyrelsen.se
Tfn 0978-746 85

YTTRANDE

Datum
2024-01-15

Diarienumr
2023/4068
Ert diarienumr

1(1)

Mätteknik AB
Arne Eriksson
arne@matteknik.se

Yttrande avseende planerad bergtäkt, Överkalix kommun

Skogsstyrelsen tar inte ställning till huruvida täkten bör tillåtas eller inte.

De natur- och kulturvärden Skogsstyrelsen har kännedom om finns här [Skogens pärlor - Skogsstyrelsen](#). Inga registrerade natur- eller kulturvärden berörs av den planerade täkten, men eftersom långt ifrån alla natur- och kulturvärden är registrerade behöver inventeringar/bedömningar i fält göras inför exploateringar.

Skogsstyrelsen ansvarar för frågor om skogsbruket och har till uppgift att verka för att landets skogar sköts på ett sådant sätt att de skogspolitiska målen nås. Vi är tillsynsmyndighet, enligt skogsvårdslagen och delar av miljöbalken gällande skogliga åtgärder på skogsmark (mark som lyder under SVL.). Vidare ingår bland våra uppgifter att medverka i frågor om samhällsplanering för en hållbar utveckling och hushållning med naturresurser.

I detta ärende har skogskonsulent Emma Tillberg beslutat.

Emma Tillberg

Från: Engvall Cecilia <Cecilia.Engvall@msb.se>

Date: ons 3 jan. 2024 11:44

Subject: MSB, Samråd Vasa vind AB, Bergtäkt Törefors 3:3 i Överkalix kommun

To: arne@matteknik.se <arne@matteknik.se>

Till Mätteknik AB
Arne Eriksson

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har fått möjlighet att yttra sig i samråd gällande Vasa vind AB:s ansökan om miljötillstånd för planerad ny bergtäkt inom fastigheten Törefors 3:3 i Överkalix kommun.

MSB har följande, i huvudsak generella, synpunkter utifrån uppgiften att sökt verksamhet kommer att beröras av lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvariga kemikalieolyckor (Sevesolagen) på dess lägre kravnivå:

En anmälan till länsstyrelsen ska göras. Innehållet i denna ska följa 4 § i Förordningen (2015:236) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvariga kemikalieolyckor (Sevesoförordningen).

Ett handlingsprogram (7 § Sevesoförordningen, 2 § MSBFS 2015:8) ska tas fram och skickas till länsstyrelsen. Handlingsprogrammet ska genomföras via ett säkerhetsledningssystem. Vid genomförande av säkerhetsledningssystemet ska Bilaga 2 till Sevesoförordningen beaktas. MSB vill påminna om den publikation om handlingsprogram som finns på myndighetens hemsida: <https://www.msb.se/sv/publikationer/handlingsprogram-och-sakerhetsledningssystem--ett-stod-vid-det-systematiska-arbetet-med-att-uppratta-fornya-och-granska-ett-handlingsprogram-och-ett-sakerhetsledningssystem/>

Den information om verksamheten som ska finnas tillgänglig för allmänheten ska kunna nås via kommunens hemsida (7 § MSBFS 2015:8). De upplysningar som ska lämnas till allmänheten för en verksamhet på den lägre kravnivån regleras i bilaga 4 del 1 till Sevesoförordningen. En vägledning om att informera allmänheten enligt Sevesolagen finns på myndighetens hemsida: <https://www.msb.se/sv/publikationer/att-informera-allmanheten-enligt-sevesolagen/>

MSB:s dnr 2023-16892

Med vänlig hälsning
Cecilia Engvall

Cecilia Engvall
Handläggare

Från: **Fysplan** <fysplan@mil.se>

Date: mån 18 dec. 2023 kl 16:01

Subject: SV: [ES] Samrådshandling för planerad ny bergtäkt på Törefors 3:3 i Överkalix kommun.

To: Arne Eriksson <arne@matteknik.se>

Hej,

Försvarsmakten avstår i detta fall från att yttra sig i ärendet.

Försvarsmakten önskar fortsatt alla täkter på remiss utifrån vad som framgår i de så kallade riksintressekatalogerna som finns på Försvarsmaktens hemsida: www.forsvarsmakten.se/riksintressen.

Med vänliga hälsningar,

FÖRSVARSMAKTEN

Försvarsstabens • Stödenheten • Infrastrukturavdelningen

107 85 STOCKHOLM

Besöksadress: Banérgatan 62

YTTRANDE

2023-12-21

dnr 5.2.2- 2023-2152

Mätteknik AB
Arne Eriksson

arne@matteknik.se

Samrådsyttrande om ny täktverksamhet inom fastigheten Törefors 3:3 i Överkalix kommun, Norrbottens län

Sametinget i Sverige är både en statlig myndighet och ett folkvalt samiskt parlament med syfte att förbättra och tillse att de svenska samernas möjligheter som ursprungsfolk att bevara och utveckla sin kultur främjas. Sametingets uppgift är att medverka i samhällsplaneringen och bevaka att samiska behov beaktas, däribland renskötselns intressen vid utnyttjandet av mark och vatten.

Området

Området för tåkten ligger ungefär 1,5 km från två områden av riksintresse för rennäringen - svåra passager. Täktområdet ligger inom områden som nyttjas av Ängeså koncessionssameby under vinter, vårvinter vår, samt för Gällivare skogssameby sommardag i huvudkalvningsland, höst, brunstland, vinter och vår. Området är trivsalland.

Trivsalland är områden dit söker sig renarna naturligt för bete och vila under en längre period. Dessa har betingelser i topografin och betet som gör att renarna trivs där. Kärnområden är områden som utgör kraftcentrum inom samebyn. Sådana bör skyddas då de har en total kvalitet som har avgörande betydelse för möjligheterna att bedriva renskötsel inom samebyn. De tillfredsställer renens behov av betesro och utrymme.

Inflytande och samråd

Hos samerna finns traditionell kunskap om renskötselutövandet, vidareförmedlat genom generationer och som fortfarande utövas. Samebyn har rätt till inflytande och ska ha möjlighet att påverka i frågor som berör dem och deras traditionella markanvändning. Verksamhetsutövaren ska ha dialog direkt med berörd sameby om planerade exploateringar. Detta innebär att:

- Samrådet sker i ett tidigt skede.
- Berörda samer ska få så mycket information om åtgärden att de kan fatta ett informerat beslut om projektet och om de så önskar lämna sitt "fritt och informerat samtycke".

Övrigt

Övrigt/adress
Box 90
961 22 GIRON/KIRUNA
Besöksadress: Adolf Hedinsvägen 58

Telefon

Telefon/telefon
0980 - 780 30 (vax)
Org.nr.: 202100-4573

E-post

E-post: karoli@sametinget.se
www.sametinget.se

- Berörda samer ska ges möjlighet till ett effektivt deltagande och ett faktiskt inflytande. För att nå ett effektivt deltagande avses; tidsaspekten, ekonomiska resurser och att inga andra faktorer redan låst förutsättningarna.

Enligt miljöbalken ska verksamhetsutövaren beskriva, identifiera och bedöma de miljöeffekter som verksamheten kan antas medföra. Det är viktigt att berörd sameby kommer in i ett tidigt skede i arbetet med att ta fram en MKB för att kunna förmedla sina kunskaper och syn på den planerade verksamheten. För att förstå markens betydelse för renskötseln i området krävs information och kunskaper om hur samebyarna bedrivit, bedriver och avser att bedriva sin renskötsel och hur områdets funktion, både på lång och kort sikt, inverkar på samebyns renskötsel som helhet¹. Markanvändningen har betydelse för det samiska folket att vidmakthålla sin kultur. Det är rensköterna som är sakkunniga och det är de som ska bedöma skadan samt om det finns skadeförebyggande åtgärder som kan avhjälpa skadan. Samebyns medverkan i detta arbete behöver säkerställas genom ekonomiskt, och annat stöd om det behövs. Det är bolaget som ska tillhandahålla samebyn de resurser som krävs för att delta i detta arbete.²

MKB

Vägledning för hur samisk markanvändning ska integreras i MKB-processen finns på Sametingets hemsida: <https://www.sametinget.se/26843>

I en MKB ska bland annat följande beskrivas:

- Hur, när och var renskötsel bedrivs i det aktuella området
- Vilken funktion området har för rennäringen
- Samlad bedömning av vilka konsekvenser som kan uppstå för renskötseln inom berörd sameby samt påverkan på samebyns funktionella samband
- Kumulativa, permanenta, tillfälliga, sociala och kulturella effekter
- Redogöra för berörda riksintressen
- Redovisa förebyggande och skadelindrande åtgärder som vidtas för att minimera störningar på rennäringen
- Redovisa aktuell samt förutsägbar intrångsbild för berörd sameby
- Eventuell påverkan på angränsande samebyar
- Redovisa vad som framkommit i samrådet med berörd sameby

Även samebyarnas renbruksplan och miljökvalitetsmål (*Storslagen fjällmiljö, Ett rikt växt-och djurliv, Myllrande våtmarker, Levande skogar samt Levande sjöar och vattendrag*) samt de globala hållbarhetsmålen i *Agenda 2030* ska beaktas.

Sametinget rekommenderar att Akwé: kon-riktlinjerna³ ska tillämpas för att förebygga och mildra negativ påverkan på den samiska kulturen samt för att bidra till att uppnå respekt för traditionell kunskap och sedvanebruk som är fastställda i artikel 8j och 10c i Konventionen

¹ MÖD, Dom meddelad 2020-11-12, Mål nr P 2707-19

² Vilket även är en av rekommendationerna i OECD:s senaste rapport "Mining Regions and Cities Case of Västerbotten and Norrbotten"

³ <https://www.slu.se/globalassets/ew/org/centrb/cbm/dokument/publikationer-cbm/cbm-skriftserie/skrift54.pdf>

Čujuhus/adress	Telefondna/telefon	E-boasta
Box 90	0980 - 780 30 (vax)	e-post: kansli@sametinget.se
981 22 GIRON/KIRUNA		
Besöksadress: Adolf Hedinsvägen 58	Org.nr.: 202100-4573	www.sametinget.se

om biologisk mångfald, CBD. Riktlinjer är avsedda att ge vägledning för parter och regeringar i införlivandet av kulturella, miljömässiga och sociala hänsynstagande av urfolk i nya och befintliga processer för konsekvensbeskrivningar.

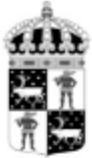
Synpunkter

En exploatering av marken innebär ofta att landskapet runt omkring påverkas med förändrad natur och förutsättningar. Detta ger konsekvenser för renskötseln och den samiska kulturen, då den samiska markanvändningen som regel försämras. Vinterbetesland betraktas som flaskhalsar för renskötseln och är därför särskilt viktiga. Det sker många och snabba förändringar inom samebyarna. Alla marker inom en sameby är viktiga och blir allt viktigare i takt med ökad exploatering och förändringar i klimatet. Sametinget anser att områden utanför riksintresset kan vara viktiga för riksintressets funktionalitet så även åtgärder som vidtas utanför ett riksintresseområde kan påverka på grund av de konsekvenser den bedöms ha för riksintresset.⁴ Förutom det direkta markanspråket som en täkt upptar påverkas betesmarker som ligger nära täkter av damm vilket kan göra betet obrukbart. Detta är en effekt som samebyar vittnat om och som är av sådan vikt att det behöver beskrivas i miljökonsekvensbeskrivningen. Även buller och ljudstörningar från kross- sprängnings- och bormningsverksamhet kan ha en negativ inverkan på renarnas beteende, liksom transporter till och från verksamhetsområdet. Forskning visar att renar undviker eller reagerar på infrastruktur och mänsklig aktivitet på upp till 12 km från störningen ifråga.⁵ Direkt och indirekt påverkan på riksintresset kan därför inte uteslutas.

I Sametingets yttrande har tf. avdelningschef Ingela Nilsson beslutat efter föredragning av samhällsplanerare Laila Öberg, avdelning Rennäring, Miljö och Samhälle.

⁴ MÖD, Dom meddelad 2020-11-12, Mål nr P 2707-19

⁵ SLU (2014) Renar och störningar – mänsklig aktivitet och infrastruktur

Länsstyrelsen
Norrbotten

Yttrande

1 (6)

Datum
2024-02-05

Diarienummer
16464-2023
Anläggningsnr
25130069

Vasa Vind AB

ingemar.stenbeck@vasavind.se

Avgränsningssamråd om planerad täktverksamhet med betydande miljöpåverkan

Beslut

Vasa Vind AB (bolaget) avser att söka tillstånd för täktverksamhet enligt 9 kap. miljöbalken (MB) inom fastigheterna Törefors 3:3 i Överkalix kommun. Ansökan avser uttag av 2 000 000 ton berg inom en period av 10 år.

Länsstyrelsen konstaterar att den planerad täktverksamheten ingår bland de verksamheter som alltid ska antas medföra en betydande miljöpåverkan. Den planerade verksamheten omfattas därmed av kraven på specifik miljöbedömning i 6 kap. 28 § miljöbalken.

Miljökonsekvensbeskrivning

Miljökonsekvensbeskrivningen ska innehålla de uppgifter samt ha den omfattning och detaljeringsgrad som framgår av 6 kap. 35-37 §§ miljöbalken vilka preciseras i 16-19 §§ miljöbedömningsförordningen (2017:966).

Miljöskydd

Länsstyrelsen vill uppmärksamma bolaget att enligt 22 kap 1 f § MB, ska en ansökan om tillstånd till en verksamhet som omfattas av krav på ekonomisk säkerhet enligt 9 kap. 6 § MB, innehålla en beräkning av vilket belopp säkerheten bör uppgå till och med ett underlag för denna beräkning.

För en verksamhet där utvinningsavfall kommer att hanteras behöver en avfallshanteringsplan tas fram och bifogas ansökan. Enligt 4 § Förordning (2013:319) om utvinningsavfall avses i denna förordning avfall som har uppkommit som en direkt följd av

prospektering, utvinning eller bearbetning eller som en direkt följd av lagring av utvunnet material innan bearbetning av materialet har avslutats. Planen ska beskriva hur man i en verksamhet vidtar avfallsförebyggande åtgärder, återvinner, bortskaffar eller på annat sätt fysiskt hanterar utvinningsavfall samt hanterar faror för och konsekvenser av olyckor så att en hållbar utveckling främjas.

Naturmiljö

Naturmiljön inom hela påverkansområdet behöver beskrivas. Det ska framgå vilka inventeringar (naturvärdesinventeringar samt riktade artinventeringar) som är genomförda i aktuellt område och vid vilka tidpunkter. Då det med stor sannolikhet finns fåglar i området ska kommande handlingar redogöra för förekomst av skyddade och/eller skyddsvärda arter och beskrivning av hur de och deras livsmiljöer kan komma att påverkas, direkt och indirekt på av verksamheten. Lämpliga skyddsåtgärder för att förhindra eller minska påverkan på naturmiljöer och arter ska också redovisas, exempelvis tidpunkt för avverkning mm.

Med påverkansområde avses själva verksamhetsområdet men även omgivande mark och vatten som påverkas indirekt. Då en väg planeras till tälten ska naturmiljön/arter som berörs av vägen beskrivas enligt ovan.

Den planerade tälten ligger i nära anslutning till naturreservatet och Natura 2000-området Muggträsk. Ansökan ska därför innehålla en särskild bedömning av påverkan på det skyddade området, utifrån Natura 2000-bestämmelserna och naturreservatets syfte. Om verksamheten riskerar att på ett betydande sätt påverka miljön i Natura 2000-området krävs tillstånd enligt 7 kap. 28 a§ miljöbalken, även om verksamheten sker utanför gränsen för området.

Om avskärande diken är en förutsättning för verksamheten behöver de ansöka om markavvattning.

Kulturmiljö

Täktområdet berör ett större markområde som har potential för okända fornlämningar. Samråd måste ske i god tid innan markarbeten ska påbörjas. Om Länsstyrelsen gör bedömningen att en arkeologisk utredning krävs är det bolaget som bär kostnaden för den, enligt 2 kap. 11 § kulturmiljölagen. Efter genomförd utredning kan Länsstyrelsen bedöma om fornlämningar berörs och därmed om det krävs tillstånd till ingrepp i fornlämning.

Med hänsyn till byggnadsminnet Rikti-Dockas och riksintresse samt miljö i Norrbottens kulturmiljöprogram så behöver dessa kulturmiljöaspekter undersökas och redovisas tydligt och mer detaljerat.

Karaktär och värden för riksintresset och för miljön som även ingår i Norrbottens kulturmiljöprogram, bygger på gården Rikti-Dockas ensliga läge utan inbrytningar från det moderna samhällets infrastruktur. Den kulturhistoriska karaktären består även av att de marker som omger nybygget, byggnadsminnet Rikti-Dockas, är vidsträckta. De ska fortsatt kunna illustrera historien om den traditionella försörjningen, självhushållet, med hjälp av bärplock, jakt och fiske samt vedfång. Detta var komplement till den odling som kom med nybygget. Siktlinjer över utmarkerna från byggnadsminnet Rikti-Dockas är viktiga för att förstå de funktionella sambanden mellan olika nischer i nybyggarnas försörjning.

Redovisningen ska ta upp konkret påverkan som består av de åtgärder som planeras och bolaget ska även redovisa de konsekvenser för kulturmiljövärden och kulturhistorisk karaktär som åtgärderna kan innebära.

Karta över täktområdet och bilvägar för transporter ska redovisas i förhållande till riksintresset för kulturmiljö Rikti-Dockas. Höjder och ev siktlinjer mot riksintresset ska redovisas. Påverkan ska kunna förstås med hjälp av underlaget. Om bolaget drar slutsatsen att ingen påverkan är aktuell ska bolaget visa hur man har kommit fram till det. Tex genom en siktanalys, höjdanalys eller visa hur man exempelvis anser att skogsmarken kan vara ett tillräckligt stort buffertområde, om det förblir opåverkat. Området är sedan tidigare aktuellt för vindkraftsutbyggnad och påverkan på riksintresse kulturmiljö kan bli kumulativ, vilket också ska tas med i redovisningen av konsekvenser.

Rennäring

Allmänt

Ängeså koncessionssameby

Täkten planeras enligt Sametingets kartunderlag till Ängeså koncessionssamebys gränsbestämda område för sommar, förhöst, vinter, vårvinter och vårland.

Gällivare skogssameby

Täkten planeras enligt Sametingets kartor till Gällivare skogsamebys sommar, höst, vinter och vårländ. Vidare berörs utpekade kalvningsland.

Ca 600-700 m söder om täkten finns två områden utpekade som svåra passager. Ca 800 m söder om täkten finns en utpekad arbetshage samt en kåta. Ca 400 m söder om täkten finns utpekade rastbetes och trivsalland.

Synpunkter

Området för täkten består av ett i huvudsak orört skogs- och myrlandskap. Bergets ostörda natur kan förklara dess lämplighet som kalvningsland. Vajor och kalvar behöver ostörda markområden, inte minst för att kalven ska ha möjlighet att anknyta till vajan. Omvänt kan störningar leda till att vaja och kalv separeras, eller i värsta fall att vajan kastar fostret.

Rennäringsanalyser bör tas fram för berörda samebyar, helst i samarbete med dessa. Bolaget ska i dessa redogöra för hur renskötsel bedrivs i området i dag, och hur den kan påverkas av täktverksamheten;

På vilket sätt (när, var och hur) renskötsel bedrivs i och omkring det aktuella området, vilken funktion området/områdena har för rennäringen (berörda samebyar), direkta och indirekta, positiva och negativa konsekvenser för rennäringen som kan uppstå på grund av planerad verksamhet samt därtill kumulativa, permanenta, tillfälliga, sociala och kulturella effekter. Även effekter på rennäringen, som allmänt intresse och som riksintresse, på kort, medellång och lång sikt ska redovisas.

Vidare ska bolaget redogöra för hur verksamheten (inklusive transporter/fordonsrörelser) förhåller sig de utpekade riksintressena för rennäringen i området inklusive de funktionella samband som finns på landskapsnivå, vilka förebyggande och skadelindrande åtgärder som planeras vidtas för att minimera negativ påverkan samt eventuella uppföljningsprogram. För att kunna bedöma huruvida rennäringens intressen (allmänt intresse och riksintresse) tillgodoses bör en helhetslösning presenteras. Vad gäller eventuella åtgärdsförslag i form av stängsel och andra anläggningar bör placering framgå av kartmaterial samt beskrivas hur de ska underhållas på sikt, omprövas, flyttas osv.

Det finns utpekade två svåra passager i närområdet, bolaget bör beskriva vad anledningen är till att det är svåra passager och om täktverksamheten påverka passagerna ytterligare. Bolaget bör även beskriva om arbetshagen och kåtan fortsatt kommer att gå att nyttja samt hur rastbetesområdet påverkas av aktuell verksamhet.

Utdrag från p 131 i den s.k. Girjasdomen gällande 27 artikeln ICCPR som Sverige är bundna till:

Av artikel 27 följer att medlemmar av minoritetsgrupper har rätt att utöva sin kultur. Om det utgör en förutsättning för vidmakthållandet av kulturen, kan det därför vara nödvändigt att tillförsäkra dem fortsatt tillgång till mark som de traditionellt har brukat.

Bolaget bör därmed även beskriva hur samernas kultur kan påverkas av tåkten samt kumulativt med alla samverkande störningar i området sammantaget.

Övrigt

Detaljeringsgraden bör vara sådan att uppgifter i miljökonsekvensbeskrivningen baseras på egna utförda undersökningar.

Det ska framgå hur synpunkter som har lämnats i samrådet har beaktats i arbetet med miljökonsekvensbeskrivningen.

Miljökonsekvensbeskrivningen bör i förekommande fall belysa möjligheterna till ekologisk kompensation när det finns behov av det.

Miljökonsekvensbeskrivningen bör slutligen innehålla redogörelse för planerade åtgärder vid avslutande av verksamheten.

Sevesoverksamhet

Tillståndsansökan ska enligt lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor innehålla ett handlingsprogram (lägre kravnivå).

Information

Enligt 15 § miljöbedömningsförordningen ska miljökonsekvensbeskrivningen tas fram med den sakkunskap som krävs i fråga om verksamhetens eller åtgärdens särskilda förutsättningar och förväntade miljöeffekter.

Om den planerade verksamheten eller åtgärden förändras i större omfattning under samrådsprocessen eller om det dröjer lång tid innan ansökningshandlingar inkommer kan det krävas ett nytt samråd.

Oberoende av att samråd har ägt rum mellan bolaget och Länsstyrelsen om ansökan och miljökonsekvensbeskrivningens innehåll, kan prövningsmyndigheten som beslutar i ärendet, begära kompletteringar om den anser att ansökningshandlingarna inte uppfyller kraven i 6 kap. miljöbalken.

Tillståndsansökan lämnas in digitalt till
norrbotten@lansstyrelsen.se.

Handläggare

Denna information har sammanställts av Malin Gren.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på
www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Från: **Cajsa Norman** <cajsa.norman@overkalix.se>
Date: fre 2 feb. 2024 14:56
Subject: Planerad bergtäkt, Törefors 3:3
To: arne@matteknik.se <arne@matteknik.se>

Bygg- och miljönämnden har i dagsläget inga synpunkter på den planerade verksamheten.

Med vänlig hälsning
Cajsa Norman

Bygg- och miljöchef
Bygg- och miljökontoret
Överkalix kommun
Vxl: 0926-740 00
Tel: 0926-740 35

YTTRANDE

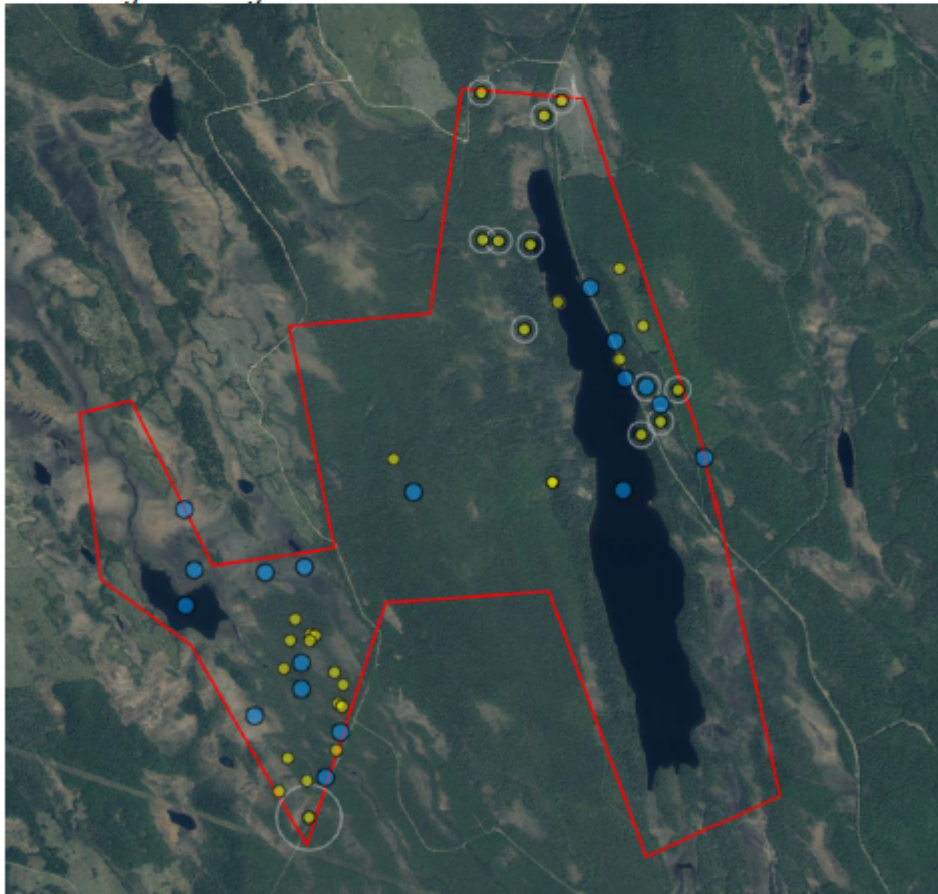
Ett fullödigt underlag gällande naturvårdsvärdena i det berörda området måste tas fram också för att avgöra lokalisering av väg till den planerade bergtåkten samt påverkan på höga naturvärden i omgivningen där transporterna kommer att ske exempelvis arter som lunglav som torde påverkas negativt av damning vid transporter.

Påverkan på det närliggande Naturreservatet Muggträsket genom så väl störningar i form av trafik, buller, damm samt avrinning till sjön där häckning av storlom (4§ artskyddsförordningen) har konstaterats bör undersökas grundligt så väl som påverkan på Lillträsket och Lillträskån och de omgivande skogarnas naturvärden. Vid Muggträsket lever även andra rödlistade fågelarter som kan påverkas negativt av störningar i närområdet, se artlista nedan.

Påverkan på rennäringen i och med användning av befintliga och nya transportvägar för transport att brutet material inom området bör undersökas grundligt samt samråd bör ske med Gällivare skogssameby enligt den folkrättsliga principen om fritt på förhand givet samtycke, FPIC.

Samma gäller angående kulturmiljövärden då området utgör hävdvunna samiska marker som sedan lång tid brukats för skogssamisk renskötsel.

I miljöbalkens portalparagraf 1 kap. 1 § anges att "*Miljöbalken ska tillämpas så att den biologiska mångfalden bevaras*".

Källa: Artportalen, fynden redovisas vidare i bilaga 1

Behov av ytterligare inventeringar

SNF begär således att ytterligare inventeringar ska utföras då SNF tidigare har funnit att de inventeringar som utförts i samband med den planerade vindkraftsparken varit bristfälliga då man helt missat att området där elanslutningen planeras ske är en nyckelbiotop. Inventering av området för den planerade bergtåkten **samt** möjliga vägsträckningar bör ske med början under våren för att närmare klarlägga förekomsten av häckande och flyttande fåglar, kärlväxter, mossor, insekter m m. Inventeringarna behöver även genomföras under hösten erfordras för att kunna bedöma förekomsten av marksvampar på ett korrekt sätt.

De fridlysta fågelarterna grönfink (EN), lappsparv (VU), tallbit (VU), spillkråka (NT), drillsnäppa (NT), talltita (NT), kråka (NT), rödvingetrast (NT), björktrast (NT), svartvit flugsnappare (NT), sävsparv (NT), videsparv (NT), sångsvan, knipa, salskrake, storskrake, dalripa, orre, tjäder, ringduva, jungpipare, småspov, grönbena, bivråk, hökuggla, större hackspett, gråspett, varfågel, lavskrika, nötskrika, korp, talgoxe, lövsångare, gransångare, kungsfågel, trädkrypare, taltrast, dubbeltrast, grå flugsnappare, rödstjärt, järnsparv, gulärta, sädesärta, trädpiplärka, ängspiplärka, bofink, bergfink, domherre, gråsiska, mindre korsnäbb, bändelkorsnäbb (fridlysta enligt 4 § artskyddsförordningen) förekommer i områdena nära Vrakskogsberget. Där de skogslevande arterna knappast kan anses helt stationära utan med största sannolikhet rör sig i närområdet och då även vid Vrakskogsberget i sig. Se vidare i Bilaga Artlista.

Störningar

Vi vill även påminna om att enligt 4 § artskyddsförordningen (2007:845) är det för både fåglar och andra djur förbjudet att (punkt 2): avsiktligt störa djur, särskilt under djurens parrings uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder, (punkt 4) skada eller förstöra djurens fortplantningsområden eller viloplatser.

Vi hänvisar vidare till vad som anges i miljöbalken om bevisbörda (2 kap. 1 §), kunskapskravet (2 kap. 2 §) samt till 1 kap. 1 § om bevarandet av biologisk mångfald.

Vad gäller "avsiktligt" framgår det av EU-domstolen (4 mars 2021) i punkt 53 (sid 11/15) om artikel 12 i livsmiljödirektivet att förbuden gäller även om inte syftet är att störa eller som domstolen uttrycker det; "De förbud som anges i artikel 12.1 a-c i livsmiljödirektivet är således tillämpliga på åtgärder såsom skogsbruksåtgärder eller markexploatering, vilkas syfte uppenbart är ett annat än avsiktlig fångst, dödande eller störning av djurarter eller avsiktlig förstörelse och insamling av ägg." Förbuden gäller alltså även om inte syftet är att direkt döda eller skada, exempelvis fåglar, men att aktiviteten får eller kan få den konsekvensen (*dolus eventualis*). Det kan behövas tilläggas att Artskyddsförordningens §4 punkt 2 motsvarar livsmiljödirektivets 12.1.b

Miljömål

De svenska miljömålen fastställdes av riksdagen 1999. Vad gäller området vid Vrakskogsberget berörs flera miljömål (se nedan), i första hand målet *Levande skogar*: "Skogens och skogsmarkens värde för biologisk produktion ska skyddas **samtidigt** som den biologiska mångfalden bevaras samt kulturmiljövärden och sociala värden värnas".

För det svenska miljömålet *Levande skogar* har regeringen fastställt nio preciseringsåtgärder som framgår av nedanstående.

Skogsmarkens egenskaper och processer

Skogsmarkens fysikaliska, kemiska, hydrologiska och biologiska egenskaper och processer är bibehållna.

Ekosystemtjänster

Skogens ekosystemtjänster är vidmakthållna.

Grön infrastruktur

Skogens biologiska mångfald är bevarad i samtliga naturgeografiska regioner och arter har möjlighet att sprida sig inom sina naturliga utbredningsområden som en del i en grön infrastruktur.

Gynnsam bevarandestatus och genetisk variation

Naturtyper och naturligt förekommande arter knutna till skogslandskapet har gynnsam bevarandestatus och tillräcklig genetisk variation inom och mellan populationer.

Hotade arter och återställda livsmiljöer

Hotade arter har återhämtat sig och livsmiljöer har återställts i värdefulla skogar.

Främmande arter och genotyper

Främmande arter och genotyper hotar inte skogens biologiska mångfald.

Genetiskt modifierade organismer

Genetiskt modifierade organismer som kan hota den biologiska mångfalden är inte introducerade.

Bevarade natur- och kulturmiljövärden

Natur- och kulturmiljövärden i skogen är bevarade och förutsättningarna för fortsatt bevarande och utveckling av värdena finns.

Friluftsliv

Skogens värden för friluftslivet är värnade och bibehållna.

Fem av de nio preciseringarna ovan träffar direkt frågor om biologisk mångfald vad gäller aspekterna bevarade ekosystemtjänster, bevarandet av den biologiska mångfalden i samtliga biogeografiska regioner och att arterna har möjligheter att sprida sig (grön infrastruktur), gynnsam bevarandestatus och tillräcklig genetisk variation för alla naturtyper och naturligt förekommande arter samt till sist natur- och kulturmiljövärden är bevarade med förutsättningar för fortsatt bevarande och utveckling.

Utöver detta preciseras att skogens värden för friluftslivet är värnade och bibehållna.

Miljömålet *Ett rikt växt- och djurliv* förtydligar ännu mer vikten av att frågor om biologisk mångfald hanteras med omsorg i frågor om skogsavverkningar i naturskogar. Det är på sin plats att påminna om vad som mer sägs i miljömålet, nämligen att *Många arter och naturtyper utvecklas negativt och riskerar att försvinna på sikt.... Att lyckas behålla biologisk mångfald är avgörande för att ekosystemen ska fungera.*

Inte bara artskyddsförordningens 4 § utan även 6, 7, 8, 9 §§

4 § gäller skydd av fåglar och djur. 6 § gäller bland annat kräldjur och groddjur 6
7 § gäller vissa växter samt 8-9 §§ gäller kärlväxter, mossor, lavar,
svampar och alger.

EU-domstolens avgörande – Svensk praxis underkänd

Vi vill påminna om EU-domstolens dom av 4 mars 2021 (C 473-19 och
474-19) där följande beslut fattats (totalt 88 punkter).

1) Artikel 5 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG av den 30. november 2009 om bevarande av vilda fåglar ska tolkas så, att den utgör hinder för en nationell praxis enligt vilken förbudet i denna bestämmelse endast omfattar sådana arter som är förtecknade i bilaga I till detta direktiv eller som är hotade på någon nivå eller som har en långsiktigt vikande populationstrend.

2) Artikel 12.1 a–c i rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter ska tolkas så, att den utgör hinder för en nationell praxis enligt vilken förbudet i denna bestämmelse, för det fall mänsklig verksamhet såsom skogsbruksåtgärder eller markexploatering uppenbart har ett annat syfte än att döda eller störa djurarter, endast är tillämpliga om det finns en risk för att berörda arters bevarandestatus påverkas negativt. Artikel 12.1 a–c i direktiv ska vidare tolkas så, att skyddet enligt denna bestämmelse inte upphör att gälla för arter som har uppnått gynnsam bevarandestatus.

3) Artikel 12.1 d i direktiv 92/43 ska tolkas så, att den utgör hinder för en nationell praxis som innebär att om kontinuerlig ekologisk funktionalitet i den berörda artens livsmiljö i ett enskilt område – trots försiktighetsåtgärder – direkt eller indirekt går förlorad genom skada, förstörelse eller försämring, orsakad av den aktuella åtgärden separat eller i kombination med andra åtgärder, så aktualiseras förbudet i den bestämmelsen först om den berörda artens bevarandestatus riskerar att försämrars.

Bilaga 1 Artlista

. /1

För Naturskyddsföreningen i Norrbotten – Skogsnätverket

Maj Aspebo

skogsnatverk.norbotten@naturskyddsforeningen.se

YTTRANDE
2024-01-15

Bilaga 1 ARTLISTA

Artnamn	Vetenskapligt namn	Naturvårdskategori	Rödlistekategori	Antal
Sångsvan	<i>Cygnus cygnus</i>	Fågeldirektivet bilaga 1, Prioriterad art Skogsvårdslagen Bernkonventionen II Bonnkonventionen II Typisk art myrsjöar 4§ Artskyddsförordningen		4
Knipa	<i>Bucephala clangula</i>	Fågeldirektivet bilaga 2 Bernkonventionen III Bonnkonventionen II Typisk art myrsjöar		1
Salskrake	<i>Mergellus albellus</i>	Fågeldirektivet bilaga 1, Prioriterad art Skogsvårdslagen Bernkonventionen II Bonnkonventionen II Artskyddsförordningen		1
Storskrake	<i>Mergus merganser</i>	Fågeldirektivet bilaga 1, Bernkonventionen III Bonnkonventionen II 4§ Artskyddsförordningen		1

YTTRANDE
2024-01-15

Bilaga 1 ARTLISTA

Dalrip	<i>Lagopus lagopus</i>	Fågeldirektivet bilaga 1, Bernkonventionen III		1
Tjäder	<i>Tetrao urogallus</i>	Fågeldirektivet bilaga 1,2, Prioriterad art Skogsvårdslagen, Bernkonventionen III, Typisk art taiga, 4§ Artskyddsföreordningen		4
Orre	<i>Lyrurus tetrix</i>	Fågeldirektivet bilaga 1,2, Prioriterad art Skogsvårdslagen, Bernkonventionen III, 4 § Artskyddsförordningen		3
Ringduva	<i>Columba palumbus</i>	Fågeldirektivet bilaga 2, 4§ Artskyddsförordningen		2
Ljungpipare	<i>Pluvialis apricaria</i>	Fågeldirektivet bilaga 1, 2, Bernkonventionen III, Bonnkonventionen II, 4§ Artskyddsförordningen		1
Småspov	<i>Numenius phaeopus</i>	Fågeldirektivet bilaga 1, 2, Bernkonventionen III, Bonnkonventionen II, 4§ Artskyddsförordninge		1

YTTRANDE
2024-01-15

Bilaga 1 ARTLISTA

Drillsnäppa	<i>Actitis hypoleucos</i>	Prioriterad art i skogsvårdslagen Bernkonventionen II, Bonnkonventionen II, 4§ Artskyddsförordningen	NT	6
Grönben	<i>Tringa glareola</i>	Fågeldirektivet bilaga 1, Bernkonventionen II, Bonnkonventionen II, 4§ Artskyddsförordningen		2
Storlom	<i>Gavia arctica</i>	Fågeldirektivet bilaga 1, Bernkonventionen II, Bonnkonventionen II, 4§ Artskyddsförordningen		7
Bivråk	<i>Pernis apivorus</i>	Fågeldirektivet bilaga 1, Bernkonventionen II, Bonnkonventionen II, CITES A 4§ Artskyddsförordningen		1
Hökuggla	<i>Surnia ulula</i>	Fågeldirektivet bilaga 1, Prioriterad art i skogsvårdslagen, CITES A, Bernkonventionen II, 4§ Artskyddsförordningen		1
Större hackspett	<i>Dendrocopos major</i>	Bernkonventionen II,		1

YTTRANDE
2024-01-15
Bilaga 1 ARTLISTA

		4§ Artskyddsförordningen		
Spillkråka	<i>Dryocopus martius</i>	Fågeldirektivet bilaga 1, Prioriterad art i skogsvårdslagen, Bernkonventionen II, Typisk art taiga, 4§ Artskyddsförordningen	NT	1
Gråspett	<i>Picus canus</i>	Fågeldirektivet bilaga 1, Prioriterad art i skogsvårdslagen Bernkonventionen II, Typisk art taiga 4§ Artskyddsförordningen		1
Varfågel	<i>Lanius excubitor</i>	Bernkonventionen II 4§ Artskyddsförordningen		1
Lavskrika	<i>Perisoreus infaustus</i>	Prioriterad art i skogsvårdslagen, Bernkonventionen II Typisk art taiga 4§ Artskyddsförordningen		1
Nötskrika	<i>Garrulus glandarius</i>	Fågeldirektivet bilaga 2, 4§ Artskyddsförordningen		2
Kråka	<i>Corvus corone</i>	Fågeldirektivet bilaga 2, 4§ Artskyddsförordningen	NT	1

YTTRANDE
 2024-01-15

Bilaga 1 ARTLISTA

Korp	<i>Corvus corax</i>	Bernkonventionen III, 4§ Artskyddsförordningen		3
Talltita	<i>Poecile montanus</i>	Prioriterad art i skogsvårdslagen, Bernkonventionen II 4§ Artskyddsförordningen	NT	1
Talgoxe	<i>Parus major</i>	Bernkonventionen II, 4§ Artskyddsförordningen		4
Lövsångare	<i>Phylloscopus trochilus</i>	Bernkonventionen II, Bonnkonventionen II, 4§ Artskyddsförordningen		5
Gransångare	<i>Phylloscopus collybita</i>	Bernkonventionen II, Bonnkonventionen II, 4§ Artskyddsförordningen		1
Kungsfågel	<i>Regulus regulus</i>	Bernkonventionen II, Bonnkonventionen II, 4§ Artskyddsförordningen		2
Trädkrypare	<i>Certhia familiaris</i>	Bernkonventionen II, 4§ Artskyddsförordningen		1
Taltrast	<i>Turdus philomelos</i>	Fågeldirektivet bilaga 2, Bernkonventionen III, Bonnkonventionen II, 4§ Artskyddsförordningen		5

YTTRANDE
2024-01-15

Bilaga 1 ARTLISTA

Dubbeltrast	<i>Turdus viscivorus</i>	Fågeldirektivet bilaga 2, Bernkonventionen III, Bonnkonventionen II, 4§ Artskyddsförordningen		1
Rödvingetrast	<i>Turdus iliacus</i>	Fågeldirektivet bilaga 2, Bernkonventionen III, Bonnkonventionen II, 4§ Artskyddsförordningen	NT	5
Björktrast	<i>Turdus pilaris</i>	Fågeldirektivet bilaga 2, Bernkonventionen III, Bonnkonventionen II, 4§ Artskyddsförordningen	NT	1
Grå flugsnappare	<i>Muscicapa striata</i>	Bernkonventionen II, Bonnkonventionen II, 4§ Artskyddsförordningen		4
Rödhake	<i>Erithacus rubecula</i>	Bernkonventionen II, Bonnkonventionen II, 4§ Artskyddsförordningen		4
Svartvit flugsnappare	<i>Ficedula hypoleuca</i>	Bernkonventionen II, Bonnkonventionen II, 4§ Artskyddsförordningen	NT	2
Rödstjärt	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	Bernkonventionen II, Bonnkonventionen II, 4§ Artskyddsförordningen		3

YTTRANDE
 2024-01-15

Bilaga 1 ARTLISTA

Järnsparv	<i>Prunella modularis</i>	Bernkonventionen II, 4§ Artskyddsförordningen		4
Gulärta	<i>Motacilla flava</i>	Bernkonventionen II, 4§ Artskyddsförordningen		1
Sädesärta	<i>Motacilla alba</i>	Bernkonventionen II, 4§ Artskyddsförordningen		1
Trädpiplärka	<i>Anthus trivialis</i>	Bernkonventionen II, 4§ Artskyddsförordningen		3
Ängspiplärka	<i>Anthus pratensis</i>	Bernkonventionen II, 4§ Artskyddsförordningen		2
Bofink	<i>Fringilla coelebs</i>	Bernkonventionen III, 4§ Artskyddsförordningen		5
Bergfink	<i>Fringilla montifringilla</i>	Bernkonventionen III, 4§ Artskyddsförordningen		3
Tallbit	<i>Pinicola enucleator</i>	Prioriterad art i skogsvårdslagen, Bernkonventionen II, Typisk art taiga, 4§ Artskyddsförordningen	VU	1
Domherre	<i>Pyrhula pyrhula</i>	Bernkonventionen III, 4§ Artskyddsförordningen		3

YTTRANDE
2024-01-15

Bilaga 1 ARTLISTA

Grönfink	<i>Chloris chloris</i>	Bernkonventionen II, 4§ Artskyddsförordningen	EN	1
Gråsiska	<i>Acanthis flammea</i>	Bernkonventionen II, 4§ Artskyddsförordningen		4
Mindre korsnäbb	<i>Loxia curvirostra</i>	Bernkonventionen II, 4§ Artskyddsförordningen		5
Bändelkorsnäbb	<i>Loxia bifasciata</i>	4§ Artskyddsförordningen		1
Grönsiska	<i>Spinus spinus</i>	Bernkonventionen II, 4§ Artskyddsförordningen		7
Lappspurv	<i>Calcarius lapponicus</i>	Bernkonventionen II, 4§ Artskyddsförordningen	VU	1
Sävspurv	<i>Emberiza schoeniclus</i>	Bernkonventionen II, 4§ Artskyddsförordningen	NT	1
Videsparv	<i>Emberiza rustica</i>	Pororiterad art i skogsvårdslagen Bernkonventionen bilaga II 4§ Artskyddsförordningen	NT	1

8. Bilaga Naturvärdesinventering

PM – Kompletterande inventering av naturvärden inför bergtäkt,

VRAKSKOGBERGET

Överkalix kommun, Norrbottens län

PRODUCERAT AV ECOGAIN 7 oktober 2024

Om dokumentet

Detta dokument redogör för resultat av inventeringar av naturvärde som utförts under juni 2024 vid Vrakskogberget. Dokumentet ska fungera som underlag i den fortsatta tillståndprocessen. Naturvärdesinventeringen har utfört enligt svensk standard SS 199000:2023.

Följande personer har medverkat i inventeringen:

Niklas Lindberg Alseryd – projektledning. Disputerad ekolog och senior konsult med mångårig erfarenhet av inventeringar och utredningsarbete samt expertis inom arter och artskydd.

Torbjörn Josefsson – inventering, bedömningar och rapportering. Disputerad ekolog med expertis inom naturvård, samt lång erfarenhet av naturvärdesbedömning och artinventeringar.

Sofia Lundman – kvalitetsgranskning. Ekolog med bred erfarenhet av naturvärdesbedömningar och artutredningar samt särskild kompetens inom GIS-analyser.

Båda är verksamma vid Ecogain AB.

Kontaktperson för Vasa Vind – **Ingemar Stenbeck**.

Ecogain AB på uppdrag av Vasa Vind AB.

Ecogain uppdragsnummer: 1022238.

Utredningen har genomförts under juni till september 2024.

Omslagsbild: Barrblandskog med contortatall på Vrakskogberget.

För bakgrundskartor i rapporten gäller © Lantmäteriet.

INNEHÅLL

1. INLEDNING.....	4
Om projektet	4
Syfte med inventeringen	4
Metodik	4
2. NATURMILJÖER OCH NATURVÄRDE.....	8
Översiktlig beskrivning	8
Naturvärde	8
Fridlysta arter och andra värdearter.....	8
Samlad bedömning.....	9
3. REFERENSER	11

1. INLEDNING

Kapitlet ger en introduktion till projektet och syftet med inventeringen. Den använda metoden för naturvärdesinventering beskrivs också.

Om projektet

Vasa Vind avser att starta upp en bergtäktverksamhet vid Vrakskogberget i Överkalix kommun, Norrbottens län (se karta i figur 1). Delar av omkringliggande områden har naturvärdesinventerats tidigare, dels genom en stor inventering utförd år 2011 (Enetjärn Natur 2011), dels genom flera mindre inventeringar utförda åren 2015 (Enetjärn Natur 2016), 2019–20 (Jakobi 2021) och 2021 (Sweco 2021).

I föreliggande PM presenteras resultat av en kompletterande naturvärdesinventering i och i anslutning till det tänkta täktområdet på Vrakskogberget.

Syfte med inventeringen

Syftet med en inventeringen är att identifiera och avgränsa de geografiska områden i landskapet som är av positiv betydelse för biologisk mångfald samt att dokumentera och naturvärdesbedöma dessa.

Metodik

Naturvärdesinventering

Naturvärdesinventeringen utfördes enligt svensk standard SS 1999000:2023 (SIS 2023) med undantag för följande delar:

- Identifiering och bedömning av landskapsområden och värde-landskap.
- Kartläggning av vattensystem och vattenmiljöer.

NATURVÄRDE

Med naturvärde avses i den här rapporten betydelse för biologisk mångfald.

Naturvärdesinventeringen gjordes med detaljeringsgrad medel, vilket innebär att biotoper ned till en storlek av 0,1 hektar eftersöktes och kartlades i fält.

Naturvärdesinventeringen utfördes med följande tillägg:

- *Detaljerad redovisning av artförekomst.* Tillägget innebär att artfynd har koordinatsatts med hög noggrannhet. Det gäller fynd av fridlysta arter, rödlistade arter och övriga värdearter samt invasionsfrämmande arter. Arter eftersöktes i den utsträckning det behövdes för att kunna göra en säker naturvärdesbedömning och avgränsning av naturvärdesbiotoper.

Naturvärdesbiotoper avgränsades och deras betydelse för biologisk mångfald bedömdes enligt en skala med tre naturvärdesklasser (1, 2 och 3):

- Naturvärdesklass 1 – högsta naturvärde: mycket stor särskild betydelse för biologisk mångfald.
- Naturvärdesklass 2 – högt naturvärde: stor särskild betydelse för biologisk mångfald.
- Naturvärdesklass 3 – påtagligt naturvärde: påtaglig särskild betydelse för biologisk mångfald.

Inventeringsområdet på knappt 34 hektar besöktes i fält 20 juni år 2024. Naturvärdesbedömningarna grundar sig på slutsatser från fältbesök och annan tillgänglig kunskap om inventeringsområdet.

Kunskap om området har hämtats från Artportalen (2024), Naturvårdsverket (2020 och 2022a–f), Skogsstyrelsen (2021, 2022 och 2023 a–d) och VISS (2023). Även historiska ortofoton har använts som stöd vid fältinventering och naturvärdesbedömning (Lantmäteriet 2024).

Naturvärdet bedömdes utifrån bedömningsgrunderna artvärden och biotopvärden. I bedömningen av artvärde har vi även beaktat skyddsklassade arter (det vill säga arter som enligt Artdatabankens riktlinjer bör hanteras med sekretess). Dessa redovisar vi dock inte i respektive naturvärdesbiotops beskrivning. Rödlistade arter anges med sin rödlistekategori (se faktaruta nedan). Samtliga fynd av naturvårdsarter har rapporterats till Artportalen.

I naturvärdesbedömningen ingår att bedöma om naturmiljön i naturvärdesbiotoper utgör Natura 2000-naturtyp. Bedömningen görs med hjälp av Naturvårdsverkets vägledningar för svenska naturtyper i habitatdirektivets

bilaga 1 (Naturvårdsverket 2023) och utgår från kvalitetskriterier med avseende på egenskaper, strukturer och störning samt från förekomst av typiska arter för naturtypen. Denna bedömning används vid beskrivningen av naturmiljön och dess kvalitet, men innebär inte att en naturvärdesbiotop som utgör en Natura 2000-naturtyp är ett skyddat område.

RÖDLISTAN

Rödlistan är en redovisning av arters relativa risk att dö ut från det område som rödlistan avser, i vårt fall Sverige. Även vanliga arter kan bli rödlistade om deras populationer befinner sig i kraftig minskning.

Rödlistan är uppdelad i sex olika kategorier, var och en med sin ofta använda förkortning: kunskapsbrist (DD), nationellt utdöd (RE), nära hotad (NT), sårbar (VU), starkt hotad (EN) och akut hotad (CR). Arter i de tre sistnämnda kategorierna kallas med en gemensam term för hotade arter. I denna rapport redovisas arter i dessa tre kategorier samt arter som är nära hotade (NT).

Den svenska rödlistan tas fram av Artdatabanken enligt internationella kriterier och revideras regelbundet. Den senaste rödlistan publicerades år 2020.

Rödlistan innebär i sig inget juridiskt skydd. Däremot är listan ett viktigt hjälpmedel för att göra naturvårdsprioriteringar, i arbetet med att nå Sveriges miljömål, däribland Ett rikt växt- och djurliv.

ARTSKYDDSFÖRORDNINGEN

Artskyddsförordningen är en lagstiftning som bland annat innebär fridlysning av ett antal arter. Artskyddsförordningen införlivar EU:s art- och habitatdirektiv samt fågeldirektiv i svensk lagstiftning.

Till förordningen hör två listor med arter, bilaga 1 och 2. Samtliga vilda fågelarter är fridlysta enligt förordningens bilaga 1. Alla växt- och djurarter som är betecknade med bokstaven N eller n i förordningens bilaga 1, samt alla växt- och djurarter i bilaga 2 är fridlysta.

För växtarter innebär fridlysningen något förenklat att man inte får plocka, gräva upp eller på annat sätt ta bort eller skada de fridlysta växterna. För djurarter innebär fridlysningen att man inte får döda, skada eller fånga de fridlysta djuren. Fridlysningen av fåglar gäller även deras ägg och bon. De fridlysta djur- och fågelarterna i bilaga 1 har även ett starkare skydd som innebär att man inte får störa dem, eller skada deras fortplantningsområden eller viloplatser.

2. NATURMILJÖER OCH NATURVÄRDE

I detta kapitel ges en översiktlig beskrivning av det omkringliggande landskapet samt en mer detaljerad beskrivning av området som inventerats och dess naturvärde.

Översiktlig beskrivning

Inventeringsområdet är beläget nordväst om Talljärv, cirka tre mil väster om Överkalix tätort i Överkalix kommun. Landskapet är kuperat och de skogsbeklädda bergen når upp till cirka 400 meter över havet. I den flackare terrängen mellan höjdryggarna breder både små och stora våtmarker ut sig. Här finns även Muggträsket och en del mindre vattendrag. Området är i sin helhet beläget ovan högsta kustlinjen, varför markerna mestadels är morändominerade med inslag av sand och grus samt av isälvssediment i lägre liggande delar. Berggrunden består till stor del av yngre graniter och pegmatiter.

Naturvärde

I det inventerade området identifierades inga naturvärdesbiotoper, utan området består av blandskog som inte når upp i ett påtagligt naturvärde. Hela inventeringsområdet har tidigare kalavverkats (se miljöbilder i figur 2 samt detaljerad karta i figur 3). I södra och östra delen breder 30-årig ogallrad contortatallskog ut sig. Här växer även en del gran och glasbjörk. I den nordvästra delen växer något äldre skog i form av 40 till 50-årig ogallrad grandominerad blandskog. Längst i norr angränsar området till en liten myr som är tydligt påverkad av intilliggande ungskogsmiljöer som tidigare varit kalavverkade. Myren är i ett igenväxande stadium.

Fridlysta arter och andra värdearter

Vid inventeringen noterades två fridlysta arter, fläcknycklar vid ovan nämnda myr, samt plattlummer på flera platser inom inventeringsområdet. Fläcknycklar är fridlyst enligt artskyddsförordningen § 8 medan plattlummer omfattas av fridlysningsbestämmelser i § 9.

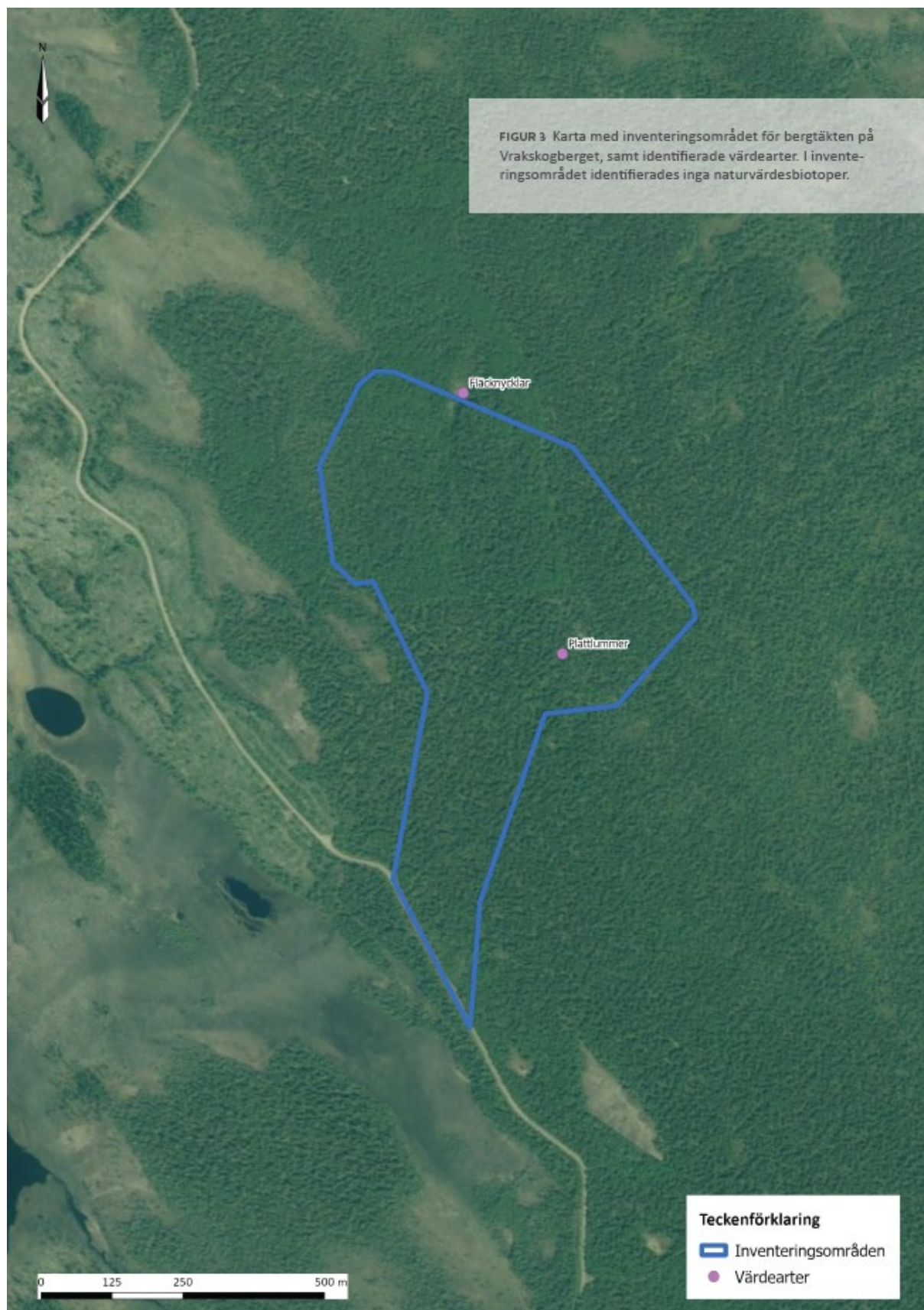
FIGUR 2 Nästan hela inventeringsområdet utgörs av 30 till 50-årig barrblandskog på mark som tidigare kalavverkats. I den södra och östra delen finns en stor inblandning av contortatall (vänster), och i övriga delar dominerar ofta gran och björk (höger)

Vid naturvärdesinventeringen påträffades ett fåtal andra värdearter. I myr- miljöer hittades taggstarr och rostvitmossa som är typiska för myrmiljöer inom Natura 2000-naturtypsystemet, och i skogsmiljöer de typiska arterna linnea och norrlandslav.

Samlad bedömning

Inventeringsområdet vid Vrakskogberget utgörs nästan uteslutande av skogs- mark där ett aktivt skogsbruk bedrivs. Skogen utgörs av medelstora skogs- skiften med ogallrade unga till medelålders bestånd. Denna skogsmark utgör inte längre någon naturlig miljö då den på ett genomgripande sätt påverkats av mänsklig aktivitet. Detta har inneburit att de processer, strukturer och arter som definierar en naturlig skogsmiljö inte längre kan existera och verka här. Ur naturvärdessynpunkt bedöms därför inte denna typ av miljöer som känsliga för ytterligare mänsklig påverkan.

I det inventerade området finns enstaka värdearter. En del av dessa är frid- lysta. De observerade arterna är mycket vanligt förekommande i det omgi- vande landskapet, och bedöms inte vara störningskänsliga. Skyddsåtgärder bedöms därför inte vara aktuella.

3. REFERENSER

Litteratur

- Enefjärn Natur 2011: Inventering och bedömning av naturvärden, Gruppstation Hällberget, planerad vindkraft i Överkalix kommun, Norrbottens län.
- Enefjärn Natur 2016: PM – kompletterande inventering och bedömning av naturvärde, Hällberget, planerad vindkraftspark i Överkalix kommun, Norrbottens län.
- Jakobi 2021. Naturvärdesinventering inför planerad elförbindelse Messaure-Keminmaa, svenska delen Messaure-Risudden. Del 1 och 2.
- Naturvårdsverket 2023: Natura 2000 i Sverige. <https://www.naturvardsverket.se/vagledning-och-stod/skyddad-natur/natura-2000-i-sverige/> Hämtat 2024-06-18.
- SIS (Svenska institutet för standarder) 2023a: Naturvärdesinventering (NVI) – kartläggning och värdering av biologisk mångfald – krav och riktlinjer. Svensk standard SS 199000:2023. SIS Förlag AB, Stockholm.
- SIS (Svenska institutet för standarder) 2023b: Teknisk specifikation. Naturvärdesinventering (NVI) – kartläggning och värdering av biologisk mångfald – dataproduktspecifikation och listor med biotopbeteckningar. Svensk standard SS 199000:2023. SIS Förlag AB, Stockholm.
- Sweco 2021. Naturvärdesinventering. Inför anslutning av vindkraftsanläggningen Hällberget, 2021.

Övrig geografisk information

- Artportalen 2024: Uppgifter om artförekomster (exklusive sekretessbelagda fynd). <https://artportalen.se/> Hämtat 2024-06-18.
- Lantmäteriet 2024: Ortofoto historiska Visning (referensår 1960 och 1975). <https://www.lantmateriet.se/sv/geodata/vara-produkter/produktlista/ortofoto-historiska-visning/>. Hämtat 2024-06-18.
- Naturvårdsverket 2020: Naturtyper och biotoper: Natura naturtypskarta. <https://geodatakatalogen.naturvardsverket.se/geonetwork/srv/swe/catalog.search#/metadata/945e918f-8426-4155-8fd6-3f780a85dd8f>. Hämtat 2024-06-18.
- Naturvårdsverket 2022a: Naturtyper och biotoper: Våtmarksinventeringen, VMI. <https://geodatakatalogen.naturvardsverket.se/geonetwork/srv/swe/catalog.search#/metadata/9B0E1F98-B945-492F-81B9-9701D3907E76>. Hämtat 2024-06-18.
- Naturvårdsverket 2022b: Riksintresse naturvård. <https://geodatakatalogen.naturvardsverket.se/geonetwork/srv/swe/catalog.search#/metadata/fb9ff32f-b6f8-4d8e-ac5c-20ebb0986908>. Hämtat 2024-06-18.
- Naturvårdsverket 2022c: Skyddade områden, Art- och habitatdirektivet (Natura 2000, SCI, SAC). <https://geodatakatalogen.naturvardsverket.se/geonetwork/srv/swe/catalog.search#/metadata/945e918f-8426-4155-8fd6-3f780a85dd8f>. Hämtat 2024-06-18.

- Naturvårdsverket 2022d: Skyddade områden, fågeldirektivet (Natura 2000, SPA). <https://geodatakatalogen.naturvardsverket.se/geonetwork/srv/swe/catalog.search#/metadata/a80bf3d7-e70c-42d1-9b8d-8148e53e011d>. Hämtat 2024-06-18.
- Naturvårdsverket 2022e: Skyddade områden, naturreservat. <https://geodatakatalogen.naturvardsverket.se/geonetwork/srv/swe/catalog.search#/metadata/2921b01a-0baf-4702-a89f-9c5626c97844>. Hämtat 2024-06-18.
- Naturvårdsverket 2022f: Skyddsvärda statliga skogar. <https://geodatakatalogen.naturvardsverket.se/geonetwork/srv/swe/catalog.search#/metadata/3919E66E-2E09-440D-9171-B5074DF0C0ED>. Hämtat 2024-06-18.
- Riksantikvarieämbetet 2023: Fornsök. Information om registrerade fornlämningar och övriga kulturhistoriska lämningar. <https://app.raa.se/open/fornsok/>. Hämtat 2024-06-18.
- SGU 2023a: Berggrund 1:50 000 - 1:250 000. <https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisare-berg-50-250-tusen.html>. Hämtat 2024-06-18..
- SGU 2023b: Jordarter 1:25 000 - 1:100 000. <https://apps.sgu.se/kartvisare/kartvisare-jordarter-25-100.html>. Hämtat 2024-06-18.
- Skogsstyrelsen 2021: Sumpskogar. <https://geodpags.skogsstyrelsen.se/geodataport/feeds/Sumpskogar.xml>. Hämtat 2024-06-18.
- Skogsstyrelsen 2022: Nyckelbiotoper - storskogsbruket. <https://geodpags.skogsstyrelsen.se/geodataport/feeds/StorskogsbrNyckelb.xml>. Hämtat 2024-06-18.
- Skogsstyrelsen 2023a: Nyckelbiotoper - Skogsstyrelsen. <https://geodpags.skogsstyrelsen.se/geodataport/feeds/Nyckelbiotoper.xml>. Hämtat 2024-06-18.
- Skogsstyrelsen 2023b: Objekt med naturvärden. <https://geodpags.skogsstyrelsen.se/geodataport/feeds/Naturvarden.xml>. Hämtat 2024-06-18.
- Skogsstyrelsen 2023c: Naturvårdsavtal. <https://geodpags.skogsstyrelsen.se/geodataport/feeds/Naturvardsavtal.xml>. Hämtat 2024-06-18.
- Skogsstyrelsen 2023d: Utförda avverkningar. <https://geodpags.skogsstyrelsen.se/geodataport/feeds/UtfordAvverk.xml>. Hämtat 2024-06-18.
- VISS (Vatteninformationssystem Sverige) 2023: Status, risk och påverkan på ytvatten. <https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/arcgis/apps/storymaps/collections/27077c6ffdfc499684d6ffaca579a002?item=1>. Hämtat 2024-06-18.

på uppdrag av

9. Bilaga Sevesohandlingsplan

Handlingsprogram enligt 8 § Lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor

Vasa Vind AB för bergtäkt på fastigheten Törefors 3:3, Överkalix kommun, Norrbottens län.

Bakgrund

Detta handlingsprogram utgör en del av uppfyllandet av regelverket för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor: Seveso, Lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor. I detta fall rör det sig om hantering av sprängmedel >10 ton samt av förvaring och hantering av en mindre mängd gasol och max 6 m³ eldningsolja/diesel för drift av krossverk och arbetsmaskiner.

Brytning av berg i takten sker genom sprängning. Täktverksamheten omfattar en användning av normalt ca 13 ton sprängmedel per sprängtillfälle, maximalt 26 ton per tillfälle, vilket medför att verksamheten omfattas av den lägre kravnivån i Sevesolagstiftningen. Sprängning utförs ca 0-15 gånger per år.

Enligt 8§ Lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor ska ett handlingsprogram utarbetas. Handlingsprogrammet syftar till att redovisa mål och allmänna handlingsprinciper för hur allvarliga kemikalieolyckor, främst på grund av förekomst av sprängämnen, kommer att hanteras samt hur de kontrolleras.

Det finns inte några andra verksamheter som omfattas av Sevesolagstiftningen inom det område som ansökan avser.

Omfattning

Arbetet med att förhindra allvarliga kemikalieolyckor omfattar följande områden:

1. Lagkrav, inklusive policydokument.
2. Organisation och personal.
3. Identifiering och bedömning av riskerna för allvarliga olyckor.
4. Säkerhetsstyrning.
5. Hantering av ändringar.
6. Planering för nödsituationer.
7. Resultatuppföljning- och avvikelshantering.
8. Utvärdering och revision.

Arbetet är en integrerad del av det övergripande ledningssystemet för miljö, kvalitet och arbetsmiljö som finns etablerat för verksamheten. Nedan beskrivs de olika områdena.

Lagkrav

Sevesolagstiftningen innebär att verksamhetsutövare ska utarbeta ett handlingsprogram för förebyggande av allvarliga kemikalieolyckor. Det finns även annan lagstiftning som innehåller krav på utarbetande av ledning och systematiskt arbetssätt inom arbetsmiljö- och brandskyddsområdet¹.

Vasa Vind AB, nedan ”Bolaget”, har bl.a. ett ledningssystem samt hantering av egenkontrollen, med regler och rutiner för att minimera risker i verksamheten. En viktig princip är att med hjälp av riskanalyser ha god kännedom om de eventuella kemikalierisker som finns i verksamheten samt att med hjälp av kontinuerligt förbättringsarbete minska dessa.

Säkerhetsarbetet kommer att bedrivas som en naturlig del i verksamhetens dagliga arbete. Arbetet kommer att uppdateras fortlöpande genom att undersöka, genomföra och följa upp säkerhetsfrågorna.

Bolagets målsättning avseende allvarliga kemikalieolyckor är att säkerställa att olyckor med personskador eller skador på miljön inte ska förekomma inom verksamheten.

Policy för kvalitet, miljö och arbetsmiljö

Bolaget ska på ett systematiskt sätt arbeta för att förebygga att incidenter eller olyckor inträffar. Kemikalie- och avfallshantering (inkl. agerande vid en eventuell miljöhändelse) sker i enlighet med Bolagets interna regler och ledningssystem.

Som konkreta riktlinjer för täktverksamhetens säkerhetsarbete gäller att:

- Arbetsmoment analyseras ur risksynpunkt.
- Riskfyllda arbetsmoment arbetsbereds.
- Rutiner för underhåll, inspektions- och reparationsarbeten finns.
- Krav på relevant utbildning för all personal finns.
- En sprängplan utarbetas inför sprängning av varje sprängobjekt. Som en del av detta arbete ingår en riskanalys inför varje sprängning.
- Behovet av åtgärder (direkta eller planerade) för att minska säkerhetsrisker ska fastställas utifrån utförda riskanalyser.
- Säkerhetsarbetet ska regelbundet följas upp och utvärderas genom interna kontroller samt interna och externa revisioner.

Organisation och personal

Organisationen är beskriven och dokumenterad i organisationsscheman och ansvarsbeskrivningar:

- För den löpande verksamheten är anläggningens produktionschef ytterst ansvarig.
- Ansvar för hantering av sprängmedel samt genomförandet av sprängning har delegerats till anlitad sprängarbas. För att få arbeta som sprängarbas krävs både teoretisk och praktiskt kunskap (48 timmars utbildning plus obligatorisk praktik).

¹ Bland annat Arbetsmiljölagen 1977:1160 kap. 3 §2a

Utbildning sker enligt en utbildningsplan för verksamhetens personal. Kontroll av eventuella underentreprenörers utbildningsnivåer sker också.

Ansvarsfördelning och arbetssätt i samband med allvarliga olyckshändelser styrs genom interna nödlägesrutiner. Bolaget har även en fastlagd central organisation som träder in i händelse av större nödlägen och kriser.

Identifiering och bedömning av riskerna

En genomgång av riskerna vid tåkten ur säkerhets- och miljösynpunkt görs minst en gång per år. Även underentreprenörers riskinventeringar inkluderas i förekommande fall.

De faktorer som i huvudsak bedöms kunna ge upphov till en allvarlig kemikalieolycka är:

1. Personskada i samband med transport och hantering av explosiva varor samt sprängarbete

Påverkan: Vid oavsiktlig detonering av sprängämne kan stötvåg och stenkast orsaka personskada och materiella skador inom ett stort avstånd från platsen för sprängning.

Försiktighetsåtgärder: Arbetsmiljöverkets föreskrift om sprängarbeten (2007:1) ska följas. Bland annat ska en sprängplan upprättas för varje sprängobjekt innan sprängarbetet utförs. Det ska även utses en sprängarbas som leder och övervakar arbetet.

2. Läckage i samband med transport och hantering av produkter i samband med laddning/sprängning

Påverkan: Vid större spill eller utsläpp kan mark och ytvatten påverkas negativt (av sprängmedlens innehåll av kväve). Exempelvis kan ett utsläpp i recipienten (bäck eller dike) direkt skada vattenlevande organismer samt bidra till övergödning.

Försiktighetsåtgärder: Beredskap kommer att finnas för att vidta saneringsåtgärder, t.ex. uppsamling med saneringsmaterial eller invallning med jord, samt vidare inlämning för destruktion. I normalfallet skulle ett läckage från laddbilen eller vid laddningstillfället samlas upp på täktbotten respektive bergytan. Vid större utsläpp tas alltid kontakt med brandförsvaret och tillsynsmyndigheten.

Ett större område avspärras alltid i samband med sprängning och personal tillser att ingen allmänhet befinner sig inom riskområdet. Vid sprängning kommer bland annat följande generella försiktighetsåtgärder att vidtas:

- Varningsskyltar finns runt täktområdet.
- Nästkommande sprängtillfälle anslås i täktens närområde.
- Närboende som önskar informeras innan sprängning.
- En säkerhetszon ronderas innan sprängning.
- En tydlig varningssignal avges strax innan sprängning.

Säkerhetsstyrning

Verksamheten bedrivs utifrån ett flertal policydokument, se ovan, samt enligt Bolagets ledningssystem. Då underentreprenörer anlitas för sprängning säkerställs att dessa har egna, anpassade rutiner för sprängarbetet. Alla som ska arbeta vid sprängningsarbetet och brytning ska ta del av de allmänna ordningsregler samt övriga rutiner för sprängningsarbete som gäller för tåkten, innan arbetet påbörjas.

Arbetet får inte utföras utan godkänd arbetsorder/tillstånd från produktionschef.

Hantering av ändringar

Ändringar i fråga om personal, tåkt, arbetsprocesser, material, utrustning eller rutiner som kan påverka risken för allvarliga kemikalieolyckor genomförs först efter noggrann planering och uppdaterad riskinventering. Sådana ändringar planeras tillsammans av sprängentreprenör och produktionschef.

Planering för nödsituationer

För hantering av nödsituationer finns bland annat:

- Situationsplan över tåkten, med in- och utfarter markerade.
- Anhöriglistor.
- Säkerhetsdatablad för sprängmedel.
- Checklistor för arbetsmiljö- och miljöolycka.
- Riskinventering.
- Uppsamlingsmaterial vid eventuellt läckage (spillberedskap).
- Brandsläckningsutrustning.

Resultatuppföljning och avvikelsehantering

Säkerhetsarbetet avseende Sevesoverksamheten följs upp på både arbetsplatsnivå och bolagsnivå. Bolaget upprättar affärsplaner med mål och åtgärder för bl.a. arbetsmiljö- och säkerhetsarbetet på olika nivåer – från nationell nivå ned på anläggningsnivå. Målen följs upp kontinuerligt och revideras årligen.

Före sprängning sker alltid diskussioner mellan sprängarbas och produktionsledning på arbetsplatsen avseende eventuella specifika risker eller förändringar sedan senaste sprängning. Efter sprängning sker alltid samtal och uppföljning för att diskutera eventuella avvikelser eller förbättringsförslag till nästkommande sprängning.

Identifierade avvikelser och händelser noteras och följs upp i företagets interna händelserapporteringssystem. Ett gemensamt mål/nyckeltal är reducerad arbetsolycksfrekvens (antal per mantimme), vilket även innefattar skador till följd av olycka i samband med sprängning eller hantering av sprängmedel.

Allvarliga arbetsmiljöolyckor rapporteras till Arbetsmiljöverket enligt krav i arbetsmiljölagstiftningen. Olyckor och tillbud som inträffat p.g.a. Sevesoverksamheten rapporteras även till MSB genom:

- MSB:s tjänsteman i beredskap, per telefon: 054-150 150.
- Fortsatt rapportering sker elektroniskt via www.msb.se/seveso

Utvärdering, revision och uppdatering

I samband med bl.a. interna och externa revisioner samt skydds- och miljöronder sker regelbunden utvärdering av den specifika anläggningen. Kontroll sker av att säkerhetsledningssystemet är effektivt och ändamålsenligt samt att arbetssätten i verksamheten uppfyller gällande lagkrav, driftspecifika säkerhetskrav samt villkor i tillstånd.

Detta handlingsprogram ses över minst en gång vart femte år, och uppdateras vid behov.

10. Bilaga Ansökan om dispens från Artskyddsförordningen (2007:845)

Ansökan om dispens från Artskyddsförordningen, (2007:845).

Vasa Vind AB ansöker om dispens från 9 §§ Artskyddsförordningen (2007:845).

Bakgrund

Vasa Vind AB, nedan ”Bolaget”, har ansökt hos Miljöprövningsdelegationen i Västernorrlands län om tillstånd till täktverksamhet på fastigheten Törefors 3:3, Överkalixkommun. I den planerade nya bergtäkten på fastigheten Törefors 3:3 avser Bolaget att producera ballastmaterial för anläggandet av Hällbergets vindkraftspark.

Enligt den naturvärdesinventering av området som utfördes av Ecogain i juni 2024 (se bilaga 8 till Bolagets ansökan om tillstånd) finns det plattlummer (*Lycopodium complanatum*) inom det planerade verksamhetsområdet för täkten. Plattlummer omfattas av Artskyddsförordningens bestämmelser 9 §§.

Enligt SLU Artdatabanken finns plattlummer i hela landet och arten bedöms som livskraftig i landet. Enligt Artdatabanken finns 2798 fyndplatser i Norrbottens län. Enligt Artportalen finns 76 fyndplatser i Överkalix kommun.

Bolaget har sökt andra alternativa lokaliseringar till denna täkt vilket är redovisat i Bolagets ansökan om tillstånd enligt miljöbalken 9 kap, Bolaget anser dock av skäl som redovisas i ansökan och miljökonsekvensbeskrivningen att detta är den sammantaget bästa lokaliseringen.

Ansökan

Bolaget ansöker därför om dispens från 9 § Artskyddsförordningen (2007:845) för att ta bort de exemplar av plattlummer (*Lycopodium complanatum*) som finns inom det planerade verksamhetsområdet för bergtäkten på fastigheten Törefors 3:3 Överkalix kommun. Enligt Bolaget finns ingen möjlighet att bedriva täktverksamhet inom det planerade området utan att gräva bort de exemplar av plattlummer (*Lycopodium complanatum*) som kan finnas inom området. Ett borttagande av de förekommande exemplaren inom det aktuella området kommer därför inte att försvåra upprätthållandet av en gynnsam bevarande status för arten inom landet.

Enligt 15 § Artskyddsförordningen (2007:845) får Länsstyrelsen i det enskilda fallet ge dispens från förbuden i 6, 8 och 9 §§ som avser länet eller del av länet, om det inte finns någon annan lämplig lösning och dispensen inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde.

Enligt uppdrag från Vasa Vind AB, kontaktperson Ingemar Stenbeck Tel. 076-629 03 55

Arne Eriksson

Mätteknik AB

Prästgatan 51

831 34 Östersund

e-post: arne@matteknik.se